

Załącznik nr 1. Zestawienie uwag do drugiej wersji projektu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział)	Treść uwagi	Strona	Uzasadnienie uwagi	Autor uwagi	Odniesienie się do uwag
1	01. Wprowadzenie	Niezaktualizowane zapisy dotyczące Umowy Partnerstwa	8-	W tekście powołano się na Załącznika do Umowy Partnerstwa, natomiast nie ma wzmianki o dokumencie przyjętym w lipcu br. pn. Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020 - Umowa Partnerstwa (wstępny projekt)	Urząd Miejski Bytom	Uwaga uwzględniona
2	03. Cel główny Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	Wybór obszarów rozwojowych odpowiada priorytetom strategicznym zdefiniowanym w strategii Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego społeczeństwu oraz realizującym ich projektem inicjatywom przewodnim, co pozwoli na realizację interwencji ukierunkowanych na globalne wyzwania, a jednocześnie ich dostosowanie do wyzwań regionalnych i lokalnych.	115		Ministerstwo Edukacji Narodowej	Uwaga uwzględniona
3	05. Kluczowe etapy przygotowania programu	Usunięcie z priorytetów zapisów dotyczących rozwoju innowacyjnych metod finansowania wydaje się pochopne w kontekście potrzeby wypracowania sposobu radzenia sobie z problemami energetycznymi po wygaśnięciu wsparcia finansowania UE.	18-24	Rezygnacja z wyszczególnienia osobnego Priorytetu dotyczącego instrumentów finansowych, w przypadku działań dotyczących efektywności energetycznej jest oczywistym błędem, zaniechaniem, które może mieć się przez kolejne dekady. Odnagławanie, nagłaśnianie wzorcowych, ekonomicznie i ekologicznie uzasadnionych działań podejmowanych nawet w miniskali, w MSP, czy gospodarstwach domowych - sprzyja innowacyjności, i racjonalizacji działań - przez upowszechnienie, zmianę wzorców zachowań z mikroskali tworzy zauważalne, wielkie i TRWAŁE efekty - instrumenty finansowe (np. zaciągowe) w odróżnieniu od dotacji dawały szersze stworzenia TRWAŁYCH źródeł finansowania i są naturalnym weryfikatorem/sistem dla wniosków.	Fundacja na rzecz Efektywnego Wykorzystania Energii	Uwaga nieuwzględniona. Rezygnacja z instrumentów finansowych w ramach efektywności energetycznej wynika z licznych uwag zgłoszonych w konsultacjach poprzednich wersji projektu programu.
4	08. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	uwzględnić udział Stowarzyszeń Naukowo Technicznych, w tym profesjonalnych inżynierskich typu SITPH w obszarze hutnictwa, z uwagi na skład kapitałowy ludzi i potencjał intelektualny, również w zakresie inicjatyw profesjonalnych i realizacji	-		Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Hutniczego w Polsce	Uwaga uwzględniona
5	09. Strategia Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	1. We fragmencie "Poza tym w ramach zintegrowanego rozwoju ośrodków różnej rangi, województwo śląskie będzie wspierało: poprawę powiązań transportowych, w tym rozbudowę i modernizację infrastruktury transportowej włączającą związki funkcjonalne i przestrzenne; rozwój zintegrowanego, zrównoważonego i niskoemisyjnego transportu miejskiego, w tym transportu publicznego obejmującego różne środki transportu i elementy infrastruktury takie jak: systemy kierowania ruchem, obiekty Park&Ride oraz infrastruktury rowerowej; tworzenie systemów transportu zbiorowego obejmujących metropolie, aglomeracje i ich obszary funkcjonalne wraz z lokalnymi ośrodkami rozwoju oraz obszary wiejskie." proponuje się usunięcie fragmentu "w tym rozbudowę i modernizację infrastruktury transportowej włączającą związki funkcjonalne i przestrzenne". 2. Nie wyjaśniono dlaczego Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego nie podejmuje działań z zakresu celu tematycznego 5: Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem. Należy uzupełnić regionalny program operacyjny o te istotne kwestie i, w związku z warunkowością ex-ante w tym zakresie, zaplanować skuteczną, kompleksową i przyjazną środowisku działania, związane z renaturyzacją cieków wodnych i ich dolin (także tworzenie podleń zalewowych i suchych zbiorników wodnych), odciążaniem obszarów wodno-błotnych, poprawę zdolności łagodzących i adaptujących do zmian klimatu ekosystemów, zamianą powierzchni utwardzonych w zieleni na powierzchnie mające potencjał retencyjny, tworzeniem obszarów zielonych itp. zgodnie z dyrektywami 2000/60/WE i 2007/60/WE oraz Strategicznym Planem Adaptacji.	128-131	1. Stwierdzenie rozbudowa i modernizacja infrastruktury transportowej jest pojęciem ogólnym i może w sobie zawierać działania, których cele mogą nie być zbędne z realizacją celów gospodarki niskoemisyjnej (rozbudowa infrastruktury drogowej) 2. Brak uwzględnienia działań adaptacyjnych i łagodzących do zmian klimatu w regionalnym programie operacyjnym spowoduje, że dostępne środki w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 na ten cel nie zostaną uruchomione. O ile za słuszne należy uznać wykluczenie zbiorników retencyjnych nie mających istotnej roli w zarządzaniu ryzykiem powodziowym i ryzykiem wystąpienia suszy (mała pojemność powodziowa, duże parowanie powierzchni wody bez systemów dystrybucji) a tylko znaczenie rekryacyjne, to wyłączenie działań kompleksowych, w skali całej zieleni, polegających na zwiększeniu retencji glebowej, krajozabawczy (tj. naturalnej) związanej z obszarami podmokłymi i dolinami rzek uznać należy za bezprecedensowe wobec wyzwania jakim są zmiany klimatu.	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	Uwaga nieuwzględniona 1. Infrastruktura drogowa będzie wspierana w ramach Priorytetu VI, który nie odnosi się do gospodarki niskoemisyjnej. 2. W zakresie CT 5 wsparcie W RPO zostanie ukierunkowane na wyposażenie jednostek OSP w sprzęt ratowniczo-gaśniczy. Działania przeciwpowodziowe - jako mające charakter ponadregionalny - zarekomendowane zostały do wsparcia z poziomu krajowego.
6	09. Strategia Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	dokumentowanie dziedzictwa narodowego i regionalnego w zakresie techniki hutniczej i osiągnięć w zakresie innowacyjności i technologii z uwzględnieniem potencjału SITPH, w tym we współpracy z innymi województwami, w tym w Europie	-		Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Hutniczego w Polsce	Uwaga uwzględniona
7	10. Diagnoza strategiczna województwa śląskiego	Czy analizowano możliwości pozyskiwania OZE ze spalania zmieszanych odpadów komunalnych? Na jakim poziomie oszacowano ich potencjał?	52	Odpady komunalne posiadają również frakcje biodegradowalne, które są traktowane jako OZE.	Ministerstwo Środowiska	Część diagnostyczna zostanie znacznie przeformulowana zgodnie z wymogami dokumentu pn. "Szablon programu operacyjnego 2014 w Polsce". Uwagi zostaną uwzględnione w takim zakresie w jakim to będzie możliwe według nowego wzoru.
8	10. Diagnoza strategiczna województwa śląskiego	Diagnozę w obszarze środowiska należy uzupełnić o informacje dotyczące stanu różnorodności biologicznej w woj. śląskim	54	W celu uzasadnienia konieczności realizacji projektów dotyczących ochrony różnorodności biologicznej należy przedstawić diagnozę	Ministerstwo Środowiska	Część diagnostyczna zostanie znacznie przeformulowana zgodnie z wymogami dokumentu pn. "Szablon programu operacyjnego 2014 w Polsce". Uwagi zostaną uwzględnione w takim zakresie w jakim to będzie możliwe według nowego wzoru.
9	10. Diagnoza strategiczna województwa śląskiego	Należy umieścić źródła danych, z których skorzystano przedstawiając diagnozę (np. Ochrona środowiska 2012, GUS, Ocena jakości powietrza w województwie małopolskim w 2012 roku, WIOŚ)	54-64	Wskazano tylko źródła danych w tabelach 2-8, natomiast nie wskazano źródła danych przedstawionych w tekście	Ministerstwo Środowiska	Część diagnostyczna zostanie znacznie przeformulowana zgodnie z wymogami dokumentu pn. "Szablon programu operacyjnego 2014 w Polsce". Uwagi zostaną uwzględnione w takim zakresie w jakim to będzie możliwe według nowego wzoru.
10	10. Diagnoza strategiczna województwa śląskiego	Należy uwzględnić w diagnozie działania edukacyjno-informacyjne, które są niezbędne do zwiększenia świadomości ekologicznej i akceptacji społeczeństwa dla inwestycji w obszarze ochrony środowiska w następującym zakresie: Działania edukacyjno – informacyjne skierowane do mieszkańców/gospodarstw domowych służące poprawie jakości powietrza: - działania informacyjno – edukacyjne nt. szkodliwości spalania paliw niskiej jakości i odpadów, możliwości redukcji emisji pyłów PM 10 i możliwych działań w gospodarstwach domowych na rzecz ochrony powietrza - działania informacyjno – edukacyjne jako element programów dotacyjnych na rzecz modernizacji infrastruktury na bardziej niskoemisyjną i ekologiczną, np. wymiany starych kotłów węglowych działania informacyjno – edukacyjne w zakresie promocji segregacji odpadów jako niezbędny element całonocnych systemów/programów gospodarki odpadami komunalnymi Oszczędzanie wody działania edukacyjne w zakresie racjonalnego korzystania z wody i oszczędzania wody Transport- promocja korzystania z transportu miejskiego	54-67	Niektóre problemy wymienione w diagnozie wynikają m.in. z niewystarczającej świadomości ekologicznej i braku wiedzy. Dlatego proponujemy następujące uzupełnienia	Ministerstwo Środowiska	Część diagnostyczna zostanie znacznie przeformulowana zgodnie z wymogami dokumentu pn. "Szablon programu operacyjnego 2014 w Polsce". Uwagi zostaną uwzględnione w takim zakresie w jakim to będzie możliwe według nowego wzoru.
11	10. Diagnoza strategiczna województwa śląskiego	W Zagadnieniach Ochrony Środowiska w dziale Powietrze przedstawiono informacje na temat emisji zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych oraz przekroczeń standardów jakości powietrza (wskazanie stacji pomiarowych). W dziale tym nie określono przyczyn przekroczeń standardów jakości powietrza, które powinny być oparte na wynikach oceny jakości powietrza w województwie śląskim przeprowadzonej przez WIOŚ.	54-55	Istotne jest wskazanie przyczyn przekroczeń standardów jakości powietrza. Zgodnie z Jedennastą roczną oceną jakości powietrza w województwie śląskim obejmującą rok 2012 stwierdzono przekroczenia dla pyłu PM10, PM2.5 B(a)P, NO2, SO2 i ozonu. W okresie zimowym przyczyną przekroczeń standardów jakości powietrza dla pyłów PM10, PM2.5 oraz B(a)P jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków. W okresie letnim przekroczenia wynikają z bliskości głównej drogi z intensywnym ruchem, emisją wódną zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych, np. dróg, chodników, boisk oraz niekorzystne warunki meteorologiczne, występujące podczas powolnego rozprzestrzeniania się emulowanych lokalnie zanieczyszczeń, w związku z małą prędkością wiatru (poniżej 1,5 m/s). W części południowej województwa (powiat wodzisławski) przyczyną wystąpienia przekroczeń jest napływ zanieczyszczeń spoza kraju. Główną przyczyną wystąpienia przekroczeń dwutlenku azotu jest emisja ze źródeł liniowych (komunikacyjnych). Przyczyną wystąpienia przekroczeń ozonu jest oddziaływanie naturalnych źródeł emisji lub zjawisk naturalnych nie związanych z działalnością człowieka. Wysokie stężenia tej substancji pojawiają się w sprzyjających warunkach atmosferycznych t.j. wysokiej temperatury i promieniowania słonecznego. Prawidłowe zidentyfikowanie przyczyn przekroczeń, pozwoli na podjęcie skutecznych, odpowiednio adresowanych działań naprawczych.	Ministerstwo Środowiska	Część diagnostyczna zostanie znacznie przeformulowana zgodnie z wymogami dokumentu pn. "Szablon programu operacyjnego 2014 w Polsce". Uwagi zostaną uwzględnione w takim zakresie w jakim to będzie możliwe według nowego wzoru.
12	10. Diagnoza strategiczna województwa śląskiego	Zasoby eksploatacyjne, zgodnie z definicją z Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 grudnia 2011 r. w sprawie dokumentacji hydrogeologicznych i geologiczno-inżynierskich (Dz. U. Nr 291, poz. 1714), to ilość wód podziemnych możliwa do pobrania z ujęcia w danych warunkach hydrogeologicznych i techniczno-ekonomicznych, z uwzględnieniem zapotrzebowania na wodę i przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska. Jednakże wielkość zasobów eksploatacyjnych jest znacznie zwyższona, gdyż ustalono je w latach, gdy nie brano pod uwagę zapotrzebowania na wodę użytkownika i wymogów ochrony środowiska. Suma tak ustalonych zasobów eksploatacyjnych w wielu regionalnych przekracza wielkość zasobów dostępnych.	55-56	Zgodnie z zapisami Ramowej Dyrektywy Wodnej (2000/60/WE) oraz dyrektywą oskri (2006/118/WE) ocenę stanu wód ilościowego i jakościowego wód podziemnych przeprowadza się poprzez ocenę jednolitych części wód podziemnych.	Ministerstwo Środowiska	Część diagnostyczna zostanie znacznie przeformulowana zgodnie z wymogami dokumentu pn. "Szablon programu operacyjnego 2014 w Polsce". Uwagi zostaną uwzględnione w takim zakresie w jakim to będzie możliwe według nowego wzoru.
13	10. Diagnoza strategiczna województwa śląskiego	Należy ujednolicić jednostkę miary odnoszącą się do zasobów wodnych. Obecnie podaje się dane w hm3, dm3 i dam3	56	Należy ujednolicić jednostkę miary w celu zachowania przejrzystości tekstu	Ministerstwo Środowiska	Część diagnostyczna zostanie znacznie przeformulowana zgodnie z wymogami dokumentu pn. "Szablon programu operacyjnego 2014 w Polsce". Uwagi zostaną uwzględnione w takim zakresie w jakim to będzie możliwe według nowego wzoru.
14	10. Diagnoza strategiczna województwa śląskiego	Należy uzupełnić zdanie: "Powierzchnia niezrekultywowanych terenów składowania odpadów wytworzonych i nagromadzonych z wyłączeniem komunalnych w województwie jest coraz mniejsza"	61	Doprecyzowanie, zgodnie z tabelą 7. Powierzchnia składowisk - w ogólnym rozumieniu - nie zmniejsza się, bowiem składowiska pozostają, jednakże po zrekrultywaniu jest możliwość wykorzystania terenów - w zakresie określonym prawem.	Ministerstwo Środowiska	Część diagnostyczna zostanie znacznie przeformulowana zgodnie z wymogami dokumentu pn. "Szablon programu operacyjnego 2014 w Polsce". Uwagi zostaną uwzględnione w takim zakresie w jakim to będzie możliwe według nowego wzoru.
15	10. Diagnoza strategiczna województwa śląskiego	Gospodarka odpadami została przedstawiona w pkt "Grunty, gleby, tereny zielone". Należy wydzielić gospodarkę odpadami jako odrębną sekcję np. Odpady	61-63	Jest to bardzo sztuczne przyporządkowanie.	Ministerstwo Środowiska	Część diagnostyczna zostanie znacznie przeformulowana zgodnie z wymogami dokumentu pn. "Szablon programu operacyjnego 2014 w Polsce". Uwagi zostaną uwzględnione w takim zakresie w jakim to będzie możliwe według nowego wzoru.
16	10. Diagnoza strategiczna województwa śląskiego	Dane na temat wytwarczania odpadów komunalnych (w tym w przecięciu na 1 mieszkańca) lepiej byłoby przedstawić w tabeli. W tej samej tabeli należałoby przedstawić sposób zagospodarowania odpadów komunalnych. Brakuje też informacji nt. składu morfologicznego i wartości opłatowej - stąd nie wiadomo, na czy oparty jest wniosek (mimo, że wydaje się być słuszny), że więcej energii należy odczytać z odpadów.	61-63	Potrzebne jest lepsze uzasadnienie przedstawianych wniosków w zakresie gospodarki odpadami.	Ministerstwo Środowiska	Część diagnostyczna zostanie znacznie przeformulowana zgodnie z wymogami dokumentu pn. "Szablon programu operacyjnego 2014 w Polsce". Uwagi zostaną uwzględnione w takim zakresie w jakim to będzie możliwe według nowego wzoru.
17	10. Diagnoza strategiczna województwa śląskiego	Tabela nr 8 powinna zostać zamieszczona na str. 60	63	Tabela nr 8 dotycząca gruntów zrekrultywanych i zagospodarowanych w woj. śląskim została umieszczona w części dotyczącej gospodarki odpadami	Ministerstwo Środowiska	Część diagnostyczna zostanie znacznie przeformulowana zgodnie z wymogami dokumentu pn. "Szablon programu operacyjnego 2014 w Polsce". Uwagi zostaną uwzględnione w takim zakresie w jakim to będzie możliwe według nowego wzoru.

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział)	Treść uwagi	Strona	Uzasadnienie uwagi	Autor uwagi	Odniesienie się do uwag
18	10. Diagnoza strategiczna województwa śląskiego	Na terenie obszaru funkcjonalnego województwa - subregionach komponent ochrony powietrza został potraktowany marginalnie. Jednocześnie w subregionie północnym nie wskazano go wogóle. W związku z powyższym konieczne jest uzupełnienie tej części dokumetu o ww. zagadnienie.	104-114	Zgodnie z wynikami przeprowadzanych wcześniej oraz ostatniej, Jedenastej rocznej oceny jakości powietrza w województwie śląskim obejmującej rok 2012, na obszarze województwa notowane są najwyższe wartości stężeń zanieczyszczeń powietrza, w tym pyłu PM10, PM2.5 B(a)P, SO2, NO2 i ozonu.	Ministerstwo Środowiska	Część diagnostyczna zostanie znacznie przeformulowana zgodnie z wymogami dokumentu pn. "Szablon programu operacyjnego 2014 w Polsce". Uwagi zostaną uwzględnione w takim zakresie w jakim to będzie możliwe według nowego wzoru.
19	10. Diagnoza strategiczna województwa śląskiego	Gospodarka odpadami powinna być wskazana jako problem we wszystkich obszarach funkcjonalnych, a nie tylko w centralnym obszarze funkcjonalnym.	106-114	Zgodnie z zapisami WPGO dla woj. śląskiego w żadnym z regionów nie ma odpowiedniej (dostatecznej) infrastruktury, która zapewniłaby przetwarzanie wszystkich wytworzonych odpadów zgodnie z hierarchią postępowania odpadami (ponadto, w WPGO zostały wyznaczone regiony gospodarki odpadami komunalnymi (oznaczone jako I, II, III i IV), które nie pokrywają się z czterema obszarami funkcjonalnymi – subregionami, wskazanymi w RPO, czyli: północnym, południowym, centralnym i zachodnim).	Ministerstwo Środowiska	Część diagnostyczna zostanie znacznie przeformulowana zgodnie z wymogami dokumentu pn. "Szablon programu operacyjnego 2014 w Polsce". Uwagi zostaną uwzględnione w takim zakresie w jakim to będzie możliwe według nowego wzoru.
20	10. Diagnoza strategiczna województwa śląskiego	Mapa nr 133 Obszary funkcjonalne województwa i ich ośrodki centralne nie zawiera nazwy Miasta Racibórz	106-106	Gminy sąsiadujące zostały wymienione. Największe miasto powiatu raciborskiego i jedno z większych na terenie Subregionu Zachodniego winno zostać wymienione. Jest to odczytany błąd popełniany przez Urząd Marszałkowski i już po raz kolejny zgłaszany przez Miasto Racibórz.	Miasto Racibórz	Część diagnostyczna zostanie znacznie przeformulowana zgodnie z wymogami dokumentu pn. "Szablon programu operacyjnego 2014 w Polsce". Uwagi zostaną uwzględnione w takim zakresie w jakim to będzie możliwe według nowego wzoru.
21	10. Diagnoza strategiczna województwa śląskiego	W opisie miast sąsiadujących z Katowicami brak Siemianowic Śląskich.	83-	Na terenie Siemianowic Śląskich zlokalizowane jest Centrum Leczenia Oparów – bardzo ważna placówka lecznicza biorąc pod uwagę rozwój specjalizacji medycznej województwa a jednocześnie wiodący w Polsce ośrodek, zajmujący się kompleksowym leczeniem urazów oparzeniowych i ran przewlekłych.	Centrum Leczenia Oparów	Część diagnostyczna zostanie znacznie przeformulowana zgodnie z wymogami dokumentu pn. "Szablon programu operacyjnego 2014 w Polsce". Uwagi zostaną uwzględnione w takim zakresie w jakim to będzie możliwe według nowego wzoru.
22	10. Diagnoza strategiczna województwa śląskiego	Przedstawiona diagnoza odnośnie wykorzystania komputerów i Internetu w przedsiębiorstwach nie uzasadnia potrzeby realizacji planowanego typu projektów związanego z zwiększeniem wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w MSP. W Diagnozie proponujemy skorzystać z ostatniego opublikowanego raportu „Wpływ cyfryzacji na działanie urzędów administracji publicznej w Polsce w 2012 r.”. Ponadto brak analizy zdyktalizowanych zasobów i treści w regionie, natomiast w ramach Priorytetu II proponuje się działania w tym obszarze.	45-	Zgodnie z opisem działań w ramach II Priorytetu, Ponadto planuje się realizację przez MSP projektów w zakresie inwestycji w rozwiązywania teleinformatyczne służące rozwojowi przedsiębiorstwa a w szczególności rozwojowi produktów i usług opartych na TIK (w tym treści cyfrowe), sprzedaży produktów i usług w Internecie, tworzeniu i udostępnianiu usług elektronicznych, jak również usprawniających procesy biznesowe". Natomiast w przedstawionej w diagnozie brak informacji o sposobach wykorzystania komputerów i Internetu w przedsiębiorstwach, a co za tym idzie nie wiadomo jakie są potrzeby i potencjał wsparcia e-usług w MSP. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że przytoczone badanie odnosi się do przedsiębiorstw ogólnie, natomiast działania w ramach RPO planuje kierować się do MS. Diagnostę można poszerzyć o wyniki ostatnich badań prowadzonych przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji. Proponujemy pokazać wysoki poziom administracji elektronicznej w województwie śląskim, w którym procent urzędów świadczących e-usługi inne niż oparte o wzór pisma ogólnego i odniesienie do kraju wynosi 65% do 33%.	Śląskie Centrum Społeczeństwa Informacyjnego	Część diagnostyczna zostanie znacznie przeformulowana zgodnie z wymogami dokumentu pn. "Szablon programu operacyjnego 2014 w Polsce". Uwagi zostaną uwzględnione w takim zakresie w jakim to będzie możliwe według nowego wzoru.
23	10. Diagnoza strategiczna województwa śląskiego	1.Proponujemy dodać następujące zapisy ["(...) Wiekłość produkcji energii przewyższa w województwie śląskim jej zużycie. Istniejąca nadwyżka energii w 2011 r. stanowiła ok. 19,8% całkowitej wielkości jej produkcji". W celu poprawy bezpieczeństwa energetycznego oraz efektywności energetycznej konieczne jest podjęcie działań polegających na modernizacji i/lub rozbudowie sieci dystrybucyjnych energii. Mając na uwadze spodziewany wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną przez odbiorców istnieje ryzyko, że istniejąca infrastruktura dystrybucyjna może w kolejnych latach okazać się niewystarczająca dla spełnienia obowiązków ciążących na operatorach systemu dystrybucyjnego związanych z zapewnieniem niezawodności i gwarancji dostaw energii o odpowiedniej jakości. Modernizacja istniejącej infrastruktury oraz zastosowanie nowych rozwiązań przyczyni się do zmniejszenia zużycia energii elektrycznej, zmniejszenie strat na przesyłce pozwoli na ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery i tym samym poprawie jakości powietrza. W rezultacie skutki tych działań wpłyną pozytywnie na postępowanie regionu jako atrakcyjnej inwestycyjnie. 2. ponujemy dodać następujące zapisy ["...IW województwie śląskim, ze względu na duże nagromadzenie odpadów, w większym stopniu powinno się wykorzystywać energię z odpadów."] Celem efektywnego wykorzystania energii wytworzonej z OZE koniecznym jest zapewnienie odpowiedniego stanu infrastruktury dystrybucji energii. Dla rozwoju energetyki odnawialnej istotne jest, jako działanie bazowe modernizacja i/lub rozbudowa sieci dystrybucyjnych. 3. Brak informacji (w zagadnieniach ochrony środowiska - powietrze) o przekroczeniach związanych z niską emisją – z opisu zagadnienia wynika, iż emiterzy to tylko duże podmioty.	51-55	1.Bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo energetyczne ma między innymi stan techniczny sieci energetycznej spółek dystrybucyjnych. Biorąc pod uwagę wzrastające zapotrzebowanie na energię elektryczną, zauważalny postęp techniczny i technologiczny, uzasadnionym jest zwiększenie działań polegających na przebudowie i rozbudowie sieci jak również na jej modernizacji i unowocześnieniu. Bezpieczeństwo energetyczne oznacza nie tylko konieczność dywersyfikacji surowców energetycznych oraz źródeł pochodzenia energii (np. z OZE), ale przede wszystkim stabilność systemu dystrybucyjnego. Jednym z najistotniejszych kryteriów wyboru przez inwestorów lokalizacji swojej działalności gospodarczej jest infrastruktura regionu, w tym w szczególności infrastruktura energetyczna, która ma szczególne znaczenie dla dużych inwestorów planujących działalność produkcyjną. Obecnie zdecydowana większość energii elektrycznej w Polsce produkowana jest z węgla, który powoduje emisję znacznych ilości CO2 do atmosfery. Poprawa stanu sieci wpłynie pozytywnie na redukcję emisji CO2 innych gazów cieplarnianych poprzez zmniejszenie zapotrzebowania na energię wykorzystywaną do pokrycia strat na przesyłce. 2.Rozbudowa, modernizacja i doinwestowanie infrastruktury dystrybucyjnej ma istotne znaczenie dla rozwoju energii z OZE. Obecnie istniejąca nieodstatecznie rozwinięta lokalna sieć dystrybucyjna stanowi istotną barierę w rozwoju energii pochodzącej z OZE. Rozwój energetyki odnawialnej wpłynie pozytywnie na niezależność energetyczną regionu oraz jego atrakcyjność pod względem możliwości lokalizacji przedsiębiorstw budujących nowe jednostki wytwarzania energii z OZE. Dzięki zwiększeniu możliwości przyłączania OZE do KSE zmniejszy się zapotrzebowanie na energię elektryczną pochodzącą ze źródeł konwencjonalnych (zaskłapi ją energia z OZE przyłączanych do sieci), dzięki czemu ograniczona zostanie emisja do atmosfery zanieczyszczeń będących nieodłączną częścią procesu wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł konwencjonalnych. 3.W związku ze skalą problemu w woj. Śląskim w części związanej z ochroną powietrza powinno to być pokazane jako jedno z kluczowych zagadnień	TAURON Polska Energia S.A.	Część diagnostyczna zostanie znacznie przeformulowana zgodnie z wymogami dokumentu pn. "Szablon programu operacyjnego 2014 w Polsce". Uwagi zostaną uwzględnione w takim zakresie w jakim to będzie możliwe według nowego wzoru.
24	10. Diagnoza strategiczna województwa śląskiego	1. Zie wyświetlający się wykres (83) 2. Błąd logiczny w zapisie dotyczącym komputeryzacji szkół(podobna uwaga zgłaszana wcześniej)(102) 3. Zie wyświetlające się tabela (105) 4. Wskazano Bytom jako miasto Unii Europejskiej z największymi problemami społecznymi i szkodami pogórnymi (111)	83-111	1. Rysunek 6 nie wyświetla się i nie drukuje się prawidłowo. 2. Il akapi i liczba uczniów przypadających na komputer w szkołach: we wszystkich typach szkół powyżej średniej krajowej, a dalej: że w szkołach podstawowych najwyższy wynik w Polsce. Jeżeli najwyższy wynik w Polsce to jest on poniżej średniej krajowej. Proponujemy przeanalizować spójność zapisów. 3. Nagłówki w tabeli 14 nie wyświetlają się prawidłowo. Kolumny nie odpowiadają nagłówkom. 4. Ważny zapis dla miasta przy uzasadnianiu zgodności projektów z dokumentami strategicznymi.	Urząd Miejski Bytom	Część diagnostyczna zostanie znacznie przeformulowana zgodnie z wymogami dokumentu pn. "Szablon programu operacyjnego 2014 w Polsce". Uwagi zostaną uwzględnione w takim zakresie w jakim to będzie możliwe według nowego wzoru.
25	10. Diagnoza strategiczna województwa śląskiego	SEKTOR POZARZĄDOWY, EKONOMIA SPOŁECZNA dane z 2007 roku to dane historyczne- istnieją nowsze publikacje jak GUS tak i KlonJawor; Z przedstawionej analizy wynika, że w województwie dominują przede wszystkim organizacje zajmujące się pomocą społeczną bądź osobami niepełnosprawnymi- To jest kompletne nieporozumienie - zdecydowanie dominują organizacje sportowe i kluby, które mają przecież prawną formę stowarzyszeń), których nie wykazano nawet w dokumencie; terminologia - organizacje pozarządowe i PES to częściowo te same instytucje; dokument wymienia czasami organizacje pozarządowe a czasami NGO (brak słowniczka; dane na temat ilości ZAZ są w jednym tekście zupełnie różne (raz 10 - raz 12) a ich rejestr prowadzi; Urząd Marszałkowski; spółdzielnie socjalne funkcjonują też np. w Rybniku...	92-94	dane są niezrelelne, nie wykorzystano nawet rejestrów prowadzonych przez urząd Marszałkowski; w kontekście prowadzenia polityk publicznych brak danych o miejscach pracy tworzonych przez organizacje, projektach systemowych ośrodków pomocy społecznej realizowanych we współpracy z organizacjami itd.	Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych CHRIS	Część diagnostyczna zostanie znacznie przeformulowana zgodnie z wymogami dokumentu pn. "Szablon programu operacyjnego 2014 w Polsce". Uwagi zostaną uwzględnione w takim zakresie w jakim to będzie możliwe według nowego wzoru.
26	10. Diagnoza strategiczna województwa śląskiego	ukierunkowanie na dziedzictwo regionalne i polskie w połączeniu z istniejącym potencjałem intelektualnym i technicznym poprzez włączenie się w doskonalenie kapitału ludzkiego przez różnorodne formy oddziaływania technicznego	-		Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Hutniczego w Polsce	Część diagnostyczna zostanie znacznie przeformulowana zgodnie z wymogami dokumentu pn. "Szablon programu operacyjnego 2014 w Polsce". Uwagi zostaną uwzględnione w takim zakresie w jakim to będzie możliwe według nowego wzoru.
27	10. Diagnoza strategiczna województwa śląskiego	Na koniec 2012 r. w województwie śląskim 15,3% zarejestrowanych kobiet posiadało dyplom ukończenia wyższej uczelni, natomiast tylko 8,7% bezrobotnych mężczyzn posiadało wyższe wykształcenie.	78		Ministerstwo Edukacji Narodowej	Część diagnostyczna zostanie znacznie przeformulowana zgodnie z wymogami dokumentu pn. "Szablon programu operacyjnego 2014 w Polsce". Uwagi zostaną uwzględnione w takim zakresie w jakim to będzie możliwe według nowego wzoru.
28	10. Diagnoza strategiczna województwa śląskiego	Jak wynika z danych zamieszczonych w bazie organizacji pozarządowych, prowadzonej przez Stowarzyszenie KlonJawor (www.bazy.ngo.pl) na terenie Polski działa 89 centrów integracji społecznej. - <u>uzupełnienie zdania o adres strony internetowej</u>	94		Ministerstwo Edukacji Narodowej	Część diagnostyczna zostanie znacznie przeformulowana zgodnie z wymogami dokumentu pn. "Szablon programu operacyjnego 2014 w Polsce". Uwagi zostaną uwzględnione w takim zakresie w jakim to będzie możliwe według nowego wzoru.
29	10. Diagnoza strategiczna województwa śląskiego	EDUKACJA I OPIEKA NAD MAŁYM DZIECKIEM.	96	Z tytułu wynika, że w tym rozdziale mowa tylko i wyłącznie o edukacji małych dzieci – proponujemy uogólnienie tytułu	Ministerstwo Edukacji Narodowej	Część diagnostyczna zostanie znacznie przeformulowana zgodnie z wymogami dokumentu pn. "Szablon programu operacyjnego 2014 w Polsce". Uwagi zostaną uwzględnione w takim zakresie w jakim to będzie możliwe według nowego wzoru.
30	10. Diagnoza strategiczna województwa śląskiego	Wybór obszarów rozwojowych odpowiada priorytetom strategicznym zdefiniowanym w strategii Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz realizującym je projektami inicjatyw przewodnim, co pozwoli na realizację interwencji ukierunkowanych na globalne wyzwania, a jednocześnie ich dostosowanie do wyzwań regionalnych i lokalnych.	115		Ministerstwo Edukacji Narodowej	Część diagnostyczna zostanie znacznie przeformulowana zgodnie z wymogami dokumentu pn. "Szablon programu operacyjnego 2014 w Polsce". Uwagi zostaną uwzględnione w takim zakresie w jakim to będzie możliwe według nowego wzoru.
31	11. Analiza i ocena wykorzystania wsparcia krajowego i zagranicznego	Brak celu tematycznego nr 5	127-132	Brak celu tematycznego wiąże się z brakiem możliwości realizacji interwencji w zakresie m.in małej retencji, organizacji systemów wczesnego reagowania i ratownictwa w sytuacjach nagłego wystąpienia zjawisk katastrofalnych. Dokument „Podział interwencji pomiędzy poziom krajowy i regionalny” dopuszcza możliwość realizacji interwencji z poziomu regionalnego	Miasto Racibórz	Uwaga częściowo do uwzględnienia. W zakresie CT 5 wsparcie zostanie ukierunkowane na wyposażenie jednostek OSP w sprzęt ratowniczo-gaśniczy. Działania przeciwpowodziowe - jako mające charakter ponadregionalny – zarekomendowane zostały do wsparcia z poziomu krajowego.

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział)	Treść uwagi	Strona	Uzasadnienie uwagi	Autor uwagi	Odniesienie się do uwag
32	11. Analiza i ocena wykorzystania wsparcia krajowego i zagranicznego	mądre wykorzystanie dysponowanych środków we współpracy i konsultacji z NGO w tym środowiskiem SITPH	-		Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Hutniczego w Polsce	Uwaga o charakterze stwierdzenia. Bez rozpatrzenia.
33	12. Cel główny Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	cel jest niezrozumiały, nie prioryetyzuje polityki, jest nieatrakcyjny dla odbiorcy	-	cel nie spełnia kryteriów SMART	Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych CRIS	Uwaga nieuwzględniona. Do realizacji celu głównego przyczynią się cele szczegółowe, które są sformułowane w poszczególnych priorytetach. Każdy cel szczegółowy będzie miał mierzalny wskaźnik rezultatu. Ponadto zostaną sformułowane wskaźniki produktu, które będą podlegały weryfikacji w trakcie przeglądu środkówowego w 2018 roku. Wszystkie wskaźniki będą zgodne z zasadą SMART.
34	13. Uzasadnienie wyboru celów tematycznych	Gospodarka niskoemisyjna na terenach miejskich to nie tylko transport	127-131	Z dokumentu można wywnioskować, że promowanie strategii niskoemisyjnych dla obszarów miejskich to tylko niskoemisyjny transport miejski, który nie stanowi aż tak dużego problemu jak emisje z budynków.	TAURON Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. W ramach RPO planowane jest szereg działań związanych z gospodarką niskoemisyjną w priorytecie IV, np. kompleksowa termomodernizacja, transport niskoemisyjny, działania związane z zastosowaniem OZE.
35	13. Uzasadnienie wyboru celów tematycznych	Brak celu tematycznego 5 (podobna uwaga zgłaszana wcześniej)	134-	W rozdziale pominięto opis CT5. Dla zachowania przejrzystości zapisów proponujemy dodać zapis wyjaśniający, że w ramach RPO WSL 2014-2020 nie przewiduje się wsparcia odpowiadającego zakresowi celu tematycznego 5.	Urząd Miejski Bytom	Uwaga częściowo uwzględniona W zakresie CT 5 wsparcie zostanie ukierunkowane na wyposażenie jednostek OSP w sprzęt ratowniczo-gasniczy. Działania przeciwpowodziowe - jako mające charakter ponadregionalny – zalekomendowane zostały do wsparcia z poziomu krajowego.
36	13. Uzasadnienie wyboru celów tematycznych	Nie ujęto Celu tematycznego 5 - „Promowanie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem”.	116-158	Nie ujęcie Celu tematycznego 5 w RPO WSL 2014-2020 powoduje, że projekty o zasięgu regionalnym i lokalnym nie będą mogły być realizowane przy udziale środków EFRR. Natomiast w projekcie Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko jest następujący zapis dotyczący demarkacji dla Celu tematycznego 5 z pozostałymi programami: "Poziom krajowy: mała retencja – projekty realizowane na obszarze więcej niż jednego województwa, systemy wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń o zasięgu ponadregionalnym, wyposażenie służb ratowniczych (państwowa straż pożarna). 16 Regionalnych Programów Operacyjnych: mała retencja – projekty na terenie jednego województwa, regionalne systemy ostrzegania, wyposażenie służb ratowniczych (ochotnicza straż pożarna)." Ponadto w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego Śląskie 2020 + w Obszarze priorytetowym (C) PRZESTRZEŃ, Celu operacyjnym: C.1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska wśród kierunków działań uwzględniono „Wsparzenie wdrażania rozwiązań w zakresie zintegrowanego i zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi ziemi, w tym ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałania skutkom suszy” Zakładnym efektem planowanych działań ma być „Zwiększenie poziomu ochrony przed powodzią” poprzez inwestycje w zakresie ochrony przeciwpowodziowej - obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi. Miasto Ruda Śląska, jak i większość miast województwa śląskiego, boryka się z problem występowania podtopień i zalań. Związane jest to z niewystarczającym zabezpieczeniem przeciwpowodziowym (słabo rozwinięta infrastruktura, braki sprzętowe wszystkich służb ratunkowych). Biorąc pod uwagę powyższe zapisy zasadnym jest ujęcie Celu tematycznego 5 w RPO WSL 2014-2020.	Urząd Miasta Ruda Śląska	Uwaga częściowo uwzględniona. W zakresie CT 5 wsparcie zostanie ukierunkowane na wyposażenie jednostek OSP w sprzęt ratowniczo-gasniczy. Działania przeciwpowodziowe - jako mające charakter ponadregionalny – zalekomendowane zostały do wsparcia z poziomu krajowego.
37	13. Uzasadnienie wyboru celów tematycznych	STR.128.W zdaniu „(...)województwo śląskie będzie wspierało poprawę rozwiązań transportowych, w tym rozbudowę i modernizację infrastruktury transportowej wzmocniającej związki funkcjonalne i przestrzenne, rozwój zintegrowanego i niskoemisyjnego transportu miejskiego, w tym transportu publicznego obejmującego różne środki transportu i elementy infrastruktury takie jak systemy kierowania ruchem obiekty Park&Ride oraz infrastruktury rowerowej...” wnosimy o ujęcie działań wspierających rozwój niskoemisyjnego szynowego transportu miejskiego takimi jak: rozbudowa i modernizacja torowisk tramwajowych, sieć trakcyjnej i infrastruktury punkowej (przystanki) oraz zakup taboru tramwajowego na potrzeby szynowego transportu miejskiego STR.136. Po zdaniach „Wyniki badania ewaluacyjnego Analiza możliwości zastosowania zintegrowanych rozwiązań w systemie transportu miejskiego w województwie śląskim wskazują na konieczność zwiększenia roli transportu szynowego.Jest to związane z ograniczeniem negatywnego efektu wzrostu ruchu samochodowego w miastach” wnosimy o ujęcie zapisu: Transport szynowy (kolejowy, tramwajowy), z uwagi na jego potencjał, powinien być traktowany jako bardzo istotny element zintegrowanego systemu transportowego w województwie śląskim.	-	STR.128. Obszarem wsparcia rozwiązań transportowych, w tym rozwoju zintegrowanego, zrównoważonego i niskoemisyjnego transportu miejskiego, powinien być przede wszystkim jego podstawowy element czyli niskoemisyjny transport tramwajowy. Poprzez modernizację infrastruktury liniowej (sieć trakcyjna + torowiska) i punkowej (przystanki) oraz zakup nowoczesnego taboru tramwajowego możliwe będzie znaczne obniżenie zużycia energii elektrycznej.Energoszczędność, przyznanie środowisku tramwaje przyczyniają się również do obniżenia energii wibroakustycznej oraz zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do środowiska STR.136:Tramwaj jest również elementem transportu szynowego w połączeniach aglomeracyjnych, przydatny nie mniej jak kolej.	Tramwaje Śląskie S.A.	Uwaga nieuwzględniona z uwagi na zapisy projektu Lini Demarkacyjnej
38	13. Uzasadnienie wyboru celów tematycznych	Sprawy system przekwalifikowań zawodowych i kształcenia ustawicznego kształcenia i szkolenia powinien stwarzać warunki rozwoju zdolności do podejmowania pracy, nabycia kluczowych kompetencji oraz funkcjonowania w społeczeństwie	140		Ministerstwo Edukacji Narodowej	Część diagnostyczna zostanie znacznie przeformulowana zgodnie z wymogami dokumentu pn. "Szablon programu operacyjnego 2014 w Polsce". Uwagi zostaną uwzględnione w takim zakresie w jakim to będzie możliwe według nowego wzoru.
39	13. Uzasadnienie wyboru celów tematycznych	Dodatkowo, w związku z problemem dużej ilości osób pozostających bez zatrudnienia a będących w wieku aktywności zawodowej, zachodzi konieczność zaplanowania efektywnego i innowacyjnego systemu kształcenia ustawicznego i szkolenia ustawicznego, zorientowanego na różne środowiska i zaspokajającego oczekiwania różnych grup wiekowych ludności oraz o aktywnym systemie przekwalifikowań zawodowych zwiększającym mobilność zawodową.	152		Ministerstwo Edukacji Narodowej	Część diagnostyczna zostanie znacznie przeformulowana zgodnie z wymogami dokumentu pn. "Szablon programu operacyjnego 2014 w Polsce". Uwagi zostaną uwzględnione w takim zakresie w jakim to będzie możliwe według nowego wzoru.
40	13. Uzasadnienie wyboru celów tematycznych	Ponadto, istotne będzie promowanie godzenia życia zawodowego i prywatnego oraz równego dostępu do wysokiej jakości edukacji wczesnoszkolnej/wczesnej opieki i edukacji, wczesnoszkolnej, aby w efekcie stworzyć warunki do powrotu na rynek pracy dla osób wychowujących dzieci.	152		Ministerstwo Edukacji Narodowej	Część diagnostyczna zostanie znacznie przeformulowana zgodnie z wymogami dokumentu pn. "Szablon programu operacyjnego 2014 w Polsce". Uwagi zostaną uwzględnione w takim zakresie w jakim to będzie możliwe według nowego wzoru.
41	13. Uzasadnienie wyboru celów tematycznych	Strategia „Śląskie 2020+” podkreśla konieczność współpracy uczelni z przemysłem, co uwarunkowane jest również odpowiednim poziomem wiedzy, umiejętności i kompetencji, wyniesionym z wcześniejszych etapów kształcenia - dodanie słowa	153		Ministerstwo Edukacji Narodowej	Część diagnostyczna zostanie znacznie przeformulowana zgodnie z wymogami dokumentu pn. "Szablon programu operacyjnego 2014 w Polsce". Uwagi zostaną uwzględnione w takim zakresie w jakim to będzie możliwe według nowego wzoru.
42	13. Uzasadnienie wyboru celów tematycznych	Jednocześnie, konieczne jest podejmowanie działań ukierunkowanych na poprawę jakości edukacji oraz kształcenia ustawicznego/kształcenia i szkolenia ustawicznego.	154		Ministerstwo Edukacji Narodowej	Część diagnostyczna zostanie znacznie przeformulowana zgodnie z wymogami dokumentu pn. "Szablon programu operacyjnego 2014 w Polsce". Uwagi zostaną uwzględnione w takim zakresie w jakim to będzie możliwe według nowego wzoru.
43	13. Uzasadnienie wyboru celów tematycznych	Działania ujęte w celu tematycznym 4 powinny być zgodne z kierunkami działań naprawczych określonych w Programach ochrony powietrza oraz planach działań krótkoterminowych.	127-131	Konieczność zachowania synergii między działaniami określonymi w celu tematycznym 4 oraz określonymi w Programach ochrony powietrza oraz planach działań krótkoterminowych pozwoli na uzyskanie efektu ekologicznego w postaci poprawy jakości powietrza na terenie woj. śląskiego. W związku z powyższym należy pokazać większy nacisk na działania ukierunkowane na ograniczenie emisji z sektora bytowo-komunalnego oraz transportu.	Ministerstwo Środowiska	Uwaga uwzględniona
44	13. Uzasadnienie wyboru celów tematycznych	W głównych kierunkach działań w obszarze ochrony środowiska należy wskazać wsparcie gospodarki ściekowej.	132	Jezeli w diagnozie wskazuje się, że jedną z głównych przyczyn zanieczyszczenia wód powierzchniowych są: nieoczyszczone i niedostatecznie oczyszczone ścieki komunalne, to należy wskazać ten obszar w kierunkach działań.	Ministerstwo Środowiska	Uwaga uwzględniona
45	13. Uzasadnienie wyboru celów tematycznych	w tabeli jest odniesienie do celu 2. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej Strategii Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 14-20, a powinno być odniesienie do celu 5 ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich	134	Cel tematyczny 6 Ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywności wykorzystania zasobów zgodnie z projektem RPO (str. 131) mają realizować zadania związane z sektorem wodnym, ochronę różnorodności biologicznej, środowiska w miastach oraz dziedzictwa kulturowego. Tabela 19 ma zawierać CT5 z osiami innych strategii. W SZRWIR osiem realizującym ochronę środowiska jest cel szczegółowy 5, zatem będzie bardziej właściwy od wskazanego w tabeli celu 2 odnoszącego się do poprawy warunków życia na obszarach wiejskich	Ministerstwo Środowiska	Uwaga uwzględniona
46	14. Opis Priorytetów	STR.160:W prioryecie inwestycyjm 4.5,promowanie strategii niskoemisyjnych dla obszarów miejskich - niskoemisyjny transport miejski wnosimy o dopisanie w tym szczególnie komunikacji tramwajowej.	-	Szynowa komunikacja miejska jest obszarem szczególnie wspieranym przez Unię Europejską.	Tramwaje Śląskie S.A.	Uwaga nieuwzględniona z uwagi na zapisy projektu Lini Demarkacyjnej
47	15. Priorytet I. Nowoczesna gospodarka	Brak spójności celów priorytetu z zawartym poniżej Opiskem a także Szczegółowym Opiskem Priorytetów RPO WSL 2014-2020	163-	Jednym z celów priorytetu I jest „wzrost komercjalizacji wiedzy oraz popularyzacji nauki i innowacji w regionie poprzez rozwój kluczowej infrastruktury badawczej”. Zgodnie z wyjaśnieniami i uzupełnieniami zawartymi w Szczegółowym Opiskie Priorytetów RPO WSL 2014-2020 w ramach Priorytetu I i wsparcie i rozwój infrastruktury będzie możliwe tylko w przypadku, gdy obecne zasoby są niewystarczające, by realizować założone cele badawcze. W związku z powyższymi zapisami konieczne jest sprecyzowanie możliwości finansowania badań naukowych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Projekty badawcze przewidziane do dofinansowania w ramach Priorytetu I zakładają między innymi jakie koszty kwalifikowane wynagrodzenia pracowników naukowych zaangażowanych w realizację projektu, zatrudnionych bezpośrednio u beneficjenta, jak również w ramach konsorcjum naukowego lub zleconej usługi obcej. W przypadku tego typu projektów koniecznym wydaje się również pokrycie kosztów zarządzania projektem. Eventualne pokrycie tego rodzaju kosztów w ramach cross-financegu będzie niewystarczające, gdyż zasadniczą częścią w tego typu projektach są prace badawczo – rozwojowe na bazie istniejącej infrastruktury, wymagającej wsparcia, aby zrealizować cele badawcze.	Centrum Leczenia Oparzeń	Uwaga nieuwzględniona. Na poziomie RPO WSL 2014-2020 tego typu informacje nie będą wpisywane. Obecnie trwają prace nad kwalifikowalnością kosztów projektu. Niezbędne informacje będą zamieszczone w Wytycznych do kwalifikowalności.

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział)	Treść uwagi	Strona	Uzasadnienie uwagi	Autor uwagi	Odniesienie się do uwag
48	15. Priorytet I. Nowoczesna gospodarka	W Działaniu 1.1 należy dopisać w pkt. 18 a: Typ beneficjenta po nr 14: oraz Ustawy o Koncesji na roboty budowlane lub usługi	-	Nie widzimy podstaw aby tu ograniczać beneficjentów tylko do Ustawy o PPP, kiedy wszędzie gdzie określane Państwo beneficjentów jako podmioty działające w oparciu o PPP dodaje również Koncesję	Agenca Rozwoju Lokalnego S.A. - Operator Sosnowieckiego Parku Naukowo - Technologicznego	Uwaga nieuwzględniona. Proponowana zmiana odnosi się do zapisów SzOP ROP WSL 2014-2020.
49	15. Priorytet I. Nowoczesna gospodarka	1. Weryfikacja zapisów (167) 2. Przyjęcie jednej definicji IOB dla RPO WSL i Uszczegółowienia RPO WSL (168) 3. Niepełna lista wskaźników(podobna uwaga zgłaszana wcześniej) (171)	167-171	1. Zapis „w ramach Priorytetu I przewiduje się wsparcie skierowane na stworzenie miejsca o znaczeniu regionalnym, mającego na celu promocję, popularyzację nauki i innowacji wśród mieszkańców regionu, w szczególności dzieci i młodzieży ...” sugeruje, że dotyczy on jednego projektu - projektu kluczowego pn. Planetarium – Śląski Park Nauki, którego beneficjentem jest Wojództwo Śląskie. Czy dla jasności zapisów nie zaznaczyć w przypisach, tak jak to zrobiono na str. 166 (przypis 50), że zapis dotyczy realizacji planowanego projektu kluczowego. 2. W związku z pojawianiem się w wielu miejscach projektu RPO pojęcia „instytucji otoczenia biznesu” proponuje się odniesienie do przyjętej jednej definicji, zwłaszcza, że w URPO w części działań jest takie wyjaśnienie (za każdym razem inne np. str. 19, 61), natomiast w innych w ogóle nie ma takiej definicji np. str. 47, 66 3. Brak wskaźników produktu dotyczących miejsca mającego na celu promocję i popularyzację nauki i innowacji (Centrum Nauki). Ponadto lista wskaźników nie jest spójna z listą w Projekcie Szczegółowego Opisu Priorytetów RPO.	Urząd Miejski Bytom	1. Uwaga nieuwzględniona. Planowany do realizacji projekt kluczowy "Planetarium- Śląski Park Nauki" zgodnie ze stanowiskiem Ministerstwa Rozwoju Regionalnego nie może być wspierany w ramach Priorytetu I z poziomu regionalnego. Obecnie trwają prace nad określeniem możliwości wsparcia tego typu projektu z RPO WSL 2014-2020 2. Uwaga uwzględniona. Definicja instytucji otoczenia biznesu zostanie doprecyzowana. 3. Uwaga uwzględniona. Należy pamiętać, że prace nad wskaźnikami nie zostały jeszcze zakończone i niektóre wskaźniki mogą się zmienić.
50	15. Priorytet I. Nowoczesna gospodarka	Instytucje Otoczenia Biznesu m.in. parki technologiczne, centra transferu technologii, inkubatory technologiczne- dopisać firmy konsultingowo-doradcze	115-	według statystyk PARP 90% szkoleń i doradztwa wykonują firmy konsultingowo-doradcze są więc podstawowymi Instytucjami Otoczenia Biznesu	Śląskie Stowarzyszenie Menedżerów-GGD Gómszląska Grupa Doradczą	Uwaga nieuwzględniona. W Priorytecie I lista IOB została ograniczona wyłącznie do istniejących ośrodków innowacji takich jak: parki technologiczne, (naukowo-technologiczne, badawcze, przemysłowo-technologiczne), centra transferu technologii, inkubatory technologiczne.
51	15. Priorytet I. Nowoczesna gospodarka	z wykorzystaniem istniejącego kapitału ludzkiego w zakresie techniki i innowacji zagospodarowanego mądrze w konsultacji z SITPH	-		Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Hutniczego w Polsce	Uwaga niezrozumiała. Brak możliwości odniesienia się do uwagi.
52	15. Priorytet I. Nowoczesna gospodarka	W Priorytecie I możliwe jest wsparcie wyłącznie dla projektów, które wpisują się w specjalizację regionalną, czego konsekwencją może być bezzasadne ograniczenie możliwości uzyskania wsparcia dla takich sektorów jak: technologie informatyczne, które zgodnie z zapisami Regionalnej Strategii Innowacji nie są uznawane za strategiczne, a jedynie wspierające rozwój innowacji, - technologie związane ściśle np. z branżą lotniczą, która nie jest bezpośrednio wskazana w omawianych dokumentach.			Śląski Związek Gmin i Powiatów	Uwaga nieuwzględniona. Wsparcie udzielane w ramach Priorytetu I RPO WSL 2014-2020 ograniczone będzie wyłącznie do projektów wpisujących się w inteligentne specjalizacje regionu wskazane w Regionalnej Strategii Innowacji Wojództwa Śląskiego na lata 2013-2020. Ograniczenie to wynika z podejścia Unii Europejskiej polegającego na koncentracji środków na inteligentnych specjalizacjach. Ograniczenie to zostało potwierdzone w zapisach projektu Umowy Partnerstwa z dnia 12 lipca 2013 roku.
53	16. Priorytet II. Cyfrowe śląskie	Brak zapisów dotyczących monitoringu wizyjnego (podobna uwaga zgłaszana wcześniej)	172-	Proponujemy dodanie w Priorytecie II zapisów dotyczących możliwości zakładania monitoringu wizyjnego (jako usługi cyfrowej) oraz wprowadzenie stosownych wskaźników w tym obszarze (np. „Liczba obiektów objętych monitoringiem”). Usługa monitoringu może dotyczyć nie tylko obszarów poddawanych rewitalizacji. Nie ma uzasadnienia, czemu nie można włączyć takiej usługi (poza tym, że nie jest to planowane).	Urząd Miejski Bytom	Uwaga nieuwzględniona. W ramach RPO WSL 2014-2020 wsparcie uzyskają e-usługi publiczne. Na poziomie programu nie wyklucza się żadnej e-usługi stworzonej z myślą o mieszkańcach regionu.
54	16. Priorytet II. Cyfrowe śląskie	Główni beneficjenci: • Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych nie posiadające osobowości prawnej.	-	Jednostki organizacyjne PSP nie posiadają osobowości prawnej.	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach	Uwaga do rozważenia na późniejszym etapie. Cały czas prowadzona jest analiza pod kątem możliwości włączenia do grona beneficjentów podmiotów nie posiadających osobowości prawnej.
55	16. Priorytet II. Cyfrowe śląskie	dziedzictwo hutnicze, w tym muzeum polskiej techniki hutniczej	-		Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Hutniczego w Polsce	Uwaga niezrozumiała. Brak możliwości odniesienia się do uwagi.
56	16. Priorytet II. Cyfrowe śląskie	W ramach priorytetu II pn. Cyfrowe Śląskie brakuje możliwości wsparcia dla projektów związanych z zarządzaniem danymi w jednostkach publicznych (projekty usprawniające pracę jednostek publicznych - tzw. back-office). Nie planuje się także w ramach tego priorytetu wsparcia dla podmiotów zarządzających klastrami.			Śląski Związek Gmin i Powiatów	Uwaga nieuwzględniona. W ramach działań Priorytetu II RPO WSL 2014-2020 nie wyklucza się wsparcia systemów usprawniających pracę jednostek publicznych (back-office), pod warunkiem jednak, że będą one częścią większego projektu, którego głównym celem będzie świadczenie usług dla odbiorcy zewnętrznej (front-office). Punktem wyjścia dla określenia potrzeb, na które odpowiadać będzie realizowany projekt, powinien być odbiorca zewnętrzny, nie zaś administracja. Wsparcie dla podmiotów zarządzających klastrami możliwe jest wyłącznie w Priorytecie III.
57	17. Priorytet III. Wzmocnienie konkurencyjności MSP	Celem priorytetu winno również być zwiększenie powierzchni inwestycyjnych	173-176	W ramach Priorytetu III planowane są również projekty dotyczące ponownego wykorzystania terenów typu brownfield..	Miasto Racibórz	Uwaga uwzględniona.
58	17. Priorytet III. Wzmocnienie konkurencyjności MSP	Celem priorytetu winno również być zwiększenie powierzchni inwestycyjnych.	173-176	W ramach Priorytetu III planowane są również projekty dotyczące ponownego wykorzystania terenów typu brownfield.	Związek Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego w Rybniku	Uwaga uwzględniona.
59	17. Priorytet III. Wzmocnienie konkurencyjności MSP	Dotyczy dofinansowania projektów przyczyniających się do rozwoju firm MMSP. W przypadku dofinansowania projektu związanego z inwestycją rzeczową np. zakup innowacyjnych urządzeń, niezbędne jest uzupełnienie dofinansowanie w ramach cross financingu usług doradczych, szkoleniowych dla tej firmy. Zmiany w procesie produkcyjnym determinują również zmiany w wielu obszarach działalności firmy. Wprowadzone innowacje procesowe, produkcyjne stwarzają konieczność zmian organizacyjnych, wprowadzenie innowacyjnego marketingu, właściwego rozliczania projektu. Udzielone doradztwo, czy szkolenia, czy zatrudnienie w niepełnym wymiarze specjalistów zewnętrznych może przyczynić się do faktycznego, bezkolizyjnego, komplementarnego rozwoju firmy. Cross financing jako uzupełniające dofinansowanie działań inwestycyjnych może stworzyć realną szansę rozwoju firm sektora MMSP.	172-		Irena Zomek-Burzawa	Uwaga uwzględniona.
60	17. Priorytet III. Wzmocnienie konkurencyjności MSP	Podziałanie 3.4.2 i Działanie 3.6 należy uwzględnić możliwości pozyskiwania środków na cele inkubacji i klastrowania przez nowe podmioty, które ze względu na późny start rynkowy nie zdążyły skorzystać ze środków oferowanych na te cele w aktualnym okresie finansowania.	-	Podziałanie 3.4.2 i Działanie 3.6 odnoszą się do inkubatorów i klastrow, czyli takich które w aktualnym okresie finansowania zdążyły skorzystać ze środków na finansowanie powstawania obu form inicjowania działań wspomagających rozwój przedsiębiorczości. Zdaniem SPNT powinna się tu znaleźć furka dla podmiotów, które jak Sosnowice Park Naukowo - Technologiczny rozpoczęły swoją działalność pod koniec okresu finansowania i nie były w stanie skorzystać z żadnych środków zarówno na inkubację jak i na klastrowanie. Nie ukrywamy, że liczyliśmy na to, iż w nowej perspektywie finansowej będziemy mogli przedsiębiorcom zaoferować usługę inkubacji, czy naszych najemców pobudzić do działań w ramach klastrow branżowych, co nie byłoby bez znaczenia dla rozwoju SPNT i MSP, które znalazły przestrzeń w naszym Parku. Dodam, że SPNT rozpoczęło działalność od 25 lipca 2012r. od "0" i dopiero teraz po roku działalności możemy zacząć precyzować potrzeby Parku biorąc pod uwagę zapotrzebowanie na usługi jakie pojawia się wśród MSP. Takie zapisy wiążą nam ręce i hamują rozwój Parku, na budowę którego zostały pozyskane środki unijne przez Gminę Sosnowiec.	Agenca Rozwoju Lokalnego S.A. - Operator Sosnowieckiego Parku Naukowo - Technologicznego	Uwaga nieuwzględniona. Perspektywa 201-2020 w zakresie rozwoju gospodarczego będzie się koncentrować na istniejących zasobach i potencjałach w związku z czym środki z EFRR skierowane będą na rozwój podmiotów już istniejących. Niemniej jednak nie wyklucza to podmiotów realizujących z własnych środków przedsięwzięcie skoncentrowanych na powstanie nowego inkubatora czy też klastra.
61	17. Priorytet III. Wzmocnienie konkurencyjności MSP	Proponuję: 1. zastosowania modelu maksymalnego okresu spłaty pożyczek z Funduszy Pożyczkowych np. do 60 miesięcy, z preferowanym i sugerowanym okresem spłaty do np. 48 miesięcy, zalecanym jako bufor bezpieczeństwa - wsparcie w sytuacji możliwego spowolnienia rynku (zmniejszenie ryzyka niewypłacalności), wówczas możliwe wydłużenie okresu spłaty o kolejne max 12 miesięcy, umożliwiające zmniejszenie miesięcznego obciążenia finansowego; 2. obniżenia warunków marżowo-prowizyjnych dla MSP, w szczególności preferencyjne i wyraźnie niższe projektowane wartości dla start-up, z opcją dopuszczającą utworzenie kapitału, z mocno akcentowaną rolą wsparcia finansowego przedsięwzięć z zakresu priorytetów I, III, IV i XIV unijnej perspektywy finansowej 2014-2020, przekładające się na realne wzmocnienie gospodarki regionu, szansę na pracę dla wielu obecnie poszukujących jej osób, poprawę życia nas wszystkich; 3. działań realizowanych z wyprzedzeniem czasowym w ramach spójnej polityki promocyjnej planowanego do wprowadzenia modelu IIF - rozpoczęcie kampanii IZMRR, promującej zwłaszcza zwrotno-bezwrotne (pożyczkowo-dotacyjne) lub wyłącznie zwrotne - ale mocno preferencyjne i konkurujące z komercyjnym - wsparcie, realizowane dla rozpoznawalności społecznej i zyskania akceptacji proponowanych instrumentów, w tym przeciwdziałanie wzajemnemu konkurowaniu między sobą PF i IIF. Kolejne kampanie również realizowane centralnie – wzmocnienie pozycji PF. IIF wykorzystanie przewagi prestiżowej (zasada: większy może więcej), niebagatelna również rola oddziaływania zespołów projektowych, które powinny być SKONCENTROWANE NA OBSŁUDZIE KOLEJNYCH KLIENTÓW ICH WNIOSKÓW o pożyczki; 4. jednak centralnego dysponowania środkami, w ramach potrzeb PF i IIF - przesunięcia, dla utrzymania wysokiej płynności środków w ramach trójkątnego zapotrzebowania MSP w regionach, w czasie trwania projektów, również rola oddziaływania zespołów projektowych, które powinny być SKONCENTROWANE NA OBSŁUDZIE KOLEJNYCH KLIENTÓW ICH WNIOSKÓW o pożyczki; 5. realizacji spójnej polityki szkoleniowej, stworzenia bazy informacyjnej, centralnej informacji IIF, dostępności oferty, dobrych praktyk, udostępnienia formy internetu (również infolinii z dyżurnami doradców, realizujących cel zwłaszcza informacyjno-promocyjny dla Przedsiębiorców i przekierowujący zainteresowanych do wybranych PF i IIF).	-	verte	Anna Będkowska/ARR w Częstochowie SA	Uwaga nieuwzględniona. Zgłoszone uwagi są zasadne jednak nie możliwe jest wpisanie tak szczegółowych rozwiązań do Programu. Zostaną wykorzystane na etapie wdrażania Programu.

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział)	Treść uwagi	Strona	Uzasadnienie uwagi	Autor uwagi	Odniesienie się do uwag
				Uważam, iż kwestie wsparcia dla przedsiębiorców należy jeszcze raz przeanalizować pod kątem: - rodzaju wsparcia: czy nie pozostać przy systemie dotacyjnym, czy zmodyfikować system dotacyjny (np. obniżyć procentowy poziom wsparcia), czy nie wykorzystać dwóch mechanizmów – i dotacyjnego i pożyczkowego poprzez utworzenie w ramach działania 3.3 dwóch poddziałań, czy w przypadku przejścia do systemu pożyczkowego dokładnie określić jego formę (czy byłoby to pożyczki z umarzalną częścią kapitałową po utrzymaniu wskaźników dotyczących zatrudnienia na wzór PHARE 2003 – inicjatywa 3, czy zwykłe pożyczki preferencyjne – wtedy należy przeanalizować kwestię możliwych do osiągnięcia wskaźników); - IP2 – to kwestia do konsultacji uszczegółowienia (i też o niej tam pisałem), jednak jeszcze raz zaznaczyć, iż nieuzasadnionym w moim odczuciu jest odwołanie SCP jako najbardziej doświadczonej jednostki w obszarze przedsiębiorców, która została dodatkowo do tego celu przez Zarząd Województwa powołana, od największego konkursu dla przedsiębiorców przeznaczonego. To ostatni taki budżet dla Polski, Śląska i regionalnych przedsiębiorców. Nie stać nas na eksperymenty (zarówno co do formy finansowania jak i jednostki obsługującej konkursy). Te informacje muszą się znaleźć w kolejnej wersji RPO i uszczegółowienia. Bo w chwili obecnej istnieje „panel informacyjny” – z nowego RPO uszczegółowienia nie wynika jedna, spójna informacja co do kwestii poruszonych powyżej. Cieszo się odnosić się do tak rozbieżnych informacji. Jednak proszę przy ustalaniu ostatecznej formy działania 3.3 o wzięcie w/w argumentów pod uwagę.		W.
62	17. Priorytet III. Wzmocnienie konkurencyjności MSP	Konieczny jest jasny i klarowny kierunek dotyczący formy wsparcia dla przedsiębiorstw. Brak jasno określonej formy wsparcia dla przedsiębiorców (strony 172, 173 i tabela 29 na stronie 285)	172-173	Niezrozumiały jest m.in. zakres przesunąć w zakresie tzw. inżynierii finansowej (instrumentów zwrotnych) porównując pierwszą i drugą wersję nowego RPO WSL. Pierwsza wersja przewidywała 10,8 % środków na tego typu działania. Zgodnie z uszczegółowieniem instrumenty zwrotne będą wykorzystywane w 3 działaniach tj. – 3.3, 5.4 i 7.3. Jednak z drugiej wersji RPO WSL nie wynika przesunięcie 10,8 % do poszczególnych priorytetów: III wzrosło z 8 do 10,1 % (wzrost o 2,1 %), V z 7 do 8,7 % (1,7 %) a VII z 7 do 8,5 % (1,5 %). Łącznie daje to 5,3 % (zamiast 10,8 %) przesunąć bez uwzględniania zmian wynikających z innych korekt/uwag/przesłanek. Dodatkowo w nowej wersji RPO WSL kolumna na stronie 285 w zakresie Inżynierii Finansowej (IF) pozostaje pusta. Z drugiego projektu RPO WSL nie wynika, czy planują Państwo wsparcie dotacyjne na wzór poddziałania 1.2.4 RPO WSL 2007-13 czy inne. Uważam, iż jest to kluczowa sprawa w zakresie nowego RPO – priorytety dla przedsiębiorców kreowały największa ilość nowych miejsc pracy (istniała ścisła korelacja, poprzez dodatkowe punktowanie projektów za ilość utworzonych miejsc pracy). Argumentował Państwo, iż nie podalem w poprzedniej, podobnej uwadze żadnych analiz dotyczących przewagi dotacji nad pożyczkę. Skądże ten problem opisałem w konsultacjach uszczegółowienia dla działania 3.3. Tutaj nie są potrzebne żadne analizy – wystarczy szczerze siebie zapytać czy tak samo chętnie jak po dotację sięgnąłby po pożyczkę preferencyjną. Odpowiedź jest oczywista. Jednak jeżeli nie to wystarczy zadać sobie drugie pytanie – czy sięgając po pożyczkę preferencyjną w dobrej najszybszej w historii wolnej Polski pieniądza (poprzez ostatnie decyzje RPP) robowizywalym się do samych liczb nowych miejsc pracy i utrzymania ich przez okres minimum 3 lat, czy skorysztalym z opcji komercyjnego kredytowania bez konieczności utrzymania dodatkowych warunków (w tym miejsc pracy). Uważam, iż na etapie nowej wersji RPO WSL kwestia formy finansowania przedsiębiorstw powinna zostać ostatecznie rozwiązana (choćby ze względu na fakt największego w historii UE bezrobocia wśród osób młodych w konfrontacji z wieloma wskaźnikami poprzez wyeliminowania dotacji w najpopularniejszym działaniu, które kreowało na Śląsku największą ilość nowych miejsc pracy). Czy takie działanie jest na pewno przemyślane? Rezygnujemy z działania sprawdzonego. Kierowanego przez posiadające doświadczenie Śląskie Centrum Przedsiębiorczości (zgodnie z uszczegółowieniem zostanie ono jako IP2 odsunięte od działania 3.3 w ramach nowego RPO), które było kółem ratunkowym w przypadku konieczności przesunięcia środków z innych działań, z których rezygnowali beneficjenci (była tam w każdym konkursie lista rezerwowa przekraczająca 200 pozycji – to właśnie na te projekty zostały przesunięte środki przez Zarząd Województwa 23 sierpnia 2013 roku), kreującego największą liczbę miejsc pracy (co ważne – kreującego, to działanie nie dawało osobom bez pracy nowych kwalifikacji, tylko tworzyło miejsca pracy dając realną szansę na zatrudnienie). Fakt ten jest argumentowany przeprowadzonymi analizami mówiącymi, iż pożyczki pomogą wspomóc więcej przedsiębiorców (bez zwracania uwagi na wskaźniki), firmy będą je zaczęły również chętniej, jak dotacje (w ramach konsultacji uszczegółowienia przytoczyłem trzy pierwsze, lepsze przykłady reklamowania pożyczek preferencyjnych współfinansowanych ze środków UE – w tym na największym polskim portalu internetowym onet.pl – działanie 1.2.4 nie było reklamowane, gdyż nie wymagało promocji, a tak znaczna część środków zostanie dodatkowo przeznaczona na reklamy). Dodatkowo pomimo „większej efektywności pożyczek preferencyjnych” tego typu rozwiązania nie są preferowane w innych działaniach poza tymże, mnie przytoczone (z uszczegółowieniem zarówno EFS i EFRR), a formę wsparcia dotacyjnego przewidują państwo m.in. w poddziałaniu 7.2.1 nowego RPO, które ma być przeznaczone dla przedsiębiorców m.in. na „...przyszanie dotacji na spłatę pożyczki” (3 typ operacji, myślnik 2).	Capital Training Szymon Błaszczyk	Uwaga do rozważenia na późniejszym etapie. Ze względu na brak rozwiązań legislacyjnych na poziomie krajowym dot. instrumentów finansowych, w projekcie RPO znalazły się ogólne zapisy dot IF, aczkolwiek przewiduje się wsparcie w tej formie dla przedsiębiorców. Działania dotacyjne będą wspierały wysokomocenne (kosztowne, ryzykowne i) przedsiębiorstwa (wyjątek wsparcie w zakresie turystyki). Inwestycje w rozwój przedsiębiorstwa np. poprzez zwiększenie wydajności, inwestycja w nowy sprzęt, ale bez wskazania na innowacje będą możliwe do finansowania wyłącznie z instrumentów zwrotnych. Rolą IZ obecnie jest określenie właściwych kryteriów wyboru projektów, kwalifikujących się do dofinansowania. Ostatecznie nie podjęto jeszcze decyzji w zakresie modelu wdrażania IF w woj. śląskim, bowiem jest ona uzależniona od wielu złożonych czynników.
63	17. Priorytet III. Wzmocnienie konkurencyjności MSP	Proponując: 1. zapewnienia możliwości weryfikacji przy składaniu wniosku zarówno poprzez sprawdzenie w powołanej do tego celu centralnej bazie informacyjnej, w zakresie przeciwdziałania wystąpieniu ryzyka podwójnego finansowania, np. poprzez równoległe korzystanie z dotacji/pożyczek/grantów na ten sam (częściowo lub całkowite) cel/zakres lub zapewnienia wkładu krajowego/śląskiego z środków publicznych w projektach współfinansowanych z środków unijnych. Konieczne umieszczenie oświadczeń dla Wnioskodawców w dokumentacji produktowej – dotacja/pożyczka/grant (w zakresie danych historycznych i prognozy działań do 6 m-cy od dnia złożenia wniosku) – narzucające wymóg świadomej i odpowiedzialnej postawy w tym obszarze.	-	Przeciwdziałanie niekwalifikowalności.	Anna Będkowska/ARR w Częstochowie SA	Uwaga nieuwzględniona. Zgłoszona uwaga jest zasadna jednak nie możliwe jest wpisanie tak szczegółowych rozwiązań do Programu. Do uwzględnienia w ramach modelu wdrażania RPO WSL na lata 2014-2020.
64	17. Priorytet III. Wzmocnienie konkurencyjności MSP	Cel ogólny: podniesienie wiedzy uczestników rynku na temat przepisów prawa konkurencji Cel szczegółowy: promowanie przepisów antymonopolowych wśród przedsiębiorców, zreszser i organizacji branżowych przedsiębiorców Grupy docelowe: Przedsiębiorcy, w szczególności z sektora MSP, którzy nie mają rozbudowanych działów prawnych i niejednokrotnie świadomości wymagań stawianych przez prawo konkurencji oraz zreszenia i organizacje branżowe przedsiębiorców. Celem działania jest edukacja w zakresie zagadnień takich jak: zmywy cenowe oraz zmywy przetargowe; program łagodzenia kar (leniency); nadużywanie pozycji dominującej na rynku; kontrola koncentracji; udzielanie pomocy publicznej; klauzule abuzywne. Formy działań: seminaria, warsztaty (stacjonarne oraz tzw. e-learning), szkolenia, konferencje, debaty, publikacja (drukowane oraz w formie e-publikacji), kampanie promocyjne prowadzone w radio, tv, internecie oraz na urządzeniach mobilnych.	172-175	Znajomość i przestrzeganie przepisów antymonopolowych znacząco wpływa na poprawę pozycji konkurencyjnej przedsiębiorców na rynku oraz na atrakcyjność i pozytywne postępowanie ich działalności przez konsumentów. Współzawodnictwo w oferowaniu dóbr lub usług (w zaspokajaniu potrzeb konsumentów) prowadzi do wzrostu efektywności i innowacyjności przedsiębiorstw, a co za tym idzie do zwiększenia dobrobytu konsumentów oraz do podniesienia konkurencyjności gospodarki krajowej. Niezaprzeczalnie środkiem prowadzącym do rozwoju konkurencji jest zwiększanie świadomości społecznej przedsiębiorców. O konieczności podnoszenia wiedzy profesjonalnych uczestników rynku świadczą liczne badania przeprowadzone w ubiegłych latach na terenie UOKiK.	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Uwaga nieuwzględniona. Działania zaproponowane nie mieszczą się w zakresie interwencji EFRR.
65	17. Priorytet III. Wzmocnienie konkurencyjności MSP	Projekty rozporządzeń 2014-2020 umożliwiają realizację wielofundusowych programów operacyjnych.W wyniku negocjacji na poziomie komisjiUE wprowadzono możliwość łączenia kilku celów tematycznych i funduszy na poziomie ośi priorytetowej do wysokości 20% wkładu unijnego do programu/Art.87 Rozporządzenia ogólnego-przewiduje się w ramach RPO WSL 2014-2020 uwzględnienie tej możliwości.	76-76	Przy średniej rentowności sprzedaży przedsiębiorstw na poziomie 3,4% osiągnięcie PKB w wysokości 74-79% per kapita UE w 2020 roku jest zupełnie niemożliwe. Występuje bardzo wyraźna luka w sposobie zarządzania wytworzeniem w przedsiębiorstwach(szczególnej MSP) co widac porównując efektywność i produktywność firm z kapitałem zagranicznym. Samo wdrożenie innowacyjnej technologii czy związanego z tym zakupu inwestycyjnego jest działaniem połowicznym przy nie innowacyjnym –tradycyjnym zarządzaniu. Tylko kompatybilne działanie z udziałem programów operacyjnych łączących innowacyjną technologię z innowacyjnym zarządzaniem poprawią istniejący stan. Cel ogólny poprawa efektywności –rentowności –poszczególniej firmy oraz wyniku gospodarki regionalnej.	Śląskie Stowarzyszenie Menedżerów-GGD Górnosląska Grupa Doradczą	Uwaga nieuwzględniona. Projekt pakietu legislacyjnego dopuszcza możliwość stworzenia dwufundusowych Priorytetów do 20% alokacji programu, niemniej jednak zastosowanie takiego rozwiązania skutkowało będzie brakiem możliwości zastosowania cross-finansingu w danym Priorytecie. Poza tym nawet jeśli EFRR i EFS będą w jednym Prioryciecie, to i tak nie będzie można zbliżyć jednego dwufundusowego wniosku, gdyż nie można łączyć ze sobą różnych Priorytetów Inwestycyjnych.
66	17. Priorytet III. Wzmocnienie konkurencyjności MSP	zapewnienie rozwoju środowisk naukowo-technicznych (NGO) w tym SITPH i kreowanie nowych inicjatyw typu MSP w obszarze innowacyjnych technik i edukacji zawodowej	-		Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Hutniczego w Polsce	Uwaga nieuwzględniona. W ramach Priorytetu III nie będzie możliwości uzyskania wsparcia na kreowanie nowych inicjatyw MSP oraz edukacji zawodowej.
67	18. Priorytet IV. Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna	1. Należy wprowadzić kolejne wskaźniki dla dróg rowerowych, parkingów Park&Ride i Park&Bike. 2. Należy wprowadzić kolejny wskaźnik dla efektywnego energetycznie oświetlenia	177-181	1. Projekt RPO WSL na lata 2014-2020 obejmuje jedynie wskaźnik dot. liczby zintegrowanych węzłów przesiadkowych. Z treści opisu Priorytetu IV wynika że inne elementy jak np. drogi rowerowe, parkingi Park&Ride i Park&Bike można budować oddzielnie. 2. Dodatkowy wskaźnik ułatwi monitoring realizacji projektu z zakresu montażu i instalacji efektywnego energetycznie oświetlenia w gminach lub obiektach użyteczności publicznej	Miasto Racibórz	Uwaga częściowo do uwzględnienia. Prace w zakresie wskaźników trwają.
68	18. Priorytet IV. Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna	Zakup taboru na potrzeby transportu publicznego i Gimbusów	77-	Zapis umożliwi gminą wymianę zużytego taboru do dowozu dzieci do szkół.	Gmina Przyrow	Uwaga częściowo do uwzględnienia w zakresie zapisów Linii Demarkacyjnej

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział)	Treść uwagi	Strona	Uzasadnienie uwagi	Autor uwagi	Odniesienie się do uwag
69	18. Priorytet IV. Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna	Wnosimy o dodanie w ramach priorytetu "poprawa efektywności produkcji i zużycia energii" wsparcia projektów polegających na modernizacji zdźwigów osobowych w budynkach znajdujących się w zasobach spółdzielni mieszkaniowych, zasobach gminnych i w obiektach użyteczności publicznej, które pozwolą na zmniejszenie zapotrzebowania na energię, zwiększenie bezpieczeństwa, znoszenia barier dla osób niepełnosprawnych oraz podniesienie jakości życia mieszkańców	176-176	W związku z tym, że przewidywane są projekty na modernizację oświetlenia polegające na montażu instalacji efektywnego energetycznie oświetlenia w gminach lub obiektach użyteczności publicznej, należy również przewidzieć projekty które pozwolą znacznie zredukować zużycie energii elektrycznej w budynkach wyposażonych w dźwigi osobowe.	Spółdzielnia Mieszkaniowa SZOBISZEWICE	Uwaga nieuwzględniona. W ramach RPO WSL 2.0 w zakresie poprawy EE przewiduje się następujące typy inwestycji: -budowa i przebudowa infrastruktury służącej do produkcji i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, -likwidacja „niskiej emisji” poprzez wymianę/modernizację indywidualnych źródeł ciepła lub podłączanie budynków do sieciowych nośników ciepła -termomodernizacja w budynkach użyteczności publicznej, wielorodzinnych budynkach mieszkalnych i/lub instalacji OZE – w modernizowanych energetycznie budynkach. Wymiana/modernizacja dźwigów (...) nie będzie finansowana.
70	18. Priorytet IV. Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna	1. Należy wprowadzić kolejne wskaźniki dla dróg rowerowych, parkingów Park&Ride i Park&Bike. 2. Należy wprowadzić kolejny wskaźnik dla efektywnego energetycznie oświetlenia. 3. Ograniczona możliwość realizacji celu pierwszego w zakresie zużycia energii.	176-181	1. Projekt RPO WSL na lata 2014-2020 obejmuje jedynie wskaźnik dot. liczby zintegrowanych węzłów przesiadkowych. Z treści opisu Priorytetu IV wynika że inne elementy jak np. drogi rowerowe, parkingi Park&Ride i Park&Bike można budować odrębnie. 2. Dodatkowy wskaźnik ułatwi monitoring realizacji projektu z zakresu montażu / instalacji efektywnego energetycznie oświetlenia w gminach lub obiektach użyteczności publicznej. 3. Cel: poprawa efektywności produkcji i zużycia energii – w opisie ogranicza się do... poprawa efektywności produkcji energii poprzez wykorzystanie źródeł kogeneracyjnych, co nie daje możliwości realizacji projektów z zakresu „Efektywnego zarządzania energią”, dających rezultat znacznego zmniejszenia kosztów energii oraz wdrażania rozwiązań energooszczędnych.	Związek Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego w Rybniku	1. Uwaga nieuwzględniona 2. Uwaga częściowo uwzględniona. Prace nad wskaźnikami trwają. 3. Uwaga uwzględniona
71	18. Priorytet IV. Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna	1. Proponuje się wprowadzenie skrótów oznaczonych dużymi literami. Cele priorytetu: • poprawa efektywności produkcji, DYSTRYBUCJI i zużycia energii, • wzrost produkcji i dystrybucji energii z odnawialnych źródeł, • wsparcie niskoemisyjnego transportu miejskiego. Opis W ramach Priorytetu IV Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna wspierane będą działania, których celem jest przeciwdziałanie niekorzystnym zmianom klimatu będącym konsekwencją m.in. zanieczyszczeń gazowych i pyłowych wprowadzanych do powietrza. W celu eliminacji tych niekorzystnych zmian planowane jest wsparcie w celu przekształcenia gospodarki województwa śląskiego w kierunku gospodarki niskoemisyjnej. Realizacja zaprogramowanych działań przyczyni się również do poprawy konkurencyjności regionalnej gospodarki, poprzez: zmniejszenie energochłonności sektora publicznego i prywatnego, zmniejszenie zapotrzebowania na energię, ZMNIŻENIE STRAT NA PRZESYLE ENERGIJI oraz dywersyfikację źródeł energii w kierunku energii odnawialnej. Ponadto, dzięki wsparciu niskoemisyjnego transportu w miastach oraz likwidacji „niskiej emisji”, poprawi się jakość życia i przestrzeni publicznej oraz stan zdrowia mieszkańców regionu. (W ramach działań związanych ze wzrostem efektywności energetycznej oraz wykorzystywaniem energii ze źródeł odnawialnych, wspierane będą projekty z zakresu: budowy i/lub przebudowy infrastruktury służącej do produkcji i dystrybucji energii. W TYM ENERGIJ pochodzącej ze źródeł odnawialnych, likwidacji „niskiej emisji” poprzez wymianę/modernizację indywidualnych źródeł ciepła lub podłączanie budynków do sieciowych nośników ciepła, montażu instalacji efektywnego energetycznie oświetlenia w gminach lub obiektach użyteczności publicznej, termomodernizacji w budynkach użyteczności publicznej, spółdzielniach i wspólnotach mieszkaniowych także z wykorzystaniem OZE oraz poprawy efektywności produkcji energii poprzez wykorzystanie źródeł kogeneracyjnych. 2.Jest: W ramach działań związanych ze wzrostem efektywności energetycznej oraz wykorzystywaniem energii ze źródeł odnawialnych, wspierane będą projekty z zakresu: budowy i/lub przebudowy infrastruktury służącej do produkcji i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,...) Proponuje się: W ramach działań (...) budowy i przebudowy infrastruktury służącej do produkcji i dystrybucji energii , w tym pochodzącej ze źródeł odnawialnych,...) 3.Brak wskazania możliwości wsparcia dla zmiany indywidualnych źródeł zasilania. 4. Proponuje się dodanie wskaźników produktu: 1)Długość nowo wybudowanych i zmodernizowanych elektroenergetycznych sieci przesyłowych i dystrybucyjnych 2)Zwiększenie możliwości przesyłowych sieci elektroenergetycznej w zakresie energii odnawialnej (MW)	176-180	1.Rozbudowa, modernizacja i doinwestowanie infrastruktury dystrybucyjnej ma istotne znaczenie dla rozwoju energii z OZE. Obecnie istniejąca nieadekwatnie rozwinięta lokalna sieć dystrybucyjna stanowi istotną barierę w rozwoju energii pochodzącej z OZE. Rozwój energetyki odnawialnej wpłynie pozytywnie na niezależność energetyczną regionu oraz jego atrakcyjność pod względem możliwości lokalizacji przedsięwzięć budujących nowe jednostki wytwarzania energii z OZE. Dzięki zwiększeniu możliwości przyłączania OZE do KSE zmniejszy się zapotrzebowanie na energię elektryczną pochodzącą ze źródeł konwencjonalnych (zastrąpi ją energia z OZE przyłączanych do sieci), dzięki czemu ograniczona zostanie emisja do atmosfery zanieczyszczeń będących nieodłączną częścią procesu wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł konwencjonalnych. 2.Modernizacja infrastruktury jest warunkiem koniecznym dla przyłączenia dużej ilości OZE jednakże z uwagi na mix energetyczny w województwie nie można zawęzić celu dot. infrastruktury dystrybucyjnej wyłącznie do zadań związanych z OZE. 3.W opisie priorytetu jest stwierdzenie: Ponadto, dzięki wsparciu niskoemisyjnego transportu w miastach oraz likwidacji „niskiej emisji”, poprawi się jakość życia i przestrzeni publicznej oraz stan zdrowia mieszkańców regionu – nie ma ono odzwierciedlenia ww wskazanych celach priorytetu czy też w opisie celu tematycznego 4 w całym dokumencie. Z wcześniejzyskich zapisów można wywnioskować, że chodzi tylko i wyłącznie o transport. 4.Wprowadzenie tych wskaźników produktu pozwoli na monitorowanie realizacji celu wzrostu produkcji i dystrybucji energii, w tym ze źródeł odnawialnych.	TAURON Polska Energia S.A.	Uwaga uwzględniona
72	18. Priorytet IV. Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna	1. Brak wytycznych do planów gospodarki niskoemisyjnej (cały priorytet) 2. Korzystna zamiana zapisów odnośnie kompleksowej termomodernizacji (180-181)	180-182	1. Działania w ramach priorytetu mają być programowane w oparciu przygotowane przez samorządy plany gospodarki niskoemisyjnej. Nie są znane wytyczne, zakres, terminy dla opracowania tych dokumentów. 2. Z przedstawionych zapisów odnośnie zakresu projektów oraz ścieżki wyboru projektów (jedynie ZIT) wynika, że w ramach ZIT możliwa będzie kompleksowa termomodernizacja (a nie jedynie wymiana źródeł ciepła jak wcześniej było mówione). Z punktu widzenia projektów Bytomia to ważny zapis.	Urząd Miejski Bytom	Uwaga uwzględniona
73	18. Priorytet IV. Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna	Wprowadzić do grupy docelowej osoby fizyczne oraz wspólnoty mieszkaniowe.	178-	W ramach Priorytetu nie ujęto osób fizycznych w grupie docelowej i nie przedstawiono sposobu wsparcia tych osób. W tym przypadku wnioskodawca pomocy powinna być JST, która realizując projekt udzieli wsparcia finansowego osobom fizycznym. Wskazane jest aby wspólnoty mieszkaniowe były również zaliczone do grupy docelowej (wspólnoty mieszkaniowe to osoby fizyczne, które na mocy prawa stanowią wspólnotę). Wspólnoty mieszkaniowe nie mają osobowości prawnej co utrudnia realizację projektów kompleksowych np. gdy na obszarze mogłyby być realizowany projekt likwidacji niskiej emisji, byłoby dużo budynków wspólnot mieszkaniowych – wówczas wg aktualnych zasad, musiałby być złożony wniosek w partnerstwie. Wskazane jest aby projekty prowadzone w budynkach wspólnot mieszkaniowych mogły być wspierane tak samo jak budynki jednorodzinne (JST jest beneficjentem i udziela wsparcia osobom fizycznym i wspólnotom mieszkaniowym).	Gmina Cieszyn	Uwaga niezasadna. Takie wsparcie jest zakładane w RPO
74	18. Priorytet IV. Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna	Wprowadzić do grupy docelowej osoby fizyczne oraz wspólnoty mieszkaniowe.	178-	W ramach Priorytetu nie ujęto osób fizycznych w grupie docelowej i nie przedstawiono sposobu wsparcia tych osób. W tym przypadku wnioskodawca pomocy powinna być JST, która realizując projekt udzieli wsparcia finansowego osobom fizycznym. Wskazane jest aby wspólnoty mieszkaniowe były również zaliczone do grupy docelowej (wspólnoty mieszkaniowe to osoby fizyczne, które na mocy prawa stanowią wspólnotę). Wspólnoty mieszkaniowe nie mają osobowości prawnej, co utrudnia realizację projektów kompleksowych np. gdy na obszarze mogłyby być realizowany projekt likwidacji niskiej emisji, byłoby dużo budynków wspólnot mieszkaniowych – wówczas wg aktualnych zasad, musiałby być złożony wniosek w partnerstwie. Wskazane jest aby projekty prowadzone w budynkach wspólnot mieszkaniowych mogły być wspierane tak samo jak budynki jednorodzinne (JST jest beneficjentem i udziela wsparcia osobom fizycznym i wspólnotom mieszkaniowym).	Powiat Cieszyński	Uwaga niezasadna. Takie wsparcie jest zakładane w RPO
75	18. Priorytet IV. Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna	We fragmencie "W ramach działań związanych ze wzrostem efektywności energetycznej oraz wykorzystywaniem energii ze źródeł odnawialnych, wspierane będą projekty z zakresu: budowy i przebudowy infrastruktury służącej do produkcji i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, likwidacji „niskiej emisji” poprzez wymianę/modernizację indywidualnych źródeł ciepła lub podłączanie budynków do sieciowych nośników ciepła, montażu instalacji efektywnego energetycznie oświetlenia w gminach lub obiektach użyteczności publicznej, termomodernizacji w budynkach użyteczności publicznej, spółdzielniach i wspólnotach mieszkaniowych także z wykorzystaniem OZE oraz poprawy efektywności produkcji energii poprzez wykorzystanie źródeł kogeneracyjnych." należy usunąć fragment "montażu instalacji efektywnego energetycznie oświetlenia w gminach lub obiektach użyteczności publicznej". Ponadto fragment "termomodernizacji w budynkach użyteczności publicznej, spółdzielniach i wspólnotach mieszkaniowych" zamienić na "modernizację energetycznej w budynkach użyteczności publicznej, spółdzielniach i wspólnotach mieszkaniowych"	176-	Zużycie energii elektrycznej stanowi ok. 15% całkowitego zużycia energii (wobec 85% udziału energii cieplnej) i w celu optymalizacji efektywności energetycznej modernizacja oświetlenia powinna być stosowana uzupełniająco, a ponadto dotyczy wszystkich modernizowanych obiektów, a nie jedynie oświetlenia w gminach i obiektach użyteczności publicznej. Ponadto, termin „modernizacja energetyczna” jest szerszy i bardziej uniwersalny niż „termomodernizacja”. „Termomodernizacja” sugeruje działania zmierzające do poprawy komfortu cieplnego, z pominięciem działań związanych z oszczędnością energii elektrycznej, dzięki czemu uwzględni wspomnianą modernizację oświetlenia. Dokumenty unijne posługują się raczej pojęciem „modernizacji energetycznej”, np. Position Paper Komisji (np. s. 15 polskiej wersji dokumentu). Głęboka (kompleksowa) modernizacja energetyczna budynków umożliwia wykorzystanie potencjału oszczędności energii, co umożliwi osiągnięcie planowanej redukcji emisji CO2 i realizację celów w zakresie zmniejszenia zużycia energii (krajowych i unijnych).	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	Uwaga uwzględniona
76	18. Priorytet IV. Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna	Główni beneficjenci: • Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych nie posiadające osobowości prawnej.	178-178	Jednostki organizacyjne PSP nie posiadają osobowości prawnej.	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach	Uwaga do rozważenia na późniejszym etapie. Cały czas prowadzona jest analiza pod kątem możliwości włączenia do grona beneficjentów podmiotów nie posiadających osobowości prawnej.

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział)	Treść uwagi	Strona	Uzasadnienie uwagi	Autor uwagi	Odniesienie się do uwag
77	18. Priorytet IV. Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna	- Brak konieczności optymalizacji proponowanych działań poprzez prawidłowy proces planowania energetycznego i programowania działań w oparciu o obowiązkowe załączenia do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe lub plany gospodarki niskoemisyjnej; - Brak wymagań w zakresie uzależnienia wielkości dotacji od uzyskanych efektów; - brak wymagań optymalizacyjnych - plany gospodarki niskoemisyjnej - dla ZIP-ów - brak wsparcia dla kompleksowych termomodernizacji budynków indywidualnych, mikrogeneracji; - brak wsparcia dla budownictwa niskoenergetycznego,	-	- Brak konieczności optymalizacji proponowanych działań poprzez prawidłowy proces planowania energetycznego i programowania działań w oparciu o obowiązkowe załączenia do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe lub rekomendowane w dokumentach unijnych (i wspierane przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej) plany gospodarki niskoemisyjnej nie zapewnia maksymalizacji efektów w zakresie ograniczenia emisji (zaworny tzw. niskiej emisji jak i emisji gazów cieplarnianych), zmniejszenia energochłonności gospodarki i rozwoju odnawialnych źródeł energii. - Wybór dotacyjnej metody wsparcia przedsięwzięć przy braku jasnej deklaracji o uzależnieniu wielkości dotacji od uzyskiwanych efektów może skutkować dalszym „psuciem rynku”, na rozwoju, którego tak nam zależy. Przedsięwzięcia w zakresie poprawy efektywności energetycznej i stosowania OZE generują wymienne efekty, istnieje szereg mechanizmów wsparcia, znaczna część inwestycji może być zrealizowana w oparciu o finansowanie komercyjne. - Realizacja większości inwestycji w zakresie priorytetu IV poprzez ZIP-y jest interesującą propozycją, niemniej powinny być postawione wysokie wymagania w zakresie optymalizacji wyboru przedsięwzięć (np. w oparciu o plany gospodarki niskoemisyjnej) i wykorzystania komercyjnych źródeł finansowania na przedsięwzięcia generujące szybki zwrot poniesionych nakładów. Dotacja powinna być traktowana jako uzupełnienie finansowania w zakresie niezbędnym dla uzyskania oczekiwanych efektów energetycznych, środowiskowych, społecznych. - Wybór obszarów wsparcia bez dogłębnej analizy potrzeb, pominięcie obszarów, które nie miały wystarczająco mocnego bingingu – indywidualni użytkownicy energii – pominięte zostały działania termomodernizacyjne połączone z wymianą indywidualnych źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych (rozproszona zabudowa indywidualna przyczynia się w znacznym stopniu do problemu tzw „niskiej emisji”) również idea promuenta i działania skierowane na rozwój mikrogeneracji nie znalazły miejsca w projektowym dokumencie. - Całkowicie pominięty został problem transformacji rynku budowlanego w kierunku budownictwa niskoenergetycznego. Ze względu na potencjał jaki tkwi w budownictwie niskoenergetycznym, doświadczenie jakie posiadamy w regionie – np. wieloletnie wsparcie termomodernizacji i pilotowe działania dla budynków energoszczędnych podjęte przez WFOSiGW w Katowicach.	Fundacja na rzecz Efektywnego Wykorzystania Energii	Uwaga do rozważenia na późniejszym etapie.
78	18. Priorytet IV. Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna	STR.177:W zianiu „Wsparcie niskoemisyjnego transportu miejskiego nastąpi w ramach budowy, przebudowy liniowej i punktowej infrastruktury transportu zbiorowego (np. zintegrowane węzły przesiadkowe, drogi rowerowe, parkingi Park&Ride/Park&Bike) oraz zakupu taboru autobusowego na potrzeby transportu publicznego”wnosimy o ujęcie działań wspierających rozwój niskoemisyjnego zrynowego transportu miejskiego w ramach rozbudowy i modernizacji torowisk tramwajowych,sieci trakcyjnej i infrastruktury punktowej (przystanki) oraz zakupu taboru tramwajowego na potrzeby zrynowego transportu miejskiego	-	Obszarem wsparcia rozwiązań transportowych, w tym rozwoju zintegrowanego,zrównoważonego i niskoemisyjnego transportu miejskiego, powinien być przede wszystkim jego podstawowy element czyli niskoemisyjny transport tramwajowy. Energoszczędne,przyjazne środowisku tramwaje przyczyniają się do obniżenia emisji wibrakustycznej oraz zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do środowiska co w konsekwencji poprawia jakość życia i przestrzeń publiczną w miastach oraz ochronę zdrowia ich mieszkańców.Nie do przyjęcia jest wspieranie zakupu taboru autobusowego a nie uwzględnienia tramwajowego, jeżeli tramwaj w komunikacji aglomeracyjnej jest bardziej efektywny, przyjazny środowisku,a także zużywający mniej energii do przewiezienia jednego pasażera.	Tramwaje Śląskie S.A.	Uwaga nieuwzględniona z uwagi na zapisy projektu Lini Demarkacyjnej
79	18. Priorytet IV. Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna	1. Dodać w „Cele priorytetu” nowy punkt: -wzrost efektywności energetycznej poprzez modernizację ciepłowniczych sieci dystrybucyjnych 2. Dodać w „Opis”: Głównym typem działań w zakresie wzrostu efektywności energetycznej jest optymalizacja i podniesienie efektywności sieci dystrybucyjnych oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł spalania paliw. Przebiegł się to na mniejszą ilość zanieczyszczeń emilowanych do atmosfery.	176-177	Zwracam się z wnioskiem o uwzględnienie w Projekcie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego do lata 2014-2020 w priorytecie IV – „Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna” możliwości dofinansowania zadań polegających na modernizacji sieci dystrybucyjnych. Modernizacja sieci dystrybucyjnych jest zgodna z Programem Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2019 oraz zgodna z założeniami Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020” w szczególności z kierunkiem działań: Poprawa jakości powietrza. Głównym typem działań w zakresie tego kierunku jest m.in. optymalizacja i podniesienie efektywności sieci ciepłowniczych oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń z dużych źródeł spalania paliw. Ograniczenie to jest możliwe m.in. poprzez modernizację sieci ciepłowniczych, co przekłoży się na mniejsze zapotrzebowanie ciepła produkowanego w źródle, a tym samym mniejszą ilość zanieczyszczeń emilowanych do atmosfery. Zapobieganie powstawaniu zanieczyszczeń powietrza oraz ograniczanie wprowadzanych do powietrza substancji zanieczyszczających, w tym CO2 i pyłów, przyczyni się do poprawy stanu zdrowia mieszkańców regionów oraz ograniczenia efektu cieplarnianego. Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020” poprawa jakości powietrza należy również do istotnych elementów kreowania nowego wizerunku Województwa Śląskiego.	Izba Gospodarcza Cięplownictwo Polskie	Uwaga nieuwzględniona. Brak wsparcia dla sieci przesyłowych w RPO.
80	18. Priorytet IV. Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna	Budowanie małych elektrowni wodnych na starych progach po młynach zbożowych na rzece Dramie.	-		Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez oo. Kamilianów	Uwaga niezasadna. RPO to dopuszcza
81	18. Priorytet IV. Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna	Wnoskujemy o możliwość budowy parkingów typu „Park&Ride” także w centrach miast. Wielkość, pokolenie i system komunikacji w Aglomeracji Śląskiej powinien zostać uwzględniony jako wyjątkowy na skalę kraju. Powinna zatem zaistnieć możliwość budowy tego typu parkingów w centrach mniejszych miast oczekujących Aglomerację. Wnoskujemy o możliwość realizacji projektów zakładających budowę i przebudowę systemów sieci ciepłowniczych nisko i wysokoparametrowych, instalacji oraz przyłączy do budynków oraz prac związanych z relokacją węzłów ciepłowniczych.	-	Należy wziąć pod uwagę specyfikę Aglomeracji Śląskiej, która jest unikatowa w skali kraju. Miasta otaczające stolicę regionu oraz będące w jej bliskim sąsiedztwie, stanowią obszar funkcjonalny centralnej części Aglomeracji (jej swiecie „zaplecze”) i w centrach tych miastach możliwe powinno być budowanie P&R gwarantujące dogodny dostęp dla mieszkańców miast i powiatów.	Gmina Mikołów	Uwaga częściowo uwzględniona. Jednakże analizując powyższy zakres projektów oraz regionalne uwarunkowania, IZ RPO WSL wystosowało do Ministerstwa Rozwoju Regionalnego uwagi, w których proponuje uwzględnienie w zapisach Lini Demarkacyjnej, specyfiki Metropolii Górnośląskiej poprzez umożliwienie budowy parkingów typu Park&Ride w centrach miast znajdujących się na obrzeżach Metropolii, w ramach celu tematycznego 4. Wsparcie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach. Co więcej, IZ RPO WSL, wskazała, iż budowa parkingów Park&Ride zlokalizowanych w centrach miast położonych na obrzeżach Metropolii Górnośląskiej pozwoli na właściwe skomunikowanie obszarów położonych na peryferiach z centrum Aglomeracji. Z przeprowadzonych badań wynika, iż głównymi miastami Aglomeracji generującymi potoki pasażerskie (dojazdy) są w szczególności Miasta: Katowice i Gliwice. W konsekwencji realizacja tego typu projektów na obrzeżach aglomeracji przyczyni się, w skali całego regionu, do ograniczenia zanieczyszczenia środowiska.
82	18. Priorytet IV. Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna		-		Śląskie Stowarzyszenie Menedżerów-GD Górnośląska Grupa Doradczą	Bez odniesienia
83	18. Priorytet IV. Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna	z wykorzystaniem środowisk naukowo-technicznych (NGO) w tym SITPH i kreowanie nowych inicjatyw ukierunkowanych na nowoczesną energetykę środowiskową,	-		Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Hutniczego w Polsce	Uwaga niezrozumiała. Brak możliwości odniesienia się do uwagi.
84	18. Priorytet IV. Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna	Wniosek o uwzględnienie w projektowanych dokumentach programowych wsparcia dla projektów z zakresu budowy i rozwoju inteligentnych Systemów Transportowych (ITS), w tym Systemów Dynamicznej Informacji Pasażerskiej.		Komisja Europejska w komunikacie “Zrównoważona Europa dla Lepszego Świata: Strategia Zrównoważonego Rozwoju UE” wskazuje, że wszystkie polityki sektorowe powinny być oceniane z punktu widzenia ich wkładu w zrównoważony rozwój. Długoterminowy dobrobyt Europy uzależniony jest od postępów w zakresie wiedzy i rozwoju technologicznego. Promowanie innowacyjnych rozwiązań może wpływać na poprawę stanu środowiska naturalnego, dlatego państwa członkowskie powinny wspierać przedsięwzięcia wykorzystujące nowe technologie, szczególnie w sektorze energii, transportu i komunikacji. Kwalifikowanie projektów ITS tylko w przypadku, kiedy stanowią one element budowy centrum przesiadkowego lub związane są z zakupem taboru, spowoduje, że organizatorzy transportu publicznego (np. związki komunalne), nie będący dysponentami nieruchomości, na których będą powstawać centra przesiadkowe Park&Ride i Bike&Ride lub nie będący dysponentami taboru, nie będą mogli realizować nowych, ani rozwijęć już wdrażanych systemów w niezbędnym zakresie. Proce o wprowadzenie w projekcie RPO WSL 2014-2020 zapisów umożliwiających splotowanie o środków na realizację indywidualnych projektów z zakresu ITS, w tym Systemów Dynamicznej Informacji Pasażerskiej, realizowanych przez organizatorów komunikacji miejskiej na obszarach ich działalności.	KZK GOP	Uwaga uwzględniona
85	18. Priorytet IV. Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna	Rozszerzenie katalogu głównych beneficjentów w celu tematycznym 4 o podmioty odpowiedzialne za realizację działań naprawczych określonych w programach ochrony powietrza oraz planach działań krótkoterminowych.	178	Rozszerzenia katalogu beneficjentów o wskazane w Uwadze podmioty, pozwoli na efektywną realizację działań mających na celu poprawę jakości powietrza.	Ministerstwo Środowiska	Uwaga nieuwzględniona. Katalog beneficjentów RPO WSL 2014-2020, został stworzony w zakresie podmiotowym a nie w kontekście zadań, które beneficjenci mogą/powinni realizować. Ślad zadaniem IZ RPO WSL, propozycja katalogu beneficjentów przedstawiona w projekcie Programu obejmuje wszystkie podmioty, które mogą realizować tego typu zadania. Ponadto w toku prowadzonych konsultacji społecznych nie zgłaszano uwag w tym zakresie, stąd można wnioskować, że zaproponowany katalog jest satysfakcjonujący dla potencjalnych beneficjentów, zwłaszcza w kontekście realizowanych zadań.
86	19. Priorytet V. Ochrona środowiska i efektywne wykorzystywanie zasobów	1. Projekt RPO winien przewidywać wsparcie dla samodzielnych projektów w zakresie budowy, rozbudowy kanalizacji deszczowej, a nie tylko jako część kompleksowego projektu budowy kanalizacji ściekowej i deszczowej. 2. Należy wprowadzić kolejny wskaźnik dla budowy, modernizacji i wyposażenia ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej	182-188	1. Wraz z rozwojem miast koniecznym stało się ich skuteczne odwodnienie. 2. Dodatkowy wskaźnik ułatwi monitoring realizacji projektu z zakresu budowy, modernizacji i wyposażenia ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej	Miasto Racibórz	1. Uwaga nieuwzględniona. 2. Uwaga częściowo uwzględniona. Prace nad wskaźnikami trwają.
87	19. Priorytet V. Ochrona środowiska i efektywne wykorzystywanie zasobów	Wykreślić punkt „Dodatkowe wyjaśnienia i Uzupełnienia”	86-87	W PROW 2014-2020 nie będzie pieniędzy na inwestycje wod-kan na terenach wiejskich, te inwestycje mają być finansowane z RPO. Ograniczenie tylko do aglomeracji i pozostałych opisanych warunków, zablokuje dostęp dla zdecydowanej większości terenów wiejskich województwa. Środki w całości należy rozdyponować poprzez subregiony.	Gmina Przyrow	Uwaga nieuwzględniona. Kryterium wielkości aglomeracji RPO aglomeracje do 10 tys. RLM) wynika z zapisów Umowy Partnerstwa oraz Lini demarkacyjnej. Działanie to związane jest z realizacją KPOSKI i dotyczy tylko aglomeracji w rozumieniu ustawy Prawo wodne.

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział)	Treść uwagi	Strona	Uzasadnienie uwagi	Autor uwagi	Odniesienie się do uwag
88	19. Priorytet V. Ochrona środowiska i efektywne wykorzystywanie zasobów	1. Projekt RPO winien przewidywać wsparcie dla samodzielnych projektów w zakresie budowy, rozbudowy kanalizacji deszczowej, a nie tylko jako część kompleksowego projektu budowy kanalizacji ściekowej i deszczowej. 2. Należy wprowadzić kolejny wskaźnik dla budowy, modernizacji i doposażenia ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej. 3. RPO- patrz SZOP EFRR 5.5 Ograniczenie do procedury konkursowej. 4. Brak projektów z zakresu gospodarki wodno ściekowej w ZIT.	182-188	1. Wraz z rozwojem miast koniecznym stało się ich skuteczne odwodnienie. 2. Dodatkowy wskaźnik ułatwi monitoring realizacji projektu z zakresu budowy, modernizacji i doposażenia ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej. 3. JST od wielu lat dźwigiąg ciężar finansowy utrzymania zabytków. Wiele z nich (krzyże, kapliczki) wymagają natychmiastowej renowacji lub rekonstrukcji. Zachodzi konieczność uwzględnienia tych typów projektów do realizacji w ramach ZIT. 4. Ze względu na duże zainteresowanie samorządów oraz zaangażowanie prac projektowych co do niektórych projektów.	Związek Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego w Rybniku	1. Uwaga nieuwzględniona. 2. Uwaga częściowo uwzględniona. Prace nad wskaźnikami trwają. 3. Uwaga nieuwzględniona. W związku z ograniczoną alokacją finansową oraz punktowym charakterem inwestycji dot. obiektów zabytkowych IZ RPO WSL podtrzymuje decyzję o wsparciu dziedzictwa kulturowego w procedurze konkursowej. 4. Uwaga uwzględniona.
89	19. Priorytet V. Ochrona środowiska i efektywne wykorzystywanie zasobów	1. dodanie w treści: Zasady wyboru do dofinansowania: W celu osiągnięcia większej efektywności podejmowanej interwencji planuje się szerokie zastosowanie instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, m.in. dla inwestycji w sektorze wodno - ściekowym.	182-182	Uzasadnieniem uwagi jest utworzenie możliwości przeprowadzenia, oprócz naboru wniosków w trybie konkursowym, również naboru wniosków w ramach sieci pozakonkursowej ZIT dla Działania 5.1. Gospodarka wodno - ściekowa.	Gmina Zebrzydowice	Uwaga uwzględniona
90	19. Priorytet V. Ochrona środowiska i efektywne wykorzystywanie zasobów	1. Ograniczenie katalogu obiektów zabytkowych do przeznaczonych na cele kulturalne (uwaga w powiązaniu ze Szczegółowym opisem priorytetów RPO). (186) 2. Brak spójności zapisów ze Szczegółowym opisem priorytetów RPO – beneficjenci (188) 3. Brak spójności zapisów ze Szczegółowym opisem priorytetów RPO – wskaźniki (191) 4. Brak spójności zapisów z projektem Umowy Partnerstwa (192)	186-192	1. Szczegółowy opis priorytetów RPO ogranicza realizację projektów w priorytecie V do obiektów zabytkowych przeznaczonych na cele kulturalne. Postulujemy już w RPO rozszerzyć zakres projektów na obiekty zabytkowe przeznaczone na inne cele (np. społeczne, gospodarcze, itp.). Obiekty dziedzictwa kulturowego niekoniecznie zawsze muszą być przeznaczone na cele kulturalne, ale również inne cele. W wyniku realizacji projektu obiekt może uzyskać nowe funkcje np.: społeczne, gospodarcze, edukacyjne itp. Jako przykład może posłużyć obiekt EC Szombierki, który będąc elementem dziedzictwa kulturowego regionu może być zagospodarowany np. na cele gospodarcze. Co prawda w URPO w Działaniu 5.4 Poprawa stanu środowiska miejskiego przewidziano adaptację obiektów poprzemysłowych na nowe funkcje, ale dopuszczono jedynie dofinansowanie w ramach inicjatywy JESSICA. Tymczasem można byłoby uwzględnić sytuację, gdy miasto przygotowuje tego typu obiekty pod nowe inwestycje (tak jak ma to miejsce w Prioryecie III obejmującym tzw. brownfildy). 2. W RPO w Prioryecie V nie ma wskazanych takich beneficjentów jak: TBS, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, którzy natomiast wskazani są w URPO jako beneficjenci Działal 5.2 i 5.4. 3. Brak spójności ze wskaźnikami produktu wpisanymi w projekcie URPO (str. 102). Dla Działania 5.4 wskazano wskaźnik produktu - powierzchnia zrewitalizowanych obszarów, którego nie ma w projekcie RPO w tabeli wskaźników realizacji celów Priorytetu V. 4. W UP jest zapis w brzmieniu: „Inwestycje w drogi lokalne (gminnej i powiatowej) będą możliwe jedynie, gdy stanowią element szerszej koncepcji związanej z rewitalizacją obszarów miejskich i wiejskich, zrównoważoną mobilnością miejską (przebudowa infrastruktury transportu miejskiego), usprawniają połączenia między ośrodkami życia społeczno-gospodarczego (w tym ośrodków aktywności gospodarczej, rozwijających się obszarów inwestycyjnych, centrów logistycznych, lotnisk) lub gdy zapewniają konieczne połączenie z siecią autostrad i dróg krajowych lub gdy uzupełniają luki w połączeniach „transgranicznych”, natomiast w ramach RPO brak jest możliwości finansowania dróg lokalnych o czym mówi zapis „Nie przewiduje się wsparcia dróg gminnych”.	Urząd Miejski Bytom	1. Uwaga nieuwzględniona. Ze względu na znacznie ograniczoną alokację podjęto decyzję o koncentracji wsparcia tylko na obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków prowadzonego przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z przeznaczeniem ich na cele kulturalne. 2. Uwaga uwzględniona 3. Uwaga uwzględniona 4. Remonty czy budowa dróg gminnych nie będzie możliwa jako samodzielny projekt w ramach Priorytetu 6 natomiast IZ nie wyklucza, że będzie taka możliwość, ale tylko jako część bardziej kompleksowego projektu i z pewnymi ograniczeniami
91	19. Priorytet V. Ochrona środowiska i efektywne wykorzystywanie zasobów	Należy dodać zapis pozwalający na realizację w formule ZIT projektów kanalizacyjnych w aglomeracjach powyżej 10.000 RLM.	181-185	Z informacji przekazanych w toku konsultacji RPO WSL na lata 2014-2020 wynika, że demarkacja dla projektów kanalizacyjnych pomiędzy wsparciem krajowym, a regionalnym będzie przebiegać na wartości 10 tys. RLM dla danej aglomeracji. W praktyce oznacza to, że zarówno przy ewentualnym wsparciu w ramach ZIT, jak również w przyszłych konkursach z zakresu wodno - kanalizacyjnego będą mogły brać udział tylko te gminy, dla których aglomeracja nie będzie większa niż 10 tys. RLM. Takie kryterium ponownie eliminuje z ubiegania się o środki RPO gminy należące do większych aglomeracji, a jednocześnie nieosiągających wskaźnika koncentracji na minimalnym poziomie 120 Mk / km nowobudowanej sieci (w szczególnych sytuacjach na poziomie 90 Mk/km). Należy zaznaczyć, że wskaźnik koncentracji był jednym ze wskaźników warunkujących możliwość składania wniosków na projekty kanalizacyjne w ramach POIS w obecnej perspektywie finansowej. Wskaźnik ten, był uwzględniany we wszystkich konkursach ogłoszonych przez Ministerstwo Środowiska, co spowodowało, że gminy o charakterze wiejskim, górskim, ale o niskim wskaźniku załudnienia, a zatem nie osiągające ww. wartości wskaźnika, nie mogły również korzystać ze środków Funduszu Spójności, a tym samym realizować założeń Dyrektywy 91/271/EWG ani ze środków EFRR, ani FS. Gminy wiejskie posiadały dodatkową możliwość realizacji projektów kanalizacyjnych ze środków PROW, gdzie demarkacja z pozostałymi programami - krajowym i regionalnym miała charakter kwotowy. Niestety, w obecnym okresie programowania zapisy „Wstępnego zarysu PROW na lata 2014 - 2020” (wersja 1.0) wskazują, że inwestycje związane z gospodarką wodno-ściekową będą realizowane w ramach polityki spójności. Z powyższego wynika, że gminy takie jak Brenna (położona w parku krajobrazowym i jego otulinie, zatem mająca cenne walory przyrodnicze, nie tylko o znaczeniu lokalnym, ale i regionalnym, jednakże ujęta w KPOSK w aglomeracji dla której łączna wartość RLM wynosi ponad 67 tys., ale wskaźnik koncentracji ludności dla inwestycji kanalizacyjnych realizowanych na terenie gminy waha się pomiędzy 45, a 50 Mk/km) ponownie będą pozbawione możliwości ubiegania się o środki na inwestycje kanalizacyjne w ramach nowego RPO. W treści RPO WSL, dla priorytetu V, Działanie 5.1 Gospodarka wodno-ściekowa, należy dodać zapisy pozwalające na uzyskanie dofinansowania na zasadach indywidualnego odstępstwa dla projektów zgłaszanych w ramach ZIT przez gminy należące do aglomeracji większych niż 10 tys. RLM.	Gmina Brenna	Uwaga nieuwzględniona. Kryterium wielkości aglomeracji (pro aglomeracje do 10 tys. RLM) wynika z zapisów Umowy Partnerstwa oraz Lini demarkacyjnej. Działanie to związane jest z realizacją KPOSK i dotyczy tylko aglomeracji w rozumieniu ustawy Prawo wodne. Tak więc wartość wskaźnika poniżej 120os.km może mieć miejsce tylko w przypadkach przewidzianych w Rozp. MS w sprawie sposobu wyznaczania obszaru i granic aglomeracji.
92	19. Priorytet V. Ochrona środowiska i efektywne wykorzystywanie zasobów	Nie uwzględniono projektów z zakresu infrastruktury przeciwpowodziowej oraz budowy i rozbudowy infrastruktury (w tym zakup sprzętu) chroniącej przed skutkami klęsk żywiołowych, co związane jest z ujęciem Celu tematycznego 5.	181-187	Nie ujęcie Celu tematycznego 5 w RPO WSL 2014-2020 powoduje, że projekty o zasięgu regionalnym i lokalnym nie będą mogły być realizowane przy udziale środków EFRR. Natomiast w projekcie Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko jest następujący zapis dotyczący demarkacji dla Celu tematycznego 5 z pozostałymi programami: „Poziom krajowy: mała retencja – projekty realizowane na obszarze więcej niż jednego województwa, systemy wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożenia o zasięgu ponadregionalnym, wyposażenie służb ratowniczych (parostwo straż pożarna). 16 Regionalnych Programów Operacyjnych: mała retencja – projekty na terenie jednego województwa, regionalne systemy ostrzegania, wyposażenie służb ratowniczych (połotnicza straż pożarna).” Ponadto w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego Śląskie 2020 + w Obszarze priorytetowym (C) PRZESTRZEŃ, Celu operacyjnym: C.1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska wśród kierunków działań uwzględniono „Wsparanie wdrażania rozwiązań w zakresie zintegrowanego i zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi w zlewni, w tym ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałania skutkom suszy” Zakładnym efektem planowanych działań ma być „Zwiększenie poziomu ochrony przed powodzią” poprzez inwestycje w zakresie ochrony przeciwpowodziowej - obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi. Miasto Ruda Śląska, jak i większość miasta województwa śląskiego, boryka się z problem występowania podtopień i zalań. Związane jest to z niewystarczającym zabezpieczeniem przeciwpowodziowym (słabo rozwinięta infrastruktura, braki sprzętowe wszystkich służb ratunkowych). Biorąc pod uwagę powyższe zapisy zasadnym jest ujęcie Celu tematycznego 5 w RPO WSL 2014-2020.	Urząd Miasta Ruda Śląska	Uwaga częściowo uwzględniona. W zakresie CT 5 wsparcie zostanie ukierunkowane na wyposażenie jednostek OSP w sprzęt ratowniczo-gaśniczy. Działania przeciwpowodziowe - jako mające charakter ponadregionalny – zarekomendowane zostały do wsparcia z poziomu krajowego.

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział)	Treść uwagi	Strona	Uzasadnienie uwagi	Autor uwagi	Odniesienie się do uwag
93	19. Priorytet V. Ochrona środowiska i efektywne wykorzystywanie zasobów	Cele priorytetu: (propozycja zapisu): "poprawa systemów przeciwdziałania zagrożeniom środowiskowym" (propozycja zapisu): W ramach przedsięwzięć mających na celu poprawę systemów przeciwdziałania zagrożeniom środowiskowym przewiduje się wsparcie jednostek odpowiedzialnych za podejmowanie działań ratowniczych w sytuacji wystąpienia, klęsk żywiołowych, awarii i katastrof ekologicznych, chemicznych, technicznych, pożarów lasów oraz innych zdarzeń o charakterze masowym zagrażających bezpieczeństwu środowiska naturalnego. Główni beneficjenci: (propozycja zapisu): • Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych nie posiadające osobowości prawnej (nie wymienione wyżej); Wskaźniki realizacji celów Priorytetu Wskaźniki produktu: (propozycja zapisu): liczba projektów dotyczących przeciwdziałania zagrożeniom środowiskowym. Wskaźniki realizacji celów Priorytetu Wskaźniki rezultatu: (propozycja zapisu): liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych systemów przeciwdziałania zagrożeniom środowiskowym	181-187	Zapisy są zgodne z następującymi dokumentami: • Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020 - Umowa Partnerstwa", str. 59, cyt. „wyposażenie i wzmocnienie służb ratowniczych” – priorytet celu szczegółowego „poprawa zdolności adaptacji do zmian klimat”, str. 59, cyt. „w kontekście zarządzania ryzykiem i zagrożeniami istotną kwestią jest zapobieganie i ograniczanie skutków zagrożeń powstałych dla środowiska m.in. poprzez „... rozwinięcie systemu ratowniczego”, str. 60, cyt. „wyposażenie jednostek ratowniczych w sprzęt do usuwania skutków katastrof realizowane będzie zarówno na poziomie krajowym, jak i regionalnym”, Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego. Śląskie 2020”, cyt. „alabą stroną województwa jest bardzo niski poziom bezpieczeństwa powszechnego”, województwo śląskie znajduje się na ostatnim miejscu w kraju pod względem atrakcyjności inwestycyjnej województw pod względem bezpieczeństwa powszechnego (źródło: tabela 7. Atrakcyjność inwestycyjna województw), cyt.: „województwo śląskie będzie regionem zapewniającym dostęp do usług publicznych o wysokim standardzie, stwarzającym szanse rozwoju mieszkańcom, dającym poczucie bezpieczeństwa publicznego, co osiągnięte zostanie m.in. poprzez zorganizowanie sprawnego i skutecznego systemu ratownictwa, „dla mieszkańców regionu bardzo ważne jest poczucie bezpieczeństwa i ładu publicznego, które z jednej strony wpływa na kształtowanie zachowań społecznych, a z drugiej poprawia wizerunek naszego regionu. Zadanie to powinno być w zasadniczej części realizowane przez administrację rządową, dysponującą odpowiednimi instytucjami, finansami i strukturą organizacyjną. Kształtując rozwój regionu, należy jednak uwzględnić możliwości wspierania tego procesu”. Projekt Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020: str. 48 „alabym punktem regionu jest niski poziom bezpieczeństwa publicznego” w zakresie przewozu materiałów niebezpiecznych i innych zagrożeń środowiskowych: str. 69: „województwo śląskie charakteryzuje się zarówno największym natężeniem ruchu na drogach krajowych, jak i największym wzrostem tego natężenia w ciągu ostatnich pięciu lat. W 2010 r. natężenie na drogach regionu wyniosło 18,3 tys. pojazdów/dobę i było dwukrotnie wyższe od średniej krajowej. W odniesieniu do roku 2005 ruch na drogach w regionie wzrósł o 52% (tempo wzrostu dla Polski wyniosło 22%) str. 70: Całkowita długość linii kolejowych eksploatowanych w województwie śląskim jest największa w Polsce. Gęstość sieci kolejowej w regionie wynosi 17,4km/100 km2 i jest prawie dwukrotnie wyższa od wskaźnika gęstości przypadającego na drugie pod tym względem województwo w kraju – opolskie (9,2 km/100 km2). str. 72: „Województwo śląskie charakteryzuje się największą po mazowieckim bezwzględną liczbą wypadków drogowych. Województwo śląskie charakteryzuje się największą gęstością dróg (w tym autostrad i dróg ekspresowych) w kraju”.	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach	Uwaga częściowo uwzględniona. W zakresie CT 5 wsparcie zostanie ukierunkowane na wyposażenie jednostek OSP w sprzęt ratowniczo-gaśniczy. Z uwagi na zapisy Lini Demarkacyjnej, wsparcie dla PSP kierowane będzie z poziomu krajowego.
				Uzasadnienie merytoryczne zapisów: województwo śląskie należy do obszarów o bardzo dużym zagrożeniu występowania poważnych awarii przemysłowych, klęsk żywiołowych i innych zdarzeń zagrażających środowisku naturalnemu, na terenie województwa znajduje się aż 44 zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii, co oznacza największe zagęszczenie tych zakładów w kraju, układ cieków wodnych i podłame regionu sprawia, że często występują powodzie o ponadlokalnym zasięgu, województwo śląskie charakteryzuje się leśistością ok. 30%, co skutkuje rosnącym zagrożeniem pożarami, przez region przebiegają kluczowe, niezwykle obciążone ruchem korytarze transportowe, którym transportowana jest bardzo duża ilość materiałów niebezpiecznych, aż 88% powierzchni województwa to obszary o szczególnym znaczeniu dla środowiska, co wymusza zapewnienie odpowiedniego poziomu ich ochrony. Państwowa Straż Pożarna jest podmiotem nie posiadającym osobowości prawnej i jest odpowiedzialna za funkcjonowanie systemu ratownictwa, mającego na celu przeciwdziałanie zagrożeniom środowiskowym.		W.
94	19. Priorytet V. Ochrona środowiska i efektywne wykorzystywanie zasobów	Proponuje się uwzględnienie na poziomie regionalnym możliwości współfinansowania budowy, rozbudowy i modernizacji obiektów infrastruktury kultury oraz ośrodków kulturotwórczych, w których udostępnianie i popularyzowanie jest dziedzictwo kulturowe.	182-182	Jakkolwiek obiekty infrastruktury kultury nie zawsze same w sobie stanowią elementy dziedzictwa kulturowego, o tyle prowadzona w nich działalność bardzo często polega na udostępnianiu, prezentowaniu i promowaniu tegoż dziedzictwa. Popularyzacja dziedzictwa kulturowego w zmodernizowanych, nowoczesnych ośrodkach kultury, sięgających po najnowsze rozwiązania techniczne i technologiczne oraz przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, pozwoli na stworzenie nowej jakości w sposobie przedstawiania oferty kulturalnej i docierania do odbiorcy, co przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności ofert placówek kulturalnych oraz pomoże zmienić stereotypowy sposób postrzegania kultury jako nudnej (szczególnie istotne w odniesieniu do osób młodych). Dzięki temu spodziewany jest efekt przyciągnięcia nowych osób zainteresowanych kulturą (w szczególności kulturą wysoką), co z kolei przyczyni się na odwrócenie negatywnej tendencji niskiej liczebności zwiedzających na 1000 ludności w województwie śląskim. Zgodnie z diagnozą przedstawioną w Projekcie RPO, zmiana struktury przeciętnych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych w latach 2005-2011 w województwie śląskim - oprócz wydatków na żywność i napoje bezalkoholowe – w największym stopniu dotyczyła wydatków na rekreację i kulturę (wzrost o ok. 2 pp.). Jest to istotny sygnał, o istniejącym zapotrzebowaniu na korzystanie z ofert instytucji kultury. Ponadto poprawa jakości infrastruktury kultury przyczyni się do wzmocnienia funkcji metropolitalnych Metropolii Górnośląskiej: kultura, nauka, edukacja, gospodarka, na ile innych polskich i europejskich metropoli podnieśnie jakość przestrzeni publicznych wpływających na poprawę wizerunku miast, a także sprzyjać będzie włączeniu społecznemu i przyczyniać się będzie do zapobiegania negatywnym zjawiskom społecznym, w tym depopulacji (dzięki wykreowaniu wizerunku miejsca atrakcyjnego do zamieszkania).	Gmina Mikołów	Uwaga nieuwzględniona, nie ma możliwości wsparcia infrastruktury kultury. Z uwagi na ograniczoną alokację na dziedzictwo kulturowe w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 wsparcie obejmie tylko obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków prowadzonego przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.
95	19. Priorytet V. Ochrona środowiska i efektywne wykorzystywanie zasobów	z wykorzystaniem środków naukowo-technicznych (NGO) w tym SITPH i kreowanie nowych inicjatyw ukierunkowanych na nowoczesną ochronę środowiska i efektywne wykorzystywanie zasobów	-		Słownictwo Inżynierów i Techników Przemysłu Huliicznego w Polisce	Uwaga niezrozumiała. Brak możliwości odniesienia się do uwagi.
96	19. Priorytet V. Ochrona środowiska i efektywne wykorzystywanie zasobów	W celu uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej należy uwzględnić w projekcie RPO WSL 2014-2020 zadania z zakresu budowy sieci kanalizacji sanitarnych jako zadania zaliczane do Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. W celu uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej należy uwzględnić w projekcie RPO WSL 2014-2020 zadania z zakresu budowy sieci wodociągowych jako zadania zaliczane do Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. W celu uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej należy uwzględnić w projekcie RPO WSL 2014-2020 zadania z zakresu budowy sieci kanalizacji deszczowych oraz budowy urządzeń służących melioracji terenów zurbanizowanych jako zadania zaliczane do Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. W celu poprawy stanu środowiska miejskiego należy uwzględnić w projekcie RPO 2014-2020 zadania z zakresu zagospodarowania terenów rekreacyjnych, jako zadania zaliczane do Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. W zakresie inwestycji w sektorze wodnym w celu spełnienia wymogów dorobku prawnego dotyczącego środowiska należy uwzględnić w projekcie RPO 2014-2020 zadania polegające na odmuleniu zbiornika wodnego w Blachowni, naprawę jego nabrzeży oraz budowę wałów przeciwpowodziowych wzdłuż brzegów rzeki Stradomki poniżej zbiornika wodnego, jako zadania zaliczane do Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.				Uwaga uwzględniona
97	19. Priorytet V. Ochrona środowiska i efektywne wykorzystywanie zasobów	Nie zaplanowano do realizacji żadnych działań w ramach celu tematycznego 5. Zgodnie z projektem linii demarkacyjnej, na poziomie regionalnym będą mogły być realizowane 2 typy interwencji: 1. Różnej form małej retencji – kompleksowe projekty realizowane przez beneficjentów na obszarze 1 województwa 2. Organizacja systemów wczesnego reagowania i ratownictwa w sytuacjach nagłego wystąpienia zjawisk katastrofalnych (głównie sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych (wyposażenie jednostek ratowniczych) i usuwania skutków katastrof (w zależności od beneficjenta - na poziomie regionalnym – Ochotnicza Straż Pożarna)	181	Prosimy o informację czy województwo śląskie nie przewiduje do wsparcia z funduszy UE w latach 2014-2020 żadnych działań w ramach celu tematycznego 5? Zgodnie ze Strategią Śląskie 2020+, przyjętą w lipcu 2013 r., „Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych województwa śląskiego w roku 2011 w porównaniu do zasobów krajowych są dość skłpe. Województwo zajmuje dopiero dziewiąte miejsce w kraju (928,5 hm3), podczas gdy najzasobniejsze województwo mazowieckie posiadało tych zasobów 2 134 hm3. Stan zasobów wód podziemnych zmniejszył się o 52,1 hm3 w przeciągu lat 2003-2011.” Ponadto, w Strategii Śląskie 2020+, wskazano na konieczność podejmowania działań wspomagających zwiększenie retencji, jak również realizację zabezpieczeń przeciwpowodziowych na terenach zielonych, a także podkreślono znaczenie zarządzania zagrożeniami kryzysowego, ratownictwa i ochrony ludności, które powinny uwzględniać zapewnienie bezpieczeństwa cywilnego w obliczu katastrof naturalnych oraz innych nagłych zagrożeń i obejmować koordynację działań prowadzonych na różnych poziomach zarządzania.	Ministerstwo Środowiska	Uwaga częściowo do uwzględnienia. W zakresie CT 5 wsparcie zostanie ukierunkowane na wyposażenie jednostek OSP w sprzęt ratowniczo-gaśniczy.
98	19. Priorytet V. Ochrona środowiska i efektywne wykorzystywanie zasobów	Bardzo ogólnie sformułowany zakres projektów w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.	181	Przy tak ogólnej sformułowaniu zakresu projektów w sektorze gospodarki odpadami komunalnymi, istnieje zagrożenie, że mogą być finansowane projekty, które nie są zgodne z hierarchią sposobów postępowania z odpadami oraz że zagrożone będzie osiągnięcie celów roku 2020. Z drugiej strony nie dają możliwości finansowania budowy systemów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (np. punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych).	Ministerstwo Środowiska	Uwaga uwzględniona

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział)	Treść uwagi	Strona	Uzasadnienie uwagi	Autor uwagi	Odniesienie się do uwag
116	20. Priorytet VI. Transport	Postulaty dotyczące kwestii transportowych, w tym inwestycji drogowych i kolejowych. Wnioski o przeniesienie projektów dotyczących sieci kolejowych proponowanych do realizacji z poziomu krajowego w ramach Kontraktu Terytorialnego do RPO WSL 2014-2020.			Maciej Soja, Moderator, Dział Infrastruktura Kolejowa Internetowy Portal Kolejowy "IC Forum.pl" www.icforum.pl	Uwaga częściowo do uwzględnienia. Rozważa się uwzględnienie na liście projektów kluczowych RPO WSL 2014-2020 projektów z zakresu modernizacji linii kolejowych. Jednocześnie ostateczna lista projektów będzie obejmować mniej projektów niż wskazuje się w piśmie.
117	20. Priorytet VI. Transport	W ramach przyszłego RPO WSL nadal nie przewidyje się wsparcia dla dróg lokalnych. W świetle pisma Pani Minister Rozwoju Regionalnego Elżbiety Berkowskiej z dnia 22 kwietnia 2013 r. (ogrn. DKŚ-1404-24-PK13; NK 36799/13) nie wyklucza się możliwości finansowania dróg niższego rzędu niż wojewódzkie (tj. m.in. dróg gminnych) w latach 2014-2020 po spełnieniu określonych warunków.			Śląski Związek Gmin i Powiatów	Uwaga częściowo do uwzględnienia. Wsparcie dróg lokalnych jest przewidziane, lecz ograniczone do dróg powiatowych, łączących się z TEN-T - procedura konkursowa.
118	20. Priorytet VI. Transport	Projekt RPO WSL na lata 2014-2020 (podobnie jak obowiązujący aktualnie RPO WSL na lata 2007-2013) całkowicie pomija kwestię funkcjonowania i wsparcia inwestycji związanych z rozwojem lotnisk lokalnych.			Śląski Związek Gmin i Powiatów	Uwaga nieuwzględniona. Brak jest możliwości wsparcia lotnisk lokalnych ze środków unijnych.
119	21. Priorytet VII. Regionalny rynek pracy	1. Uwzględniono ZIT. Tabela 29 nie uwzględnia ZIT. 2. Doprecyzowanie rodzaju zadań do realizacji w formule ZIT oraz sprecyzowanie procentu alokacji.	285-	1. Należy ujednolicić zapisy również w odniesieniu do SZOP EFRR. 2. Brak elementarnej wiedzy o poziomie alokacji na priorytet w ramach RPO utrudni definiowanie projektów do zrealizowania projektów w ścieżce ZIT.	Związek Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego w Rybniku	Uwaga uwzględniona - dane zostaną uzupełnione.
120	21. Priorytet VII. Regionalny rynek pracy	"rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia poprzez poprawę dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania"	192-194	dostępność dotacji wcale nie zwiesza przedsiębiorczości, tylko skłania ludzi do korzystania ze środków publicznych. Niestety brak informacji o roli organizacji pozarządowych - w Irlandii czy Holandii pracuje w sektorze pozarządowym ponad 10% populacji. To ten sektor jest buforem minimalizującym zmiany rynkowe, kryzysy, problemy z polityką społeczną. Kiedy u nas ? Celem było być ułatwienie zakładania firmy, dostępność kapitału - ale to nie jest równoznaczne z przedsiębiorczością.	Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych CHRIS	Uwaga nieuwzględniona. Zapisy RPO w ramach Priorytetu VII nie ograniczają kategorii Beneficjentów, zatem organizacje pozarządowe będą mogły wspierać działania w zakresie przedsiębiorczości. Ze względu na ograniczenia stronkowe w RPO nie ma możliwości umieszczenia szczegółowych informacji odnośnie roli organizacji pozarządowych, w zakresie wspierania rozwoju przedsiębiorczości.
121	21. Priorytet VII. Regionalny rynek pracy	z wykorzystaniem środków naukowo-technicznych (NGO) w tym SITPH i kreowanie nowych inicjatyw ukierunkowanych na aktywizację zawodową osób zawodowo zamrzonych	-		Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Hutniczego w Polsce	Uwaga nieuwzględniona. Zapisy RPO w ramach Priorytetu VII nie ograniczają kategorii Beneficjentów, zatem Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Hutniczego w Polsce będzie mogło aplikować o środki na kierowanie nowych inicjatyw, ukierunkowanych na aktywizację zawodową osób zawodowo zamrzonych.
122	22. Priorytet VIII. Regionalne kadry gospodarki opartej na wiedzy	1. Uwzględniono ZIT w opisie priorytetu. 2. Tabela 29 nie uwzględnia ZIT. 3. Ostatni cel: wsparcie współpracy pomiędzy instytucjami sfery B+R a przedsiębiorstwami a prosumentami. 4. Doprecyzowanie rodzaju zadań do realizacji w formule ZIT oraz sprecyzowanie procentu alokacji.	-	1. Należy ujednolicić zapisy również w odniesieniu do SZOP EFRR. 2. SZOP: 8.1.1 (str.32)poddziałanie zaproponowane do ZIT-brak możliwości do realizacji przez JST operacji oraz brak w typie beneficjentów JST (mogłyby je realizować plac. oświatowe i PUP) 8.3- i w. SZOP: str.39- typ beneficjentów: przedsiębiorstwa, tryb wyboru „systemowe” ? Czy dla przedsiębiorstw będzie zastosowany taki tryb realizacji? 3. Należy określić, co kryje w tym przypadku to pojęcie, ponieważ głównie występuje w dziedzinie energii, natomiast jest bardzo różnie interpretowane i wykorzystywane. Czasami poprzez kluby, czy sied dają negatywne wzorce. 4. Brak elementarnej wiedzy o poziomie alokacji na priorytet w ramach RPO utrudni definiowanie projektów do zrealizowania projektów w ścieżce ZIT.	Związek Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego w Rybniku	1. Uwaga uwzględniona - zapisy zostaną zmienione w kolejnej wersji SZOP 2014 - 2020. 2. Uwaga częściowo uwzględniona - w zakresie uzupełnienia grupy beneficjentów o JST zapisy zostaną zmienione w kolejnej wersji SZOP 2014 - 2020. W odniesieniu do realizacji projektów systemowych, zaplanowano tryb przeprowadzania naboru i oceny projektów, który realizowany będzie tylko przez Samorząd Województwa dla wskazanych typów operacji m.in. monitorowanie działań na rzecz specjalizacji regionalnych. 4. Uwaga nieuwzględniona - informacje na temat poziomu alokacji dla poszczególnych Priorytetów przedstawione zostały w Załączniku nr 1 do Pism adresowanych do Liderów Subregionów - na spotkaniu Iz RPO WSL z Liderami Subregionów w dniu 14 sierpnia br. zostały ustalone wysokości środków alokowanych w poszczególnych Działaniach/Poddziałaniach RPO WSL 2014-2020 na Zintegrowane Inwestycje Terytorialne poszczególnych Subregionów. Przedmiotowa propozycja została przyjęta przez Zarząd Województwa Śląskiego w dniu 10 września br. i stanowi punkt wyjściowy do faktycznych potrzeb i potencjałów subregionów, wskazanych w Strategich ZIT. Podział środków będzie lematem kolejnych spotkań Iz RPO WSL 2014-2020 oraz Liderów Subregionów. 3. Uwaga niezrozumiała.
123	22. Priorytet VIII. Regionalne kadry gospodarki opartej na wiedzy	1. W opisie priorytetu zapisy sugerują, iż wsparciem będą szkolenia, a nie, jak obecnie, także inne usługi rozwojowe, takie jak kursy, doradztwo indywidualne (i dla przedsiębiorstw), coaching, superwizje, mentoring, studia podyplomowe, praktyki czy job shadowing - których efektywność jest bardzo wysoka szczególnie w świetle indywidualizowania potrzeb. 2. W grupie docelowej powinien pojawić się zapis: *Pracodawcy i pracownicy oraz osoby pracujące na podstawie umów cywilno – prawnych i wolontaryjnych, osoby z promesą zatrudnienia, stażysty, osoby współpracujące (małżonka, dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione, rodziców, macochę i ojczyma oraz osoby przysposabiające, jeżeli pozostają z nią we wspólnym gospodarstwie domowym i współpracują przy prowadzeniu tej działalności);	203-210	1. Szkolenia są wąską kategorią usług szkoleniowych, która może wprowadzać w błąd. Szczególnie biorąc pod uwagę nową definicję wprowadzoną przez PARP przy tworzeniu RUIR warto byłoby już zastosować nomenklaturę, którą przyjmują firmy szkoleniowe do opisu priorytetów. 2. Podczas realizacji projektów zdarzało nam się słyszeć różne opinie dotyczące udziału w projektach wolontariarzy czy osób współpracujących (małżonka, dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione, rodziców, macochę i ojczyma oraz osoby przysposabiające, jeżeli pozostają z nią we wspólnym gospodarstwie domowym i współpracują przy prowadzeniu tej działalności). Zatem wprowadzenie zapisu wyeliminuje zastrzeżenia na późniejszym etapie.	BLUEFORM	Uwaga uwzględniona - zapisy zostaną uzupełnione w kolejnej wersji 3.0 RPO WSL 2014 - 2020 oraz SZOP.
124	22. Priorytet VIII. Regionalne kadry gospodarki opartej na wiedzy	Jednym z celów tego priorytetu jest podejmowanie działań zapewniających dostęp do usług opiekuńczych nad dziećmi, ale nie ma możliwości uzyskania finansowania na np. budowę takiej instytucji, jak żłobek, czy przedszkole.	202-213	Uważamy, z naszego doświadczenia wieloletniej pracy z osobami wykluczonymi społecznie, gł. z matkami samotnie wychowującymi dzieci, że w mieście Katowice brakuje miejsc dla dzieci, co utrudnia matkom zdobyć pracę. W związku z tym postulujemy i prosimy o stworzenie punktu/priorytetu w ramach funduszy unijnych, w którym można by aplikować o fundusze na budowanie żłobka.	Stowarzyszenie PoMOC	uwaga nieuwzględniona. Ustawa z dnia 10 maja 2013 r. o opiece nad dziećmi w wieku do 3 lat oraz niektórych innych ustaw reguluje podstawy rodzinnego wsparcia. Konkretne tryby wsparcia/działan zostały przedstawione w SZOP 2014 - 2020. Celem tego Priorytetu oraz działań zaplanowanych do realizacji jest wsparcie osób pełniących opiekę nad osobami zależnymi. Wsparcie skierowane zostanie przede wszystkim dla osób pracujących lub chcących powrócić na rynek pracy w wymiarze jakościowym i ilościowym, opiekujących się osobami zależnymi w tym również dziećmi do lat 3. Pośrednio wsparciem zostaną objęte dzieci oraz osoby zależne. Nie jest możliwe w ramach EFS pozyskiwanie funduszy na budowę żłobków. Wsparcie infrastrukturalne jest uregulowane w zapisach Priorytetów realizowanych w ramach Rozwoju Regionalnego.
125	22. Priorytet VIII. Regionalne kadry gospodarki opartej na wiedzy	ograniczenie udziału partnerów społecznych w nowej perspektywie finansowania	27-37	W projekcie Szczegółowego Opisu Priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego, nie znaleziono Poddziałania kierowanego dla PARTNERÓW SPOŁECZNYCH. W SZOP na lata 2007-2013 dla Partnerów społecznych było skierowane poddziałanie 8.1.3 – Wzmocnienie lokalnego partnerstwa na rzecz adaptacyjności – projekty konkursowe realizowane przez partnerów społecznych. W ramach tego poddziałania Partnerzy Społeczni mogli podejmować inicjatywy na poziomie lokalnym i regionalnym mające na celu zwiększanie zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorców, w szczególności w zakresie: a) Organizacji pracy b) Form świadczenia pracy c) Promocji podnoszenia kwalifikacji zawodowych d) Godzenia życia zawodowego i prywatnego Oraz promowanie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, w szczególności w odniesieniu do lokalnego rynku pracy, warunków pracy pracowników i środowiska naturalnego. W obecnym projekcie poddziałanie 8.1.3 zostało zastąpione zupełnie inną tematyką tj. Prognozowanie zmian gospodarczych z uwzględnieniem specjalizacji regionalnych i dotyczy ona zupełnie innego typu beneficjentów. Jedynie możliwości dla partnerów społecznych w bieżącym okresie finansowania znajdują się w poddziałaniu 8.1.1 Wsparcie dla przedsiębiorców i ich pracowników w zakresie rozwoju przedsiębiorstwa w tym zmiany profilu działalności oraz 8.1.2 Wzmocnienie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie. Priorytety te dotyczą jednak innych zagadnień niż te które były w ramach 8.1.3. w SZOP 2007-2013 i w dalszym ciągu zawiązują możliwości partnerów społecznych. W latach poprzednich Partnerzy społeczni podejmowali inicjatywy, które stanowiły kolejne etapy pewnej koncepcji/strategii rozwoju natomiast obecny projekt SZOP 2014-2020 nie pozwala na kontynuację tych działań. Skutkuje to brakiem sensowności i celowości wcześniejszych kroków podejmowanych przez związki zawodowe i organizacje pracodawców. Należy pamiętać jak ważną rolę pełnią partnerzy społeczni na poziomie lokalnym. Przede wszystkim reprezentują interesy pracowników, są partnerem dla pracodawców, obaj o miejsca pracy, wzmacniają procesy adaptacyjne i modernizacyjne w regionie.	Związek Zawodowy Górników w Polsce	Uwaga uwzględniona. Zmiana zakresu wsparcia w RPO 2014 - 2020 i w SZOP w Poddziałaniu 8.1.3 jest wynikiem diagnozy potrzeb w regionie. Udział partnerów społecznych został zaplanowany w typach wsparcia kierowanych do przedsiębiorców i ich pracowników w zakresie rozwoju przedsiębiorstwa w tym zmiany profilu jak również w zakresie wspomagania procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie. W ramach Priorytetu VIII Partnerzy Społeczni będą mogli również podejmować inicjatywy w zakresie rozwoju warunków do godzenia życia zawodowego oraz prywatnego.
126	22. Priorytet VIII. Regionalne kadry gospodarki opartej na wiedzy	Tabela zawierająca wskaźniki jest nieczytelna.	216-		Urząd Miejski Bytom	Uwaga uwzględniona. Tabela jest zgodna ze wzorem Komisji Europejskiej dla programów operacyjnych. Zakres dotyczący wskaźników zostanie przedstawiony w kolejnej wersji 3.0 RPO WSL 2014 - 2020, obecnie trwają nadal prace nad przedmiotową tabelą.
127	22. Priorytet VIII. Regionalne kadry gospodarki opartej na wiedzy	Ze względu na sytuację demograficzną w kraju, szczególnym wsparciem należy objąć nauczycieli, jako grupę zagrożoną bezrobociem. Dlatego w dokumentach programowych w ramach celu tematycznego 8 Wspieranie zatrudnienia i mobilności pracowników, uwzględnić nauczycieli jako grupę docelową wsparcia i uwzględnić programy aktywizacji zawodowej, w tym przekwalifikowanie nauczycieli.			Ministerstwo Edukacji Narodowej	Uwaga zostanie uwzględniona na etapie opracowywania SZOP 2014 - 2020 - nauczyciele mogą stanowić grupę docelową jak grupę specyficzną w Priorytecie 8 oraz w Priorytecie XI. Wskazana potencjalna grupa docelowa w Priorytecie 8 będzie mogła zostać uwzględniona z uwagi na sytuację demograficzną - gospodarczą kraju i sytuację tej grupy jako osoby zwalniane ze stanowisk nauczycieli. Uwaga zostanie poddana konsultacjom WUP, Kuratorium Oświaty w Katowicach.
128	22. Priorytet VIII. Regionalne kadry gospodarki opartej na wiedzy	cele priorytetu	203-204	w treści brak sektora pozarządowego, który jest innowatorem społecznym	Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych CHRIS	Uwaga uwzględniona - zapisy zostaną uzupełnione w kolejnej wersji 3.0 RPO WSL 2014 - 2020 oraz SZOP.

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział)	Treść uwagi	Strona	Uzasadnienie uwagi	Autor uwagi	Odniesienie się do uwag
129	22. Priorytet VIII. Regionalne kadry gospodarki opartej na wiedzy	Do wymienionych najczęstszych problemów zdrowotnych diagnozowanych przez lekarzy POZ, dopisać przewlekły niezły oskrześl, dychawicę, choroby tarczycy oraz choroby psychiczne.	207-	Wymienione choroby są również jednymi z najczęstszych diagnozowanych przez lekarzy POZ problemów zdrowotnych. W bardzo szybkim tempie rośnie również liczba osób cierpiących na zaburzenia psychiczne.	Weronika Tomank, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego/ Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej	Uwaga zostanie uwzględniona w wersji 3.0 RPO WSL 2014 - 2020. Katalog schorzeń specyficznych dla Województwa Śląskiego, dla których dedykowany będzie zakres wsparcia, zostanie przedstawiony w opisie diagnozy województwa oraz uzasadnienia Priorytetu VIII.
130	130. Priorytet VIII. Regionalne kadry gospodarki opartej na wiedzy	Cel: zwiększenie wiedzy kadr zarządzających i pracowników przedsiębiorstw, zrzeszeń i organizacji branżowych przedsiębiorców na temat przepisów prawa konkurencji Obecnie przedsiębiorcy powinni znać aktualne przepisy z zakresu e-commerce i handlu transgranicznego, zmw cenowych oraz przetargowych, programu łagodzenia kar (leniency), nadszywania pozycji dominującej na rynku, kontroli koncentracji i udzielania pomocy publicznej. Ponadto, dokument wskazuje znaczenie odpowiedniego przygotowania osób mających w przedsiębiorstwach kontakt z klientem. Istotne są tu działania z zakresu rozpatrywania skarg konsumentów (ADR, ODR). Formy działań: seminaria, warsztaty (stacjonarne oraz tzw. e-learning), szkolenia, konferencje, debaty, publikacje (drukowane oraz w formie e-publicacji), kampanie promocyjne prowadzone w radio, tv, internecie oraz na urządzeniach mobilnych.	202-213	Jednym z celów Regionalnego Programu Operacyjnego województwa śląskiego jest podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw przez wzmocnienie/doskonalenie kompetencji ich pracowników i kadr zarządzających poprzez realizację działań podnoszących poziom świadomości firm. Będą one skutkować umiędzynarodowieniem polskiej gospodarki, zwiększeniem świadomości prawnej przedsiębiorców i poprawią pozycję konkurencyjną na rynku wewnętrznym. Zwiększanie świadomości społecznej przedsiębiorców jest środkiem prowadzącym do rozwoju konkurencji. Z praktyki UOKiK wynika, że małe i średnie przedsiębiorstwa, nie mające rozbudowanych działań prawnych, często są nieświadome przepisów prawa (np. sklepy internetowe publikujące regulaminy zawierające niedozwolone klauzule). Niezaporność prawa w ww. zakresie może pociągać skutki finansowe oraz skutkować negatywnym postrzeganiem polskich przedsiębiorców prowadzących działalność poza krajem.	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Uwaga uwzględniona - zapisy zostaną uzupełnione w wersji 3.0 RPO WSL 2014 - 202. Wsparcie przedsiębiorców MKSP w zakresie szkoleń specjalistycznych w zakresie m.in. przepisów prawa będzie możliwe w - tworzonym przez województwo - systemie usług rozwojowych wsparcia pozajowego dla przedsiębiorców, kompatybilnym z systemem krajowym, którego elementem będzie - tworzony na zlecenie MRR - Rejestr Usług Rozwojowych.
131	22. Priorytet VIII. Regionalne kadry gospodarki opartej na wiedzy	z wykorzystaniem środków naukowo-technicznych (NGO) w tym SITPH i kreowanie nowych inicjatyw ukierunkowanych na aktywizację zawodową regionalnych kadr gospodarki opartej na wiedzy, a tymczasowo zamrożonej	-		Słownictwo Inżynierów i Techników Przemysłu Hutniczego w Polsce	Uwaga niezrozumiała.
132	132. Priorytet VIII. Regionalne kadry gospodarki opartej na wiedzy	Wnoszę o zmianę treści celów priorytetów w pierwszym podpunkcie na następującą treść (treść punktu wraz ze zmianami: pogrubiona treść): "podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez wzmocnienie ich potencjału adaptacyjnego oraz doskonalenie umiejętności i kompetencji kadr zarządzających i pracowników, w szczególności poprzez działania wspierające w zakresie diagnozowania i realizacji potrzeb szkoleniowych przedsiębiorców i ich pracowników, wsparcie doradco – szkoleniowe dla przedsiębiorców i ich pracowników w zakresie rozwoju przedsiębiorstwa w tym zmiany profilu działalności, planowania strategicznego, działania podnoszące poziom świadomości firm, które aktualnie przejawiają niewielką aktywność szkoleniową uwzględniająca współpracę z organizacjami reprezentującym sektor przedsiębiorstw, wspieranie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie (w tym działania typu outplacement), działania związane z tworzeniem sieci kontaktów, pogłębiania dialogu społecznego oraz działania podejmowane wspólnie przez partnerów społecznych, prowadzenie badań i analiz w zakresie prognozowania zmian gospodarczych w regionie, promowanie i wdrażanie rozwiązań w obszarze społecznej odpowiedzialności biznesu w przedsiębiorstwach".	202-	Dokument programu nie realizuje i nie opisuje w jaki sposób zostanie wzmocniony i pogłębiony dialog społeczny w naszym regionie, gdy tymczasem przywołana w dokumencie Strategia rozwoju kapitału społecznego zakłada między innymi w swoich kierunkach działania – wzmocnienie i upowszechnienie mechanizmów dialogu społecznego. Również w ROZPORZĄDZENIU PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1081/2006 w rozdziale II, art. 6 ust 2 mówi, że: "Aby zachęcić partnerów społecznych do odpowiedniego uczestnictwa w działaniach wspieranych przez EFS, instytucje zarządzające programu operacyjnego w regionie określonym w art. 82 ust. 2 lit. a) rozporządzenia (UE) nr [...] lub w państwach członkowskich kwalifikujących się do wsparcia przez Fundusz Spójności zapewniają przydzielanie odpowiedniej kwoty pochodzącej z zasobów EFS na działania na rzecz budowania potencjału w formie szkoleń, działań związanych z tworzeniem sieci kontaktów, pogłębiania dialogu społecznego oraz na działania podejmowane wspólnie przez partnerów społecznych." Zmiana zapisów programu w priorytecie VIII pozwoli na implementację zapisów wymienionego powyżej rozporządzenia oraz na wprowadzenie w szczegółowym opisie priorytetów dla tego Programu zapisów pozwalających na osiągnięcie oczekiwanego przez partnerów społecznych celu szczegółowego: upowszechnienie mechanizmów i narzędzi dialogu społecznego. Oczekiwany efektem dla takiego celu może być większa dostępność do mechanizmów i narzędzi dialogu społecznego na poziomie przedsiębiorstw z województwa śląskiego. Ich dostępność ma znaczenie dla realizacji wszystkich postawionych celów przedmiotowego priorytetu. Związki zawodowe stoją na straży interesu pracowników, negocjują z pracodawcami warunki pracy odnoszące się m.in. do zachodzących w przedsiębiorstwach regionu zmian, problemów szkoleń pracowników, zagadnień kadrowo-płacowych, bezpieczeństwa pracy i inne. Znaczenie dialogu społecznego oraz kompetencji i potencjału uczestników prowadzonych negocjacji zakładowych, negocjacji na poziomie Wojewódzkiej Komisji Dialogu Społecznego, Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia jest dla pracowników ogromne, dodatkowo redukuje lub całkowicie eliminuje powstające napięcia społeczne w regionie. Ze względu na powyższe wnoszę o zmianę treści jednego z celów priorytetu na stronie 202. Proszę również o przeprowadzenie w dokumencie bardziej dogłębnej analizy – dokonując oceny stanu zdrowia mieszkańców województwa śląskiego (strona 206-207). Rozważenie jest rozszerzenie jej na najczęstsze problemy zdrowotne występujące w miejscach pracy regionu – istotną znaczenie choroby zawodowej – pyłicy płuc oraz diagnozowani coraz częściej znaczenie wzrostu zagrożeń klimatycznych w miejscach pracy naszego regionu (związanych z coraz większą częstotliwością występowania mikroklimatu gorącego w miejscu pracy – np. praca w górnictwie podziemnym, praca na halach produkcyjnych, gdzie występują wysokie temperatury szkodzące zdrowiu pracowników). Zmiany w prawie i implementacja dyrektyw UE powoduje rosnące znaczenie tych problemów dla pracodawców regionu oraz w szczególności dla związków zawodowych stojących na straży interesów pracowników i ich bezpieczeństwa pracy.	Forum Związków Zawodowych	EFŚ
133	23. Priorytet IX. Włączenie społeczne	Zasady wyboru projektów w odniesieniu do SZOP EFS.	218-	W SZOP EFS 9.3, poz 20, str.84- podano m. in. tryb wyboru ZIT natomiast w poddziałaniach 9.3.1 i 9.3.2 tylko tryb systemowy i konkursowy.	Związek Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego w Rybniku	Na poziomie Programu została określone główne grupy docelowe oraz główni beneficjenci, sposób prezentacji zapisów odrębnie grup docelowych i potencjalnych beneficjentów zostanie doprecyzowany na poziomie Szczegółowego opisu Priorytetów, jednocześnie obecny zapis w projekcie tego dokumentu stanowi jedynie wskazanie potencjalnych obszarów do realizacji w formule ZIT.
134	23. Priorytet IX. Włączenie społeczne	Tabela zawierająca wskaźniki jest nieczytelna.	227-		Urząd Miejski Bytom	Uwaga nieuwzględniona. Tabela jest zgodna ze wzorem Komisji Europejskiej opracowanym dla programów operacyjnych.
135	23. Priorytet IX. Włączenie społeczne	Zasady wyboru projektów do dofinansowania: Główne grupy docelowe - dzieci i młodzież do lat 18 Komplementarność z PO WER	218-221	zbyt duża rola ZITów - Liderem ZITu jest z założenia jednostka samorządu terytorialnego. JST mają wiele możliwości realizowania polityki społecznej, ale nie traktują tego priorytetowo, są mało elastyczne itd. Takie zaplanowanie działań po prostu zwiększy ilość nieefektywnie wydankowanych środków, nie przyniesie jednak oczekiwanej zmiany. Inng kwestią jest to, że wbrew pierwotnym założeniom alokacja na priorytet X jest już wyższa niż na IX - to że rokuje. Obawiamy się, że będą emony dla emontów - bez myślenia o użyteczności - Uważamy, że granica wieku 18 lat - jest za niska. Proponujemy zastosować kryterium pozostawania w systemie edukacji Komplementarność nie ma. Jest sprzeczność z założeniami WER ponieważ realizowanie projektów poprzez ZITy i projekty systemowe. Administracja instytucjonalizuje działania!	Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych CHRIS	Ad. 1 Uwaga nieuwzględniona. Przy porównywaniu alokacji na priorytety finansowane ze źródeł EFS i EFRR przyjęcie jako jedynego punktu oceny wielkości alokacji dla efektywności czy racjonalności działań jest nieadekwatne. Działania finansowane w ramach obu funduszy nie są możliwe do porównywania kwotowego w kontekście ich charakteru i kosztowności działań możliwych do realizacji w EFRR i EFS. Jednym z kryteriów oceny może być np. skala oddziaływania oparta na wskaźnikach produktu i rezultatu w kontekście celów do osiągnięcia. Ad. 2 Uwaga nieuwzględniona. Grupy docelowe zostały wskazane w sposób możliwie szeroki, jednocześnie wskazanie jako jednej z grup dzieci i młodzieży do lat 18 nie wyklucza kierowania wsparcia do osób powyżej 18 roku życia. Grupa ta (czyt. dzieci i młodzież do lat 18) została wyodrębniona w kontekście działań z obszaru wsparcia rodziny i pieczy zastępczej. Ad 3. Uwaga odnosząca się do braku komplementarności i sprzeczności z PO WER jest niejasna. PO WER w zakresie CT 9 przewiduje przede wszystkim zmiany w systemowym funkcjonowaniu instytucji pomocy społecznej. Jednocześnie kierowanie wsparcia w formule pozakonkursowej nie oznacza, iż nie zmienia się zasady realizacji projektów i większy nacisk na wspierając podmiotów integracji i pomocy społecznej z III sektorem oraz podmiotami ekonomii społecznej.
136	23. Priorytet IX. Włączenie społeczne	Uzupełnienie informacji. Możliwość realizacji dużych, zintegrowanych projektów.	214-227	2. Priorytet IX Włączenie społeczne. Działanie 9.3 Rozwój ekonomii społecznej w regionie jest skierowany również do realizacji w formule ZIT, ale poddziałania do tego działania nie przewidują formuły ZIT. 3. W ramach Priorytetu IX Włączenie społeczne. Działanie 9.2 Ułatwienie dostępu do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług społecznych, świadczonych w interesie ogólnym. Poddziałanie 9.2.2. Rozwój usług społecznych w ramach ZIT – przewidziane jest wsparcie usług na poziomie lokalnym poprzez tworzenie centrów usług społeczno-zdrowotnych, natomiast działania z zakresu aktywnej integracji, które mogłyby być realizowane przez CUS uwzględnione są w innym działaniu (działanie 9.1 Aktywna integracja. Poddziałanie 9.1.3 Wzmocnienie potencjału społeczności lokalnych w ramach ZIT). Warto zastanowić się nad połączeniem tych działań, tak aby duże, zintegrowane projekty dot. CUS, obejmujące kompleksowe działania mogły być realizowane w ramach jednego projektu „miejskiego” (ewentualnie dopuścić realizację projektów obejmujących swoim zakresem oba te działania). Takie projekty obejmowałyby również działania dot. aktywnej integracji.	Urząd Miejski w Bielsku-Białej	Ad. 2 Uwaga nieuwzględniona. Uwaga odnosi się nie do projektu Programu, ale do pierwszej wersji projektu Szczegółowego Opisu Priorytetów dla EFS. Jednocześnie mając na uwadze w kolejnej wersji SZOP zostanie doprecyzowane, które działania będą możliwe do realizacji w formule ZIT, jednocześnie odnosząc się do założeń wsparcia obszaru ekonomii społecznej kontynuowane będzie podejście z obecnej perspektywy gdzie to OWES będą operatorami dotacji na wsparcie podmiotów ekonomii społecznej, natomiast w działaniach 9.1 i 9.2 w sposób bardziej wyraźny zostaną podkreślone działania animujące, które będą prowadzić do wzmocnienia sektora ekonomii społecznej w działaniu 9.3. Ad. 3 Uwaga nieuwzględniona. Jednocześnie należy zauważyć, iż podział zaproponowany w SZOP wynika z założenia z zakresu aktywnej integracji, który jest w ramach ZIT. W ramach ZIT, zintegrowanie projektów nie oznacza inwazyjnych oznaczonych jako działanie 9.1 dotyczące aktywnej integracji oraz działanie 9.2 dotyczące wsparcia dostępu do usług. W praktyce nie ma możliwości na poziomie jednego projektu, połączenia dwóch odmiennych zakresów działań (lub priorytetów inwestycyjnych), jest to możliwe na poziomie wiązek projektów w ramach ZIT. Zintegrowanie projektów nie oznacza łączenia kilku działań na poziomie jednego projektu, ale właśnie integracji kilku projektów wzajemnie ze sobą powiązanych na poziomie koncepcji, wiązki odpowiadającej na problemy zidentyfikowane na konkretnym obszarze.

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział)	Treść uwagi	Strona	Uzasadnienie uwagi	Autor uwagi	Odniesienie się do uwag
137	23. Priorytet IX. Włączenie społeczne	Tworzenie ośrodków wspierających dla kobiet po ukończeniu 35 roku życia długotrwale poszukujących pracy i wykluczonych z rynku pracy.	-		Chrześcijańska Służba Charytatywna	Uwaga nieuwzględniona. Uwaga odnosi się nie do II wersji projektu RPO a do projektu Szczegółowego Opisu Priorytetów dla EFS. Katalog działań zaproponowany w pierwszej wersji projektu Szczegółowego Opisu Priorytetów przewiduje szerokie i wielokątowe wsparcie dla osób wykluczonych społecznie, w tym z powodu długotrwałego bezrobocia i innych trudności uniemożliwiających powrót na rynek pracy. Formując potencjalnych odbiorców wsparcia wskazano na grupę osób zagrożonych wykluczeniem, będącą w wielu aktywności zawodowej, a ewentualne doprecyzowanie grupy będzie należało do projektodawcy, który formułując projekt będzie na podstawie diagnozy kierował działania do grupy wymagającej wsparcia, identyfikując ją i określając w sposób bardziej szczegółowy na poziomie wskazujący uwagę nie oddział się w sposób szczegółowy do zaproponowanego typu działania oraz wskazania tej, konkretnej grupy docelowej.
138	23. Priorytet IX. Włączenie społeczne	Integracja osób niepełnosprawnych intelektualnie z miejscową ludnością i szkołą oraz mniejszościami narodowymi i etnicznymi poprzez tworzenie przez podmioty wspierające, pomagające się osobami niepełnosprawnymi ośrodków terapii biblijnej, hortiterapii, warsztatów arteterapii, hipoterapii i innych włączające do działań społeczności lokalne.	-		Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez oo. Kamilianów	Uwaga nieuwzględniona. Uwaga odnosi się nie do II wersji projektu RPO a do projektu Szczegółowego opisu Priorytetów dla EFS. Jednocześnie w ramach działań dedykowanych osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym zaproponowano szeroki katalog działań wspierających, w tym w zakresie różnych form terapii oraz wsparcia dla osób zależnych.
139	23. Priorytet IX. Włączenie społeczne	Główne grupy docelowe – Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym nie są określone na podstawie art. 7 Ustawy o pomocy społecznej a na podstawie art. 1 Ustawy o zatrudnieniu socjalnym. Art. 7 Ustawy o pomocy społecznej odnosi się do powodów udzielania pomocy społecznej	220-	Art. 7 Ustawy o pomocy społecznej odnosi się do powodów udzielania pomocy społecznej.	Gmina Mikołów	Uwaga uwzględniona, zapis zostanie doprecyzowany. Niemniej jednak chodzi o osoby kwalifikujące się do objęcia wsparciem przez pomoc społeczną, tj. spełniające co najmniej jeden z warunków określonych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej
140	23. Priorytet IX. Włączenie społeczne	z wykorzystaniem środków naukowo-technicznych (NGO) w tym SITPH i kreowanie nowych inicjatyw ukierunkowanych na włączenie społeczne w tym technicznie ukierunkowanej i popularyzacji	-		Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Hutniczego w Polsce	Uwaga niezrozumiała.
141	23. Priorytet IX. Włączenie społeczne	Wniosek o uwzględnienie w trakcie prac nad dokumentami związanymi z przygotowaniem nowej perspektywy finansowej UE na lata 2014 -2020 wytycznych podpisanego w dniu 6 września 2012 roku przez Prezydenta RP dokumentu ratyfikacyjnego Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. W wyznaczonych dokumentach konieczne jest uwzględnienie zapisów dotyczących eliminacji dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność, kierowania się zasadą respektowania odmienności osób niepełnosprawnych, zapewniania osobom niepełnosprawnym dostępności do programowanego wsparcia, stosowania racjonalnych usprawnień dla osób niepełnosprawnych.			Ministerstwo Edukacji Narodowej	Uwaga uwzględniona. Zapisy Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych zostaną uwzględnione zarówno na poziomie zapisów samego RPO jak i w sposób bardziej szczegółowy np. poprzez kryteria wyboru projektów o charakterze horyzontalnym, jak i szczegółowym na poziomie dokumentów wdrożeniowych, w tym Szczegółowego Opisu Priorytetów.
142	24. Priorytet X. Rewitalizacja i infrastruktura zdrowotna	Jest "W ramach kompleksowej rewitalizacji obszarów zdegradowanych, finansowane w ograniczonym zakresie będą również inwestycje (części wspólne budynków), dotyczące (kanki mieszkaniowej, tylko jako część większego projektu mającego na celu rewitalizację zubożonych obszarów publicznych." powinno być: W ramach kompleksowej rewitalizacji obszarów zdegradowanych, finansowane w ograniczonym zakresie będą również inwestycje (części wspólne budynków), dotyczące (kanki mieszkaniowej, tylko jako część większego projektu mającego na celu rewitalizację obszarów zubożonych).	229-229	W ramach tego priorytetu nie powinno się zawężać działań wyłącznie do zubożonych obszarów publicznych. Obszary na których znajdują się tereny/nieruchomości zarządzane przez spółdzielnie mieszkaniowe nie stanowią obszarów publicznych sensu stricto. Faktycznie jednak duża część zasobów, które wymagają rewitalizacji stanowi majątek spółdzielni oraz członków spółdzielni. Z przestrzeni które znajdują się w zarządzie spółdzielni takich jak place zabaw, boiska, sławy, parkingi korzystają wszystkie osoby zamieszkujące na danym terenie a nie wyłącznie członkowie spółdzielni. Takie obszary mimo, że stanowią własność spółdzielni mieszkaniowych i jej członków służą wszystkim jak obszary publiczne. Zawężenie programów w tym priorytecie wyłącznie do przestrzeni publicznych stanowić będzie dyskryminację podmiotów takich jak spółdzielnie mieszkaniowe kosztem zasobów stanowiących gminy zasób mieszkaniowy. Takie zróżnicowanie nie ma faktycznego uzasadnienia.	Spółdzielnia Mieszkaniowa SZOBISZOWICE	Uwaga niezasadna. Nie należy interpretować obszarów publicznych jako te gdzie właścicielem jest. Obszar publiczny to taki, do którego dostęp mają wszyscy. Tak sformułowane zdanie miało na celu zapobieżeniu sytuacji, w której np. na terenach zamkniętych (działająca fabryki), rewitalizacja miała być służyć tylko wyremontowaniu pewnego zasobu, z którego korzystaliby tylko jego właściciele.
143	24. Priorytet X. Rewitalizacja i infrastruktura zdrowotna	SZOP EFRR- Brak projektów o zasięgu lokalnym.	120-	Projekt RPO WSL na lata 2014-2020 oraz Projekt Szczegółowego Opisu RPO WSL na lata 2014-2020 przewiduje realizację projektów w zakresie zwiększenia dostępności i jakości świadczenia usług zdrowotnych, wyposażenia i modernizacji placówek ochrony zdrowia o zasięgu regionalnym, dotyczący ośrodków regionalnych z pominięciem ośrodków lokalnych. Należy zwrócić uwagę na fakt, iż wczesna diagnostyka np. nowotworowa, chorób układu krążenia ma miejsce właśnie w ośrodkach lokalnych. Modernizacja i nowoczesne wyposażenie placówek lokalnych w konsekwencji niesie pozytywne skutki o zasięgu regionalnym.	Związek Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego w Rybniku	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z logiką interwencji w obszarze zdrowia wsparcie mogą uzyskać placówki, których organem założycielskim jest gmina. Nie wyklucza to wsparcia dla ośrodków, których założycielem jest miasto, powiat itp. Ograniczone zasoby finansowe wymuszają priorytetyzację zaprogramowanego wsparcia w danym obszarze tematycznym, tak więc - również biorąc pod uwagę doświadczenia z obecnej perspektywy finansowej - wsparcie dedykowane jest projektem o kompleksowym charakterze, których rezultaty mają regionalne oddziaływanie.
144	24. Priorytet X. Rewitalizacja i infrastruktura zdrowotna	Do "zidentyfikowanych obszarów deficytowych" należy, na pierwszym miejscu, dopisać: "zaburzenia psychiczne".	120-	Zaburzenia psychiczne są jednymi z najpoważniejszych zagrożeń zdrowotnych powodujących wykluczenie społeczne. Według estymacji WHO około roku 2020 depresja będzie drugą co do częstości przyczyną niepełnosprawności na świecie. Przyjęty przez Rząd RP Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego oraz Śląski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego nie jest realizowany z powodu bariery finansowej. Zaniebdania w zakresie infrastruktury leczniczej dotyczącej zaburzeń psychicznych są znacznie głębsze niż w innych dziedzinach medycyny. Pełny opis potrzeb znajduje się w Śląskim POZP. Poprawa warunków leczenia i rehabilitacji osób z zaburzeniami psychicznymi powinna być pierwszym priorytetem w punkcie X. W dotychczasowych planach wsparcia psychiatria była praktycznie całkowicie pomijana co powoduje narastanie opóźnień w stosunku do innych gałęzi medycyny, dlatego obecnie powinna uzyskać absolutny priorytet.	Konsultant wojewódzki w dziedzinie psychiatrii	Uwaga uwzględniona
145	24. Priorytet X. Rewitalizacja i infrastruktura zdrowotna	Do "zidentyfikowanych obszarów deficytowych" należy, na pierwszym miejscu, dopisać: "zaburzenia psychiczne".	120-120	Zaburzenia psychiczne są jednymi z najpoważniejszych zagrożeń zdrowotnych powodujących wykluczenie społeczne. Według estymacji WHO około roku 2020 depresja będzie drugą co do częstości przyczyną niepełnosprawności na świecie. Przyjęty przez Rząd RP Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego oraz Śląski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego nie jest realizowany z powodu bariery finansowej. Zaniebdania w zakresie infrastruktury leczniczej dotyczącej zaburzeń psychicznych są znacznie głębsze niż w innych dziedzinach medycyny. Pełny opis potrzeb znajduje się w Śląskim POZP. Poprawa warunków leczenia i rehabilitacji osób z zaburzeniami psychicznymi powinna być pierwszym priorytetem w punkcie X. W dotychczasowych planach wsparcia psychiatria była praktycznie całkowicie pomijana co powoduje narastanie opóźnień w stosunku do innych gałęzi medycyny, dlatego obecnie powinna uzyskać absolutny priorytet.	Adam Skowron Sędzia Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach	Uwaga uwzględniona
146	24. Priorytet X. Rewitalizacja i infrastruktura zdrowotna	Do "zidentyfikowanych obszarów deficytowych" należy, na pierwszym miejscu, dopisać: "zaburzenia psychiczne".	120-	Uzasadnienie: Zaburzenia psychiczne są jednymi z najpoważniejszych zagrożeń zdrowotnych powodujących wykluczenie społeczne. Według estymacji WHO około roku 2020 depresja będzie drugą co do częstości przyczyną niepełnosprawności na świecie. Przyjęty przez Rząd RP Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego oraz Śląski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego nie jest realizowany z powodu bariery finansowej. Zaniebdania w zakresie infrastruktury leczniczej dotyczącej zaburzeń psychicznych są znacznie głębsze niż w innych dziedzinach medycyny. Pełny opis potrzeb znajduje się w Śląskim POZP. Poprawa warunków leczenia i rehabilitacji osób z zaburzeniami psychicznymi powinna być pierwszym priorytetem w punkcie X. W dotychczasowych planach wsparcia psychiatria była praktycznie całkowicie pomijana co powoduje narastanie opóźnień w stosunku do innych gałęzi medycyny, dlatego obecnie powinna uzyskać absolutny priorytet.	dr hab. n. med. Małgorzata Janasz-Kozik	Uwaga uwzględniona
147	24. Priorytet X. Rewitalizacja i infrastruktura zdrowotna	Do "zidentyfikowanych obszarów deficytowych" należy, na pierwszym miejscu, dopisać: "zaburzenia psychiczne".	120-120	Zaburzenia psychiczne są jednymi z najpoważniejszych zagrożeń zdrowotnych powodujących wykluczenie społeczne. Według estymacji WHO około roku 2020 depresja będzie drugą co do częstości przyczyną niepełnosprawności na świecie. Przyjęty przez Rząd RP Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego oraz Śląski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego nie jest realizowany z powodu bariery finansowej. Zaniebdania w zakresie infrastruktury leczniczej dotyczącej zaburzeń psychicznych są znacznie głębsze niż w innych dziedzinach medycyny. Pełny opis potrzeb znajduje się w Śląskim POZP. Poprawa warunków leczenia i rehabilitacji osób z zaburzeniami psychicznymi powinna być pierwszym priorytetem w punkcie X. W dotychczasowych planach wsparcia psychiatria była praktycznie całkowicie pomijana co powoduje narastanie opóźnień w stosunku do innych gałęzi medycyny, dlatego obecnie powinna uzyskać absolutny priorytet.	Urząd Miejski w Zabrzu	Uwaga uwzględniona
148	24. Priorytet X. Rewitalizacja i infrastruktura zdrowotna	1. Ograniczenie katalogu projektów kluczowych w zakresie infrastruktury zdrowotnej (232) 2. Brak wytycznych dla opracowania Lokalnych Planów Rewitalizacji (233) 3. Nieprecyzyjne zapisy możliwych przedsięwzięć(podobna uwaga zgłaszana wcześniej) (233) 4. Brak zapisów odnośnie możliwego zakresu komplementarności projektów(podobna uwaga zgłaszana wcześniej) – cały priorytet	232-233	1. Wnioskujemy o wpisanie na listę projektów kluczowych w zakresie infrastruktury zdrowotnej projektu Bytomia pn. „Utworzenie Śląskiego Centrum Chorób Zakazanych i Gruźlicy” Proponujemy poszerzenie zidentyfikowanych chorób cywilizacyjnych o choroby zakaźne (np. gruźlica, wirusowe zapalenie wątroby B i C, choroby zakaźne ośrodkowego układu nerwowego) Szpital Specjalistyczny Nr 1 w Bytomiu, który będzie sprawował nadzór nad Centrum jest zakładem opieki zdrowotnej świadczącym usługi zdrowotne w dziedzinie chorób zakaźnych nie tylko na rzecz miasta, ale również województwa. Około 78% leczonych to pacjenci spoza Bytomia. Szpital posiada jeden z nielicznych w województwie 60 łóżkowy Oddział Obserwacyjno-Zakaźny i Hepatologii Zakaźnej, który jest wyznaczony jako oddział zabezpieczający pasażerów portu lotniczego Katowice-Pyrzowice. 2. Rozdział zawiera zapis, że diagnoza, z której wynika konieczność realizacji projektów powinna być zawarta w Lokalnych Planach Rewitalizacji przygotowywanych przez gminy. Brak wytycznych dla opracowania tych dokumentów. 3. Brak szczegółów działań, które tak naprawdę będą mogły być realizowane, np. czy możliwe będzie realizowanie projektów dot. obiektów infrastruktury kultury, sportu, rekreacji, jak będą elementem rewitalizacji jakiegokolwiek grupy. Zapisów takich brak również w URPO 4. Postulujemy, aby projekty inwestycyjne mogły być komplementarne nie tylko z projektami w PRS/ZIT, ale też z systemowymi. Przy odniesieniu Urzędu Marszałkowskiego do poprzednio przesłanych uwag zapisano, iż jest to zasadna uwaga. Podtrzymujemy nasz postulat.	Urząd Miejski Bytom	1. Wszystkie propozycje projektów kluczowych w obszarze zdrowia są obecnie analizowane, a lista zostanie zawarta w trzecim projekcie RPO WSL. 2. Projekt wytycznych do LPR zostanie ukończony w IV kwartale 2013 r. 3. Uwaga nieuwzględniona. Typy projektów w zakresie infrastruktury są sformułowane bardzo ogólnie, aby nie zawężać katalogu inwestycji możliwych do realizacji, a wynikających z zdiagnozowanych potrzeb w zakresie EFS, aczkolwiek infrastruktura sportu i rekreacji nie będzie wspierana. 4. Uwaga uwzględniona

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział)	Treść uwagi	Strona	Uzasadnienie uwagi	Autor uwagi	Odniesienie się do uwag
149	24. Priorytet X. Rewitalizacja i infrastruktura zdrowotna	Poszerzenie katalogu głównych beneficjentów o przedsiębiorstwa	231-231	Zwracamy się z prośbą o poszerzenie katalogu beneficjentów o przedsiębiorstwa, co umożliwi realizację celów zawartych w Priorytecie X., w tym rozwój i wzmocnienie spójności lokalnej poprzez rewitalizację fizyczną, gospodarczą, społeczną terytoriów zmarginalizowanych. Armada Development S.A. prowadzi projekt związany z kompleksową rewitalizacją terenów poprzemysłowych, realizując cel Priorytetu X. związany z ponownym wykorzystaniem terenów zdegradowanych, będąc jednocześnie ważnym aktorem zaangażowanym w realizację przemian gospodarczych, społecznych, przestrzennych i środowiskowych. Włączenie przedsiębiorców do katalogu beneficjentów umożliwi spółce kontynuację rozpoczętych działań rewitalizacyjnych, istotnych dla zrównoważonego rozwoju miasta. Ponadto w dokumencie „Wstępny Projekt Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020” z grudnia 2012 r. katalog beneficjentów dla Priorytetu IX - Włączenie społeczne i rewitalizacja obejmował przedsiębiorców.	Armada Development S.A.	Uwaga uwzględniona
150	24. Priorytet X. Rewitalizacja i infrastruktura zdrowotna	Do „zidentyfikowanych obszarów deficytowych” należy dopisać „zaburzenia psychiczne”.	228-233	Zaburzenia psychiczne są jednym z najpoważniejszych zagrożeń zdrowotnych powodujących wykluczenie społeczne. Według estymacji WHO około roku 2020 depresja będzie drugą co do częstości przyczyną niepełnosprawności na świecie. Przyjęły przez Radę RP Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego oraz Śląski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego nie jest realizowany z powodu bariery finansowej. Zaniebdania w zakresie infrastruktury leczniczej dotyczącej zaburzeń psychicznych są znacznie głębsze niż w innych dziedzinach medycyny. Pełny opis potrzeb znajduje się w Śląskim POZP. Poprawa warunków leczenia i rehabilitacji osób z zaburzeniami psychicznymi powinna być priorytetem w punkcie X przedmiotowego Programu Operacyjnego. W dotychczasowych planach wsparcia psychiatria była praktycznie całkowicie pomijana co powoduje narastanie opóźnień w stosunku do innych gałęzi medycyny, dlatego obecnie powinna uzyskać absolutny priorytet.	ŚLĄSKI UNIWERSYTET MEDYCZNY W KATOWICACH	Uwaga uwzględniona
151	24. Priorytet X. Rewitalizacja i infrastruktura zdrowotna	Budowa integracyjnych ośrodków rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i umysłowo i pełnosprawnej umysłowo społeczności lokalnej.	-		Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez oo. Kamilianów	Brak uzasadnienia do uwagi. Jeśli konieczność utworzenia takiego ośrodka będzie wynikała ze zdiagnozowanych potrzeb w zakresie EFS taki rodzaj inwestycji będzie możliwy, aczkolwiek nie ma możliwości budowy nowych obiektów.
152	24. Priorytet X. Rewitalizacja i infrastruktura zdrowotna	Wnoskujemy o możliwość realizacji projektów finansujących np. prace interwencyjne w ramach jednostek informacyjnych JST w tym Centrów Integracji Społecznych. Wnoskujemy aby ramach realizacji priorytetu X możliwe było realizowanie większego zakresu zadań, bowiem tworzenie głównie Centrów Usług Społecznych według obecnie zaproponowanego kształtu paradoksalnie może nieść ze sobą ryzyko wyizolowania i wykluczenia społeczności z obszarów rewitalizowanych.	-		Gmina Mikołów	Uwaga nieuwzględniona. Większy zakres zadań jest możliwy do realizacji w ramach działania dot. kompleksowej rewitalizacji.
153	24. Priorytet X. Rewitalizacja i infrastruktura zdrowotna	z wykorzystaniem środków naukowo-technicznych (NGO) w tym SITPH i kreowanie nowych inicjatyw ukierunkowanych na rewitalizację i infrastrukturę zdrowotną	-		Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Hutniczego w Polsce	Uwaga niezrozumiała. Brak możliwości odniesienia się do uwagi.
154	24. Priorytet X. Rewitalizacja i infrastruktura zdrowotna	Zgłoszenie projektu pt. "Rewitalizacja osiedla robotniczego w Radzionkowie, dzielnica Rójca".		Projekt w pełni identyfikuje się z Obszarem Startegicznej Interwencji wskazanym na terenie Gminy Bytom i dlatego koniecznym jest rozszerzenie OSI Bytoma w kierunku północnym o opisany teren Rójcy jako poprzemysłowej części Radzionkowa. Gmina Radzionków, która bezpośrednio graniczy z Miastem Bytom, do 1997 roku stanowiła jedną z poprzemysłowych jego dzielnic. W 1998 roku nastąpiło wydzielenie Radzionkowa jako samodzielnej gminy. Miastem, pozostały wieloletnie zaniebdania w dzielnicy Radzionków, której głównym źródłem utrzymania był przemysł górniczy i hutniczy.	Burmistrz Miasta Radzionków	Uwaga uwzględniona
155	25. Priorytet XI. Wzmocnienie potencjału edukacyjnego	Szczególnie uzdolnieni uczniowie (zwłaszcza w zakresie nauk matematyczno – przyrodniczych i technicznych) szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponad gimnazjalnych	235-245	Wsparcie w ramach interwencji winni otrzymać uczniowie szczególnie uzdolnieni (zwłaszcza w zakresie nauk matematyczno – przyrodniczych i technicznych) szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponad gimnazjalnych. Wsparcie winno wynikać z obowiązujących programów rozwoju szkół	Miasto Racibórz	Uwaga nieuwzględniona. W obecnej wersji RPO znalazły się zapisy konsumujące uwagi postulujące: Zasadnym będzie kontynuacja wsparcia w formie kompleksowych działań rozwojowych szkół podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych, a także zaangażowanie szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych do współpracy z uczelniami wyższymi. Nacisk polityczny powinien zostać na realizację zajęć z przedmiotów kuczowych, a więc przedmiotów matematyczno-przyrodniczych i technicznych oraz języków obcych. Dodatkowo - w celu wspierania rozwoju najzdolniejszych uczniów - realizowane będą projekty, które pozwolą opracować ścieżkę pracy z uczniem zdolnym. W kontekście programów rozwoju szkół zwraca się uwagę, iż środki europejskie nie mają zadania zastępowania środków krajowych, ale ich uzupełnienie.
156	25. Priorytet XI. Wzmocnienie potencjału edukacyjnego	1. Szczególnie uzdolnieni uczniowie (zwłaszcza w zakresie nauk matematyczno – przyrodniczych i technicznych) szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponad gimnazjalnych. 2. Cel: wzrost dostępu do wysokiej jakości oferty kształcenia ogólnokształcącego.	234-245	1. Wsparcie w ramach interwencji winni otrzymać uczniowie szczególnie uzdolnieni (zwłaszcza w zakresie nauk matematyczno – przyrodniczych i technicznych) szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponad gimnazjalnych. Wsparcie winno wynikać z obowiązujących programów rozwoju szkół. 2. Podziałanie 11.1.3- SZOP EFS należy uwzględnić realizację poprzez ZIT (wzmocnienie predyspozycji, młode talenty, innowatorzy).	Związek Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego w Rybniku	1. Uwaga nieuwzględniona. W obecnej wersji RPO znalazły się zapisy konsumujące uwagi postulujące: Zasadnym będzie kontynuacja wsparcia w formie kompleksowych działań rozwojowych szkół podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych, a także zaangażowanie szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych do współpracy z uczelniami wyższymi. Nacisk polityczny powinien zostać na realizację zajęć z przedmiotów kuczowych, a więc przedmiotów matematyczno-przyrodniczych i technicznych oraz języków obcych. Dodatkowo - w celu wspierania rozwoju najzdolniejszych uczniów - realizowane będą projekty, które pozwolą opracować ścieżkę pracy z uczniem zdolnym. W kontekście programów rozwoju szkół zwraca się uwagę, iż środki europejskie nie mają zadania zastępowania środków krajowych, ale ich uzupełnienie. 2. Uwaga nieuwzględniona. Do realizacji w ramach instrumentu ZIT zostały wskazane typy działań, które charakteryzuje terytorialny charakter (tereny ze zróżnicowanym upowszechnieniem przedśkołnym) oraz konieczność uwzględnienia aspektu współpracy partnerskiej (szkoły zawodowe + pracodawcy). Konstruowanie narzędzia ZIT w regionie wymaga uwzględnienia pewnych wymagań w aspekcie struktury finansowej programu oraz oczekiwań innych instytucji, co do realizacji działań z uwzględnieniem różnych ścieżek wyboru.
157	25. Priorytet XI. Wzmocnienie potencjału edukacyjnego	1. Zie wyświetlająca się tabela (245-246) 2. W celu zwiększenia innowacyjności regionu planowana jest realizacja projektów z zakresu design thinking, design management i design services. (241) 3. Dopelnieniem działań miękkich będą stypendia wypłacane uczniom. (241) 4. W uzasadnieniu wyboru działań opisane jest niekorzystne zróżnicowanie w poziomie kształcenia ogólnego pomiędzy woj. śląskim a pozostałymi regionami. (239) 5. Tabela zawierająca wskaźniki jest nieczytelna. (245)	239-246	1. Tabela nie drukuje się prawidłowo, kolumny uciekają poza stronę, nie widać opisu dalszych kolumn. 2. Pojęcia te wymagają dodatkowych wyjaśnień dot. np. typów działań, wskaźników, odbiorców. 3. Należy doprecyzować warunki wypłacania stypendiów, rodzaj stypendiów, typ szkół, których uczniowie będą mogli otrzymać wsparcie. 4. Postuluje się uwzględnienie działań zmierzających do poprawy jakości szkolnictwa ogólnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.	Urząd Miejski Bytom	1. Uwaga uwzględniona. Kwestie uwag technicznych zostaną uwzględnione przy opracowaniu kolejnej wersji programu. 2. Uwaga częściowo uwzględniona. Precyzyjne informacje w zakresie wskazanym przez zgłaszającego uwagę zostały uwzględnione w Szczegółowym Opisie Priorytetów. Niemniej jednak opis w RPO w tym zakresie zostanie częściowo zmodyfikowany, aby przedstawić więcej informacji na temat związku działania z rezultatami projektu. 3. Uwaga nieuwzględniona. Precyzyjne informacje w zakresie wskazanym przez zgłaszającego uwagę zostały uwzględnione w Szczegółowym Opisie Priorytetów i kolejnych dokumentach (np. zasadach, regulaminach). Treść Regionalnego Programu Operacyjnego ma pokazać ogólny kierunek planowanego wsparcia. 4. Uwaga nieuwzględniona. Do realizacji w ramach instrumentu ZIT zostały wskazane typy działań, które charakteryzuje terytorialny charakter (tereny ze zróżnicowanym upowszechnieniem przedśkołnym) oraz konieczność uwzględnienia aspektu współpracy partnerskiej (szkoły zawodowe + pracodawcy). Konstruowanie narzędzia ZIT w regionie wymaga uwzględnienia pewnych wymagań w aspekcie struktury finansowej programu oraz oczekiwań innych instytucji co do realizacji działań z uwzględnieniem różnych ścieżek wyboru. 5. Uwaga nieuwzględniona. Tabela jest zgodna ze wzorem Komisji Europejskiej dla programów operacyjnych.

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział)	Treść uwagi	Strona	Uzasadnienie uwagi	Autor uwagi	Odniesienie się do uwag
158	25. Priorytet XI. Wzmocnienie potencjału edukacyjnego	Cele Ogólne: • skuteczna ochrona praw i interesów konsumentów przez UOKiK, konsumenskie organizacje pozarządowe, rzeczników konsumentów i polubowne sądy konsumenskie • podniesienie świadomości prawnej i ekonomicznej konsumentów oraz przedsiębiorców w zakresie prawa konsumenskiego Grupy docelowe: • konsument: dzieci i młodzież, konsumenci 18-49, konsumenci 50+, pośrednicy w komunikacji z młodymi konsumentami: nauczyciele i rodzice • przedsiębiorcy, w szczególności sektor MSP, stowarzyszenia przedsiębiorców Konsument: dzieci i młodzież, konsumenci 50+, konsumenci 18-49, nauczyciele i rodzice Zakres tematyczny działań edukacyjnych i promocyjnych powinien w szczególności dotyczyć zagadnień związanych z prawami przysługującym konsumentom podczas zakupów: • metodą tradycyjną, • w internecie, • poza siedzibą przedsiębiorstwa, • transgranicznych, • zakupów na rynku usług finansowych, ubezpieczeniowych i turystycznych. a także związanych z kwestią: • nieuczciwych praktyk rynkowych • klauzul niedozwolonych • polubownych metodach rozstrzygania sporów (także online, tzw. ODR) • instytucji udzielających pomocy słabszym uczestnikom rynku w przypadku sporu z przedsiębiorcą. Formy działań: • szkolenia (także tzw. e-learning), wykłady, warsztaty, • publikacje (drukowane jak i w formie e-publicacji), • konferencje, • działania edukacyjne w internecie, kampanie edukacyjne w radio, tv, internecie oraz na urządzeniach mobilnych, • aplikacje komputerowe i mobilne, • świadczenie porad prawnych przez ekspertów.	233-242	Działania mają na celu podniesienie świadomości konsumentów w zakresie przysługujących im praw, co pozwoli na skuteczniejsze dochodzenie roszczeń w przypadku sporu ze sprzedawcą. Zapropnowane działania udtwają także świadome poruszanie się po rynku, na którym nierzadko oferowane są skomplikowane usługi, np. finansowe czy ubezpieczeniowe. Ponadto inicjatywy powinny zwiększyć poczucie bezpieczeństwa słabszych uczestników rynku poprzez możliwość promocji instytucji udzielających pomocy w przypadku sporu konsumenta z przedsiębiorcą. Ponadto UOKiK kładzie duży nacisk na edukację szkolną. Doświadczenie Urzędu w zakresie organizowania kampanii edukacyjnych dla dzieci i młodzieży wskazuje, że wszelkie tego typu inicjatywy służą budowaniu świadomości konsumenskiej już od najwcześniejszych lat. Istotną grupą docelową jest również młodzież, dzięki której przekaz dociera do osób dorosłych i która aktywnie uczestniczy w podejmowaniu decyzji zakupowych w gospodarstwach domowych.	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Uwaga nieuwzględniona. Treść RPO WSL to głównie wynik konsultacji planowanych działań w regionie, a także wyników badań, analiz i wyliczeń (głównie Ministerstwa Edukacji Narodowej). W treści RPO nie wyklucza się wskazywanego zagadnienia. Zgłoszenie tego typu potrzeby na etapie aplikowania o środki będzie przedmiotem odrębnej oceny.
159	25. Priorytet XI. Wzmocnienie potencjału edukacyjnego	z wykorzystaniem środków naukowo-technicznych (NGO) w tym SITPH i kreowanie nowych inicjatyw ukierunkowanych na wzmocnienie potencjału edukacyjnego z wykorzystaniem dysponowanej kadry praktyków techniki i inżynierów, budowa inicjatyw edukacyjnych typu aktywne muzeum techniki hutniczej	-		Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Hutniczego w Polsce	Uwaga uwzględniona. Treść dokumentu zostanie przeformulowana w zakresie współpracy szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z otoczeniem.
160	25. Priorytet XI. Wzmocnienie potencjału edukacyjnego	• wzmocnienie kształcenia ustawicznego i szkolenia w regionie.	234		Ministerstwo Edukacji Narodowej	Uwaga uwzględniona. Mając na uwadze kierunek zmian w zakresie wsparcia w obszarze edukacji (połączenie kształcenia zawodowego i ustawicznego w ramach jednego priorytetu), a także zmiany zaproponowane przez MRR w zakresie wskaźników treść opisu zostanie przeformulowana.
161	25. Priorytet XI. Wzmocnienie potencjału edukacyjnego	Przemiany gospodarcze w przypadku województwa śląskiego związane głównie z restrukturyzacją przemysłu powodują, iż zmienia się zarówno funkcjonowanie osób w wieku produkcyjnym, jak i wymagania stawiane przed dziećmi i młodzieżą przez system edukacji. - dodanie słowa	234		Ministerstwo Edukacji Narodowej	Uwaga uwzględniona. W treści opisu priorytetu kolejnej wersji RPO WSL uwzględniona zostanie informacja dotycząca wymagań stawianych przed młodzieżą.
162	25. Priorytet XI. Wzmocnienie potencjału edukacyjnego	Przedszkole wyposaża dzieci w szeroki zestaw umiejętności / Proponujemy brzmienie: „W przedszkolu dzieci nabywają umiejętności (...)”	234		Ministerstwo Edukacji Narodowej	Uwaga uwzględniona. Zgodnie z sugestią MEN w kolejnej wersji RPO WSL przeformulowane zostanie zdanie dotyczące edukacji przedszkolnej.
163	25. Priorytet XI. Wzmocnienie potencjału edukacyjnego	Im lepiej wyposażone są dzieci w momencie startu , tym efektywniejsza będzie edukacja w szkole. - Proponujemy brzmienie: „Im więcej umiejętności nabeądy dzieci w przedszkolu (...)” / „ Proponujemy brzmienie: „Efektywna edukacja w szkole, zależy przede wszystkim od posiadanych umiejętności w momencie rozpoczynania nauki.”	234		Ministerstwo Edukacji Narodowej	Uwaga uwzględniona. Zgodnie z sugestią MEN w kolejnej wersji RPO WSL przeformulowane zostanie zdanie dotyczące edukacji.
164	25. Priorytet XI. Wzmocnienie potencjału edukacyjnego	Działania w obszarze edukacji przedszkolnej powinny być ukierunkowane również na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych poprzez organizowanie i prowadzenie dodatkowych (w tym wykraczających poza podstawę programową) zajęć wspierających w placówkach wychowania przedszkolnego (np. logopedycznych, wsparcia psychologiczno-pedagogicznego itp.) szczególnie w środowiskach wiejskich. - dodanie zapisu	235		Ministerstwo Edukacji Narodowej	Uwaga uwzględniona. Zgodnie z sugestią zgłaszającego uwagę opis kolejnej wersji RPO WSL zostanie uzupełniony o przedstawione informacje.
165	25. Priorytet XI. Wzmocnienie potencjału edukacyjnego	Należy podejmować działania na rzecz rozwijania kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych, jako kontynuacja działań realizowanych w ramach pilotażowego rządowego programu „Cyfrowa szkoła”. Realizacja tego działania powinna odbywać się poprzez: • wyposażenie szkół dla dzieci i młodzieży (w tym szkoły specjalnej) w nowoczesne pomoce dydaktyczne, zwłaszcza w mobilny sprzęt komputerowy (zgodny ze standardami i ujętym w programie „Cyfrowa szkoła”) • budowanie kompetencji cyfrowych nauczycieli wszystkich przedmiotów. Ponadto, kolejnym działaniem służącym zwiększeniu jakości kształcenia ogólnego jest budowanie kompetencji w zakresie matematyki, informatyki i nauk przyrodniczych jako podstawy do uczenia się przez całe życie poprzez: • wyposażenie pracowni przedmiotowych funkcjonujących w szkołach i placówkach w nowoczesne narzędzia do nauczania przyrody, biologii, chemii i fizyki; • wspieranie rozwoju kompetencji nauczycieli. W związku z obniżeniem wieku szkolnego do szóstego roku życia, w centrum zainteresowania będą również uczniowie młodzi, czyli tacy, którzy każdy etap edukacji szkolnej zaczynają wcześniej. Dla tych uczniów zapewnione zostaną programy wsparcia umożliwiające identyfikację i eliminację problemów związanych z pokonywaniem kolejnych progów edukacyjnych. Dla zwiększenia jakości edukacji przewiduje się również działania kierowane do szkół osiągających najniższe wyniki edukacyjne. W tym celu realizowane będą programy rozwoju szkół i placówek na rzecz stosowania metod nauczania i wychowania oraz form organizacyjnych, sprzyjających kształtowaniu u uczniów kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej. W centrum zainteresowania będzie też indywidualizacja podejścia do ucznia, również poprzez wspieranie jednostek systemu oświaty w pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (zakup sprzętu specjalistycznego, pomocy dydaktycznych koniecznych do rozpoznawania potrzeb, wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii dzieci i młodzieży, organizowanie udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, przygotowanie kadry pedagogicznej szkół i placówek do efektywnego stosowania pozyskanych pomocy dydaktycznych i sprzętu specjalistycznego itp.) Koncentracja działań powinna również przeciwdziałać rozerwaniu społecznemu i segregacji, w tym wsparcie szkół i placówek z obszarów/środków defaworyzowanych. - dodanie zapisu	235	Ministerstwo Edukacji Narodowej	Uwaga uwzględniona częściowo. W zakresie kontynuowania działań z realizowanego pilotażowego programu „Cyfrowa szkoła” opis programu nie wyklucza realizacji określonych działań w tym zakresie. Podkreślić należy, iż z diagnozy wynika, iż stopień skomplikowania szkół i dostępu do internetu są na wysokim poziomie. Nie należy zapominać o kwestii sytuacji demograficznej w województwie śląskim - zamykanie szkół i potencjalny wzrost tego wskaźnika oraz liczby uczniów przypadających na jeden komputer. Niemniej jednak - dostrzegając konieczność wykorzystywania kompetencji cyfrowych) - opis programu zostanie zmodyfikowany w tym zakresie. Dodac należy, iż wsparcie w zakresie infrastruktury oferowane będzie w zakresie szkolnictwa ogólnokształcącego w ramach Priorytetu XII. Infrastruktura edukacyjna. W zakresie szkolnictwa ogólnokształcącego do momentu rozstrzygnięcia kwestii występowania cross-financingu w latach 2014-2020 na dzień dzisiejszy brak jest możliwości uwzględnienia wsparcia szkolnictwa ogólnokształcącego w zakresie infrastruktury. W kontekście wsparcia dla nauczycieli w RPO WSL przyjęto założenie, iż mając na uwadze efektywne wykorzystanie nabytych umiejętności wsparcie dla tej grupy powinno być skorelowane ze wsparciem dla uczniów. Nie będzie wyodrębnionego działania, w którym wsparcie będzie kierowane wyłącznie dla nauczycieli (obecne działanie 9.4 PO KL). W kontekście realizacji zajęć z matematyki, informatyki i nauk przyrodniczych uwaga jest nieuzasadniona. W obecnej wersji RPO analizowały się zapisy konsumującą uwagę postulującego: Zasadnym będzie kontynuacja wsparcia w formie kompleksowych działań rozwojowych szkół podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych, a także zaangażowanie szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych do współpracy z uczelnią wyższymi. Nacisk położony powinien zostać na realizację zajęć z przedmiotów kluczowych, a więc przedmiotów matematyczno-przyrodniczych i technicznych oraz języków obcych. Opis dotyczący pracy z uczniem młodszym i indywidualizacji podejścia do ucznia zostanie uzupełniony w kolejnej wersji RPO WSL. Kwestia wspierania szkół o najniższych wynikach z nauczania nie jest przekreślona w RPO WSL. Należy mieć na uwadze, iż zgodnie z sugestią MRR opis powinien mieć charakter strategiczny. W województwie śląskim edukację opisuje się przez pryzmat potrzeb rynku pracy. Uzupełnienie go o kolejne informacje, które nie są w jakikolwiek sposób zamagowane spowodują, iż nie będzie on miał strategicznego charakteru.	
166	25. Priorytet XI. Wzmocnienie potencjału edukacyjnego	Podjęwane działania będą uwzględniać upowszechnianie wszelkich form współpracy szkół zawodowych z ich otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym pracodawcami, instytucjami rynku pracy i szkołami wyższymi. Dodatkowo, działania uwzględniać będą doskonalenie umiejętności nauczycieli zawodu we współpracy z rynkiem pracy i uczelnią, poszerzenie oferty praktyki i staży dla nauczycieli w przedsiębiorstwach, uruchomienie studiów podyplomowych. W zakresie kształcenia zawodowego, planowane działania skoncentrowane będą również na całocycowym doradztwie zawodowym dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Interwencja skierowana będzie również na tworzenie i/lub rozwój ukierunkowanych branżowo centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego lub innych jednostek organizacyjnych realizujących zadania zbieżne z okazu. Również w zakresie kształcenia zawodowego działania uwzględniać będą wyposażenie/doposażenie szkół i placówek w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne zapewniające wysoką jakość kształcenia i umożliwiające realizację podstawy programowej kształcenia w zawodach. Wsparcie powinno umożliwiać tworzenie warunków zbliżonych do rzeczywistego środowiska pracy. - dodanie zapisu	238		Ministerstwo Edukacji Narodowej	Uwaga uwzględniona. W opisie poprzedniej wersji RPO WSL podkreślona jest współpraca z pracodawcami i uczelniami wyższymi. W opisie kolejnego RPO WSL podkreśli się konieczność realizacji zajęć w środowisku jak najbardziej zbliżonym do środowiska pracy oraz konieczność podnoszenia kompetencji nauczycieli kształcenia zawodowego. Należy dodać, iż szczegóły wsparcia w zakresie OKZU, OKP i OKU, a także formy wsparcia nauczycieli oraz doradztwo znajdują się w opisie Szczegółowego Opisu Priorytetów. W opisie RPO WSL ogólnie zarysowano kierunki wsparcia.
167	25. Priorytet XI. Wzmocnienie potencjału edukacyjnego	Dopełnieniem działań miękkich działaniamiękkich byłoby stypendia wypłacane uczniom.	239		Ministerstwo Edukacji Narodowej	Uwaga uwzględniona. W kolejnej wersji RPO WSL dokonane zostaną zmiany w zakresie postulowanym przez MEN.
168	25. Priorytet XI. Wzmocnienie potencjału edukacyjnego	Polski system oświaty charakteryzuje niski udział osób dorosłych w edukacji pozaformalnej kształceniu i szkoleniu pozaformalnej-- mniej niż 5% osób w wieku 25-64 lata uczestniczy w kształceniu i szkoleniu. - przeformulowano i uzupełniono	239		Ministerstwo Edukacji Narodowej	Uwaga uwzględniona. W kolejnej wersji RPO WSL wskazany fragment tekstu zostanie skorygowany. Dodatkowo w kolejnej wersji RPO WSL usunięto zostanie informacja dotycząca ośdekta dorosłych kształcących się. Informacje te występują w diagnozie.

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział)	Treść uwagi	Strona	Uzasadnienie uwagi	Autor uwagi	Odniesienie się do uwag
169	25. Priorytet XI. Wzmocnienie potencjału edukacyjnego	Przedsięwzięcia powinny uwzględniać kompleksowe wsparcie dla osób dorosłych chcących podnosić swoją wiedzę, umiejętności i kompetencje poprzez udział w edukacji formalnej i pozaformalnej. W tym obszarze szczególnie ważne są przedsięwzięcia podejmowane na rzecz poszerzenia oferty kursów zawodowych dla osób dorosłych realizowanych we współpracy z pracodawcami poprzez organizację pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego oraz organizację innych kursów umożliwiających uzyskanie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych bądź nabycie uprawnień zawodowych.	239		Ministerstwo Edukacji Narodowej	Uwaga uwzględniona. Mając na uwadze szeroki zakres wsparcia jaki kierowany jest do osób dorosłych opis kolejnej wersji RPO WSL zostanie uzupełniony o zaproponowany zapis.
170	25. Priorytet XI. Wzmocnienie potencjału edukacyjnego	Ponadto planuje się Wdrożenie Wdrożenie systemowych rozwiązań na rzecz usprawnienia współpracy przedstawicieli pracodawców z sektorem edukacji (formalnej i pozaformalnej), Zwiększenie Zwiększenie dostępu uczniów do informacji edukacyjno-zawodowej o możliwościach dalszego kształcenia i uczenia się, zintegrowanej z informacją o rynku pracy.	243		Ministerstwo Edukacji Narodowej	Uwaga uwzględniona. W kolejnej wersji RPO WSL dokonane zostaną zmiany w zakresie postulowanym przez MEN.
171	25. Priorytet XI. Wzmocnienie potencjału edukacyjnego	Liczba uczestników programu, którzy uzyskali kwalifikacje po jego opuszczeniu (do 6 miesięcy) w stosunku do wszystkich osób dorosłych uczestniczących w kształceniu ustawicznym i szkoleniu (KM)	245		Ministerstwo Edukacji Narodowej	Uwaga uwzględniona. Mając na uwadze kierunek zmian w zakresie wsparcia w obszarze edukacji (połączenie kształcenia zawodowego i ustawicznego w ramach jednego priorytetu), a także zmiany zaproponowane przez MRP w zakresie wskaźników treść opisu zostanie przeformułowana. Zaznaczyć niemniej jednak należy, iż treść wskaźników cały czas jest przedmiotem dyskusji i może zostać zmodyfikowana.
172	25. Priorytet XI. Wzmocnienie potencjału edukacyjnego	Obok tworzenia miejsc wychowania przedszkolnego i zmniejszenia dysproporcji w upowszechnieniu edukacji przedszkolnej pomiędzy miastem a wsią, ważnym elementem jest też realizacja działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Wsparcie powinno być koncentrowane na organizowaniu i prowadzeniu dodatkowych zajęć wspierających w placówkach wychowania przedszkolnego, szczególnie w środowiskach wiejskich.			Ministerstwo Edukacji Narodowej	Uwaga uwzględniona. Zmiany w ustawie o systemie oświaty wprowadzone w zakresie edukacji przedszkolnej, które obowiązują od 01.09.2013 r. oraz dostrzeżalny zróżnicowany dostęp dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych determinują uzupełnienie opisu działań w zakresie zaproponowanym przez MEN.
173	25. Priorytet XI. Wzmocnienie potencjału edukacyjnego	Poprawa jakości oferty edukacyjnej kształcenia ogólnego w opinii MEN powinna dotyczyć (jako kontynuacja działań programu Cyfrowa szkoła) również doposażenia szkół dla dzieci i młodzieży (w tym szkół specjalnych) w nowoczesne pomoce dydaktyczne, w tym mobilny sprzęt komputerowy. W tym zakresie, istotny jest nie tylko aspekt wyposażenia, ale również budowanie kompetencji cyfrowych nauczycieli wszystkich przedmiotów. Za kolejne istotne przedsięwzięcie uważamy budowanie kompetencji w zakresie matematyki, informatyki i nauk przyrodniczych jako podstawy do uczenia się przez całe życie. Należy zwrócić uwagę na wyposażenie pracowni przedmiotowych funkcjonujących w szkołach i placówkach w nowoczesne narzędzia do nauczania przyrody, biologii, chemii i fizyki, a także wspierania rozwoju kompetencji nauczycieli.			Ministerstwo Edukacji Narodowej	Uwaga częściowo uwzględniona. W zakresie kontynuowania działań z realizowanego pilotażowego programu "Cyfrowa szkoła" opis programu nie wyklucza realizacji określonych działań w tym zakresie. Podkreślić należy, iż zdiagnozowano, iż stopień skomputeryzowania szkół i dostępu do internetu jest wysoki. Nie należy zapominać o kwestii sytuacji demograficznej w województwie śląskim - zamykanie szkół i potencjalny wzrost tego wskaźnika oraz liczby uczniów przypadających na jeden komputer. Niemniej jednak - dostrzegając konieczność wykorzystywania kompetencji cyfrowych - opis programu zostanie zmodyfikowany w tym zakresie. Dodać należy, iż wsparcie w zakresie infrastruktury oferowane będzie w zakresie szkolnictwa zawodowego w ramach Priorytetu XII. Infrastruktura edukacyjna. W zakresie szkolnictwa ogólnokształcącego do momentu rozstrzygnięcia kwestii występowania cross-financjingu w latach 2014-2020 na dzień dzisiejszy brak jest możliwości uwzględnienia wsparcia szkolnictwa ogólnokształcącego w zakresie infrastruktury. W kontekście wsparcia dla nauczycieli w RPO WSL przyjęto założenie, iż efektywne wykorzystanie nabytych umiejętności wsparcie dla tej grupy powinno być skrócone ze wsparciem dla uczniów. Nie będzie wyodrębnione działania, w którym wsparcie będzie kierowane wyłącznie dla nauczycieli (obecne działanie 9.4 PO KL). W kontekście realizacji zajęć z matematyki, informatyki i nauk przyrodniczych uwaga jest niezasadna. W obecnej wersji RPO znalazły się zapisy konsumujące uwagi postulujące. Zasadnym będzie kontynuacja wsparcia w formie kompleksowych działań rozwojowych szkół podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych, a także zaangażowanie szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych do współpracy z uczelniami wyższymi. Nacisk położony powinien zostać na realizację zajęć z przedmiotów kluczowych, a więc przedmiotów matematyczno-przyrodniczych i technicznych oraz języków obcych.
174	25. Priorytet XI. Wzmocnienie potencjału edukacyjnego	Należy zwrócić uwagę na działania na rzecz uczniów młodszych, czyli takich którzy każdy kolejny etap edukacyjny zaczynają wcześniej, w związku z obniżeniem wieku obowiązku szkolnego. Uczniowie ci powinni zostać objęci programami wsparcia, które będą umożliwiały identyfikację ich potrzeb i eliminację problemów związanych z pokonywaniem kolejnych progów edukacyjnych.			Ministerstwo Edukacji Narodowej	Uwaga uwzględniona. Obecny opis działań w RPO WSL nie uniemożliwiał realizacji działań kierowanych do dzieci w wieku 6-8 lat, które będą uszczuplać do szkół. Niemniej jednak opis dotyczący pracy z uczniem młodszym (6-latkami) zostanie uzupełniony w kolejnej wersji RPO WSL, mając na uwadze fundamentalną zmianę jaka zajdzie w systemie oświaty.
175	25. Priorytet XI. Wzmocnienie potencjału edukacyjnego	Należy rozważyć uwzględnienie w RPO WSL realizacji programów rozwojowych dla szkół sprzyjających kształtowaniu u uczniów kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej kierowane w szczególności do szkół osiągających najniższe wyniki edukacyjne.			Ministerstwo Edukacji Narodowej	Uwaga uwzględniona. Zapisy w tym kontekście znajdują się w RPO WSL. W obecnej wersji RPO WSL znajduje się informacja: W celu zwiększenia poziomu innowacyjności regionu zasadnym jest realizacja projektów z zakresu design thinking, design management i design services dla uczniów. Mając świadomość, iż opis ten może rodzić błędną wątpliwość w kolejnej wersji opisu RPO WSL, zostanie doprecyzowany i znajdzie się tam zapis mówiący o zajęciach powiązanych z kreatywnością.
176	25. Priorytet XI. Wzmocnienie potencjału edukacyjnego	Indywidualizacja podejścia do ucznia oraz działania na rzecz przeciwdziałania rozwarstwieniu społecznemu (w tym aspekcie dla szkół i placówek z obszarów środowisk defaworyzowanych) to kolejne priorytety polityki edukacyjnej, których realizacja powinna mieć odzwierciedlenie w regionalnych programach operacyjnych. Przedsięwzięcia podejmowane w tym zakresie mogłyby polegać na zakupie przez szkołę lub placówkę sprzętu specjalistycznego, pomocy dydaktycznych koniecznych do rozpoznawania potrzeb, wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, organizowanie i udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej itp.			Ministerstwo Edukacji Narodowej	Uwaga uwzględniona. Opis dotyczący pracy z uczniem młodszym i indywidualizacji podejścia do ucznia zostanie uzupełniony w kolejnej wersji RPO WSL, gdzie w opisie priorytetu XI. Wzmocnienie potencjału edukacyjnego znajdzie się zapis: Szczególną uwagę zwracać będzie się również na potrzeby uczniów ze specjalnymi potrzebami. Właściwy rozwój wymaga indywidualnego podejścia do tej grupy uczniów. Ważne są z tym zakup sprzętu specjalistycznego, pomocy dydaktycznych koniecznych do rozpoznawania potrzeb, wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii dzieci i młodzieży, organizowanie udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, przygotowanie kadry pedagogicznej szkół i placówek do efektywnego stosowania pozyskanych pomocy dydaktycznych i sprzętu specjalistycznego.
177	25. Priorytet XI. Wzmocnienie potencjału edukacyjnego	W projekcie RPO wiele miejsca zostało poświęcone wsparciu dla kształcenia zawodowego. Kierunki działań uwzględnione w RPO poza oczywistą potrzebą poprawy infrastruktury edukacyjnej szkół zawodowych, wskazują na dostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy, rozwój współpracy z uczelniami oraz inicjatywy promujące. Wskazne jest jednak większe uszczegółowienie planowanych działań, zwłaszcza w kontekście tak ważnej dla rozwoju szkół zawodowych współpracy w pracodawcami.			Ministerstwo Edukacji Narodowej	Uwaga nieuwzględniona. Dokument Rpo WSL ma rolę ogólnego zarysowania kierunków wsparcia w latach 2014-2020. Doprecyzowanie informacji w tym zakresie znajduje się w Szczegółowym Opisie Priorytetów. Informacje szczegółowe dotyczące zakresu wsparcia kształcenia zawodowego, w tym współpracę szkół zawodowych z innymi podmiotami, w tym z pracodawcami znajdują się w Szczegółowym Opisie Priorytetów RPO WSL. Wsparcie w zakresie infrastruktury edukacyjnej szkół zawodowych oferowane opisane zostało w priorytecie XII. Infrastruktura edukacyjna.

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział)	Treść uwagi	Strona	Uzasadnienie uwagi	Autor uwagi	Odniesienie się do uwag
178	25. Priorytet XI. Wzmocnienie potencjału edukacyjnego	Należy upowszechnić wszelkie formy współpracy szkół zawodowych z ich otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, instytucjami rynku pracy i szkołami wyższymi, zachęcając pracodawców do zaangażowania i włączenia w proces kształcenia zawodowego i egzaminowania. Należy uwzględnić aspekt doskonalenia umiejętności nauczycieli zawodu we współpracy z pracodawcami, uczelniami, poprzez poszerzenie oferty praktyki i staży dla nauczycieli w przedsiębiorstwach oraz uruchomienie studiów podyplomowych aby eliminować braki kadrowe w kształceniu zawodowym. Planując działania regionalne w zakresie kształcenia zawodowego warto uwzględnić tam działania w zakresie rozwoju całonocnego doradztwa zawodowego dla dzieci, młodzieży, dorosłych, a także tworzenie i/lub rozwój ukierunkowanych branżowo centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego lub innych jednostek organizacyjnych realizujących zadania zbieżne z cziu. Tak jak w kształceniu ogólnym tak i w zakresie kształcenia zawodowego należy uwzględnić dopasowanie szkół i placówek w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne zapewniające wysoką jakość kształcenia i umożliwiające realizację podstawy programowej kształcenia w zawodach.			Ministerstwo Edukacji Narodowej	Uwaga częściowo uwzględniona. Dokument Rpo WSL ma rolę ogólnego zarysowania kierunków wsparcia w latach 2014-2020. Doprecyzowanie informacji w tym zakresie znajduje się w Szczegółowym Opisie Priorytetów. Informacje szczegółowe dotyczące zakresu wsparcia kształcenia zawodowego, w tym współpraca szkół zawodowych z innymi podmiotami, w tym z pracodawcami, wsparcie opieki i obję, znajdują się w Szczegółowym Opisie Priorytetów RPO WSL. Wsparcie w zakresie infrastruktury edukacyjnej szkół zawodowych oferowane opisane zostało w priorytecie XII. Infrastruktura edukacyjna. W zakresie szkolnictwa ogólnokształcącego do momentu rozstrzygnięcia kwestii wystąpienia cross-finansingu w latach 2014-2020 na dzień dzisiejszy brak jest możliwości uwzględnienia wsparcia szkolnictwa ogólnokształcącego w zakresie infrastruktury. W kontekście wsparcia dla nauczycieli w RPO WSL przyjęto założenie, iż efektywne wykorzystanie nabytych umiejętności wsparcie dla tej grupy powinno być skorelowane ze wsparciem dla uczniów. Nie będzie wyodrębnione działania, w którym wsparcie będzie kierowane wyłącznie dla nauczycieli (obecnie działanie 9.4 PO KL). Mając na uwadze wagowość co do kierunku wsparcia nauczycieli w opisie priorytetu XI. Wzmocnienie potencjału edukacyjnego znalazł się zapis: Planując do realizacji tak szeroki katalog działań skierowanych do dzieci i uczniów młodzieży nie można pomijać wsparcia dla nauczycieli w taki sposób, aby ich udział w inicjatywach wiązał się ze wsparciem nastawionym na jakość działań! prozwojowychrealizowanych następnie z uczniem, szczególnie kompetencji cyfrowych i kształcenia zawodowego. W tym ostatnim aspekcie dążyć się będzie do tego, aby nauczyciele i instruktorzy praktycznej nauki zawodu mieli możliwość aktualizacji swoich kompetencji w wyniku współpracy z pracodawcami. Należy przy tym uwzględnić sytuację demograficzną w regionie i zmniejszając się liczbę placówek oświatowych i konieczność racjonalizacji wsparcia kierowanego do tej grupy zawodowej. Dlatego oferta kierowana do nauczycieli będzie traktowana jako uzupełnienie wsparcia kierowanego do uczniów. Tak, aby uniknąć sytuacji, w których nabywane kompetencje nie zostaną następnie wykorzystane. Dodatkowo w kolejnej wersji RPO WSL uzupełniony zostanie zapis dotyczący poradnictwa zawodowego
179	25. Priorytet XI. Wzmocnienie potencjału edukacyjnego	W nowej perspektywie finansowej upowszechnienie uczestnictwa osób dorosłych w uczeniu się przez całe życie w powiązaniu z potrzebami rynku pracy powinno być możliwe do osiągnięcia dzięki poszerzeniu oferty kursów zawodowych dla osób dorosłych realizowanych we współpracy z pracodawcami poprzez organizację pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego oraz organizację innych umożliwiających uzyskanie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych bądź nabywanie uprawnień zawodowych.			Ministerstwo Edukacji Narodowej	Uwaga uwzględniona. Opis priorytetu XI. Wzmocnienie potencjału edukacyjnego w kolejnej wersji RPO WSL zostanie uzupełniony o przedstawioną informację.
180	26. Priorytet XII. Infrastruktura edukacyjna i szkolnictwa zawodowego.	Cel priorytetu: ogranicza się do wychowania przedszkolnego i szkolnictwa zawodowego.	245-	Konieczne jest uwzględnienie infrastruktury dla kształcenia ogólnego. To uczniowie tych szkół nie mają gdzie rozwijać swoich talentów, wdrażać się do współpracy w ramach B+R, brania udziału w eksperymentach i procesach wynalazczych.(Konieczne są lokale „Koperniki” realizowane w trybie ZIT).	Związek Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego w Rybniku	Uwaga nieuwzględniona. Z uwagi na ograniczoną ilość środków w ramach Priorytetu XII podjęto decyzję o koncentracji środków na infrastrukturę wychowania przedszkolnego oraz szkolnictwa zawodowego. Takie podejście wynika również z celów określonych w strategii EU 2020 oraz jest umotywowane niekorzystnymi prognoząmi demograficznymi. Zgodnie z projektem linii demarkacyjnej nie ma możliwości wsparcia „małej kopernik” na poziomie regionalnym.
181	26. Priorytet XII. Infrastruktura edukacyjna	1. Zmiana celu na „Zwiększenie dostępności do placówek wychowania przedszkolnego oraz zwiększenie dostępności i poprawa warunków kształcenia zawodowego prowadzonego w szkołach i placówkach kształcenia ustawicznego. Placówki kształcenia ustawicznego powinny także pojawić się wprost w grupie docelowej priorytetu.	-	Praktyczną naukę zawodu prowadzi poza szkołami także publiczne i niepubliczne placówki oświatowe (placówki kształcenia ustawicznego), które mają możliwość prowadzenia kształcenia na kwalifikacyjnych kursach zawodowych w zakresie kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie (wg ROPORZĄDZENIA MEN z dnia 23 grudnia 2011 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego). Biorąc pod uwagę ich wkład w proces kształcenia zawodowego wydaje się nam celowym umożliwienie takim placówkom dofinansowania nowoczesnych laboratoriów i sal do praktycznej nauki zawodu.	BLUEFORM	Uwaga uwzględniona. W projekcie RPO WSL na lata 2014-2020 w kontekście kształcenia zawodowego wsparcie zostanie rozszerzone o kształcenie ustawiczne (ale jedynie w zakresie wsparcia laboratoriów, sal do praktycznej nauki zawodu wraz z wyposażeniem). Należy pamiętać jednak o dużym prawdopodobieństwie wystąpienia pomocy publicznej
182	26. Priorytet XII. Infrastruktura edukacyjna	Wniosek o rozszerzenie celów Priorytetu XII RPO na lata 2014-2020 o dostatkowy cel: zwiększenie dostępności do kształcenia specjalnego dzieci z ciężkim dodatkowym kalectwem, wprowadzenie dodatkowego. Działania: Infrastruktura kształcenia specjalnego.	-	Uzasadnienie podjętego działania : Umóżliwienie realizacji poprawy systemu kształcenia –równoległe z wychowaniem przedszkolnym oraz kształceniem zawodowym - poziomu szkoły podstawowej oraz gimnazjum dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. 1/Brak dostępu dzieci ze sprzężoną niepełnosprawnością do kształcenia specjalnego na poziomie przedszkolnym , szkoły podstawowej oraz gimnazjum , problem kształcenia dzieci z odległych terenów województwa , szczególnie terenów wiejskich. 2/ brak odpowiedniej infrastruktury edukacyjnej, uzupełnionej o bazę rehabilitacyjną i noclegową w aktualnych placówkach, ze względu na specyfikę niepełnosprawności dzieci oraz ich potrzeb. Z doświadczeń Regionalnej Fundacji Pomocy Nieświadomym w Chorzowie wynika , iż wzrasta liczba dzieci nieświadomych i niedowidzących ze sprzężoną niepełnosprawnością / 1997 rok 12 dzieci pozostawało pod opieką fundacji , aktualnie 250 dzieci 66% naszych podopiecznych kwalifikuje się do kształcenia specjalnego. Celem działania będzie wzrost dostępności i poprawa jakości usług świadczonych przez placówki kształcenia specjalnego, umożliwienie dzieciom z ciężką niepełnosprawnością dostępu do kształcenia specjalnego na wszystkich poziomach nauczania, wyrównywanie szans edukacyjnych osób z ciężkim dodatkowym kalectwem, niwelowanie skutków niepełnosprawności oraz zapobieganie nauce skutkom kalectwa poprzez interdyscyplinarny system kształcenia, terapii i rehabilitacji. Realizacja celów w/w umożliwi wzrost potencjału edukacyjnego i poprawę infrastruktury edukacyjnej województwa śląskiego.	Regionalna Fundacja Pomocy Nieświadomym	Uwaga częściowo do uwzględnienia. W ramach projektu RPO WSL 2014-2020 przewiduje się wsparcie również dla infrastruktury szkół specjalnych przysposabiających do zawodu. Jednocześnie, z uwagi na przewidywaną ograniczoną alokację podjęto decyzję o koncentracji środków na infrastrukturę wychowania przedszkolnego oraz szkolnictwa zawodowego wraz z przystosowaniem do potrzeb osób niepełnosprawnych
183	26. Priorytet XII. Infrastruktura edukacyjna	Tworzenie ośrodków edukacyjnych dla kobiet po ukończeniu 35 roku życia długotrwale poszukujących pracy i wykluczonych z rynku pracy.	-		Chrześcijańska Służba Charytatywna	Uwaga nieuwzględniona. Z uwagi na ograniczoną ilość środków w ramach Priorytetu XII podjęto decyzję o koncentracji środków na infrastrukturę wychowania przedszkolnego oraz szkolnictwa zawodowego.
184	26. Priorytet XII. Infrastruktura edukacyjna	z wykorzystaniem środków naukowo-technicznych (NGO) w tym SITPH i kreowanie nowych inicjatyw ukierunkowanych na wzmocnienie potencjału edukacyjnego z wykorzystaniem dysponowanej kadry praktyków techniki i inżynierów, budowa infrastruktur technicznej nauki i praktyki w tym interaktywnych muzeów techniki hutniczej	-		Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Hutniczego w Polsce	W pierwszej części wypowiedzi uwaga niezrozumiała. Co do wsparcia budowy infrastruktur technicznej nauki i praktyki w tym interaktywnych muzeów techniki hutniczej, z uwagi na ograniczoną ilość środków w ramach Priorytetu XII podjęto decyzję o koncentracji środków na infrastrukturę wychowania przedszkolnego oraz szkolnictwa zawodowego (ale jedynie w zakresie laboratoriów i sal do praktycznej nauki zawodu).
185	26. Priorytet XII. Infrastruktura edukacyjna	W celu poprawy atrakcyjności przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjalnych należy uwzględnić w projekcie RPO 2014-2020 zadania polegające na zagospodarowaniu terenów wokół placówek oświatowych z uwzględnieniem infrastruktury ułatwiającej prowadzenie zajęć lekcyjnych na świeżym powietrzu (np. place zabaw, boiska sportowe, siłownie zewnętrzne) jako zadania zaliczane do ZIT.			Burmistrz Blachowni	Uwaga częściowo do uwzględnienia. W ramach Priorytetu XII Infrastruktura edukacyjna przewiduje się wsparcie dla infrastruktury wychowania przedszkolnego oraz kształcenia zawodowego (wyłącznie w zakresie praktycznej nauki zawodu; laboratoria, sale do praktycznej nauki zawodu). W kontekście wsparcia dla infrastruktury wychowania przedszkolnego, dopuszcza się budowę placu zabaw jako elementu uzupełniającego projekt polegający na budowie infrastruktury.
186	27. Priorytet XIII. Pomoc techniczna EFS	1. Brak wskazania podmiotów administracyjnych i zarządzających ZIT. 2. Oczyszczona omyłka pisarska – numeracja priorytetów.	250-252	1. W priorytecie XIII – Pomoc techniczna EFS, na stronie 251 wskazano, że wsparciem zostanie objęte wdrażanie ZIT. Natomiast na str. 252 wśród głównych beneficjentów nie wskazano podmiotów administrujących i zarządzających ZIT, jak to ma miejsce w przypadku analogicznych zapisów w przypadku priorytetu XIV Pomoc techniczna EFRR – str. 256. 2. Omyłkowo nadano priorytetowi XIII nr XV – prawdopodobnie pozostało po poprzedniej numeracji priorytetów.	Związek Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego w Rybniku	Uwaga uwzględniona

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział)	Treść uwagi	Strona	Uzasadnienie uwagi	Autor uwagi	Odniesienie się do uwag
187	27. Priorytet XIII. Pomoc techniczna EFS	Kontynuacja sieci ośrodków współpracujących z IZ RPO w zakresie informacji, promocji, szkoleń i doradztwa dla beneficjentów EFS. Projekt systemowy adresowany do dotychczasowych ROEFS.	250-252	Ogromny potencjał wypracowany przez sieć ROEFS powinien zostać wykorzystany do polityki informacji, promocji, doradztwa i szkoleń dla beneficjentów EFS. Wiele tysięcy osób i podmiotów skorzystało ze wsparcia ROEFS. W umyślach tych osób fizycznych i prawnych taki ośrodek istnieje lokalnie i jest blisko w zasięgu ręki. Beneficjenci stale potrzebują pomocy w przygotowywaniu projektów, ale także w zdobywaniu informacji na temat możliwości pozyskania środków. Osoby te w większości nie pojadą do Katowic, a iZ do nich też nie przyjedzie, specjalnie tylko do ich małej miejscowości. Sieć ROEFS (ośrodek przy ARR) cieszy się ogromną popularnością i zaufaniem mieszkańców. Dzięki bliskości geograficznej i istniejącej współpracy z 80 powstało wiele projektów, które nigdy nie miałyby miejsca. Zatem taka sieć ośrodków efektywnie wpływa na jakość projektów i ich liczbę - dobrze przygotowanych. Jeśli nie powstanie skuteczny ośrodek (przygotowany merytorycznie na bazie potencjału ROEFS) w subregionie, będziemy mieć problem z dobrymi projektami EFS, tym bardziej, że mamy większą alokację EFS na poziomie regionu w stosunku do 2007-2013. Byłoby dużym zaniedbaniem zmarnowanie wypracowanych przez ROEFS sieci współpracy z potencjalnymi BO, ale także samego potencjału ludzkiego - specjalistów w zakresie EFS.	Agencja Rozwoju Regionalnego w Częstochowie S.A.	Uwaga przyjęta, trwają prace nad zapewnieniem systemu wsparcia beneficjentów, adekwatnego do ich potrzeb i oczekiwań.
188	29. Kwestie horyzontalne	"Należy dodać następujące kryteria horyzontalne (możliwe do wdrożenia o ile to adekwatne jako kryteria promujące lub dopuszczające): 1) Racjonalne gospodarowanie zasobami i adaptacja do zmian klimatu tj. zastosowanie w projekcie rozwiązań adaptacyjnych do zmian klimatu (zgodnie z uwarunkowaniami prawnymi UE – jako kryterium dopuszczające) i pozwalających na racjonalne gospodarowanie zasobami, w tym np. preferencje dla wykorzystania pod inwestycje terenów zdegradowanych, miejskich nieużytków („brownfield”), wykorzystanie materiałów pochodzących z odzysku bądź recyklingu, wykorzystanie technologii oszczędzających w eksploatacji wodę, energię, materiały pierwotne, działania na rzecz ochrony różnorodności biologicznej (w tym wsparcie rozwoju zielonej infrastruktury i działania na rzecz wzmocnienia usług ekosystemowych); 2) Ograniczenie presji na środowisko tj. odejmowanie działań ograniczających presję na środowisko obejmującą m. in. ograniczanie emisji substancji i energii do środowiska, minimalizację wywarzania odpadów, ograniczanie ścieków wprowadzanych do środowiska, ograniczanie upośledzania usług ekosystemowych, rozwój zielonej infrastruktury; 3) Zastosowanie Najlepszych Dostępnych Technik (BAT); 4) Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa tj. projekt przyczynia się do zwiększania świadomości ekologicznej przez edukowanie i informowanie jego odbiorców, interesariuszy oraz szerszej grupy społeczeństwa o efekcie ekologicznym projektu i możliwościach zmniejszenia jego negatywnego wpływu na środowisko poprzez dystrybucję materiałów edukacyjnych, organizowanie spotkań z lokalnymi społecznościami itp. edukację ekologiczną odbiorców projektu i szeroko rozumianego społeczeństwa (jako swego rodzaju projekt demonstracyjny).	260-	Należy dodać kryteria horyzontalne dzięki którym wdrażanie zasady zrównowagowego rozwoju i adaptacji do zmian klimatu rzeczywiście będzie miało miejsce na poziomie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego. W przeciwnym razie pełne wdrożenie zasady zrównowagowego rozwoju i uwzględnieniem wyzwań związanych z adaptacją do zmian klimatu, bez wymienienia tych kryteriów na poziomie dokumentu jakim jest regionalny program operacyjny, może nie znaleźć odzwierciedlenia (lub być nie w pełni odzwierciedlone) w uszczegółowieniach regionalnego programu operacyjnego.	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	Uwaga uwzględniona
189	29. Kwestie horyzontalne	środowiska naukowo-techniczne (NGO) w tym SITPH wymagają wsparcia finansowego w zakresie realizacji celów statutowych i podejmowania projektów o charakterze krótko i długoterminowego wpływu środowiskowego w zakresie wszystkich priorytetów zawartych w projekcie Horyzont 2020	-		Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Hutniczego w Polsce	Uwaga nieuwzględniona. Środki RPO nie są przeznaczone na finansowanie bieżącej działalności organizacji i stowarzyszeń pozarządowych.
190	30. Terytorialny wymiar interwencji	Brak ochrony dziedzictwa kulturowego w ZIT.	266-	W stosunku do kwiełnowej wersji RPO WSL z zakresu ZIT wypadły zadania dotyczące ochrony dziedzictwa kulturowego. W przypadku Subregionu Zachodniego jest to 13 projektów zdefiniowanych na kwotę ponad 80 mln zł. Zwracamy uwagę na potrzebę weryfikacji stanowiska.	Związek Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego w Rybniku	Uwaga nieuwzględniona. W związku z ograniczoną alokacją finansową oraz punktowym charakterem inwestycji dot. obiektów zabytkowych IZ RPO podtrzymuje decyzję o wsparciu dziedzictwa kulturowego w procedurze konkursowej.
191	30. Terytorialny wymiar interwencji	Odniesienie do wcześniejszych uwag Bytomia w zakresie OSI	267-	Nie wskazano obszarów wymagających szczególnego wsparcia, w tym Bytomia. Ważne ze względu na fakt, że będzie to podstawą do ubiegania się o dodatkowe fundusze na ta działania (zarówno inwestycje, jak i projekty miękkie). Bytom wspomniany został co prawda na str. 111 w Diagnozie strategicznej województwa Śląskiego (Wymiar terytorialny w województwie Śląskim) jako miasto Unii Europejskiej z największymi problemami społecznymi i schodami pogórnictwymi, jednak uważamy, że taki zapis powinien zostać potwierdzony przy okazji OSI z zaznaczeniem, że „W niektórych ośrodkach miejskich lubi/ na niektórych ich obszarach (dzielnicach) doszło do kumulacji negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych, przestrzennych i środowiskowych oraz do degradacji fizycznej, gospodarczej i społecznej. Przykładem takiego miasta jest Bytom, w którym w wyniku transformacji ustrojowej i gospodarczej doszło do kumulacji negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych o ogromnej skali. W Bytomiu wskutek eksploatacji górnictwa i procesów likwidacyjnych w przemyśle wydobywczym i hutniczym doszło do dewastacji obiektów, w tym poprzemysłowych, znacznego zanieczyszczenia środowiska oraz dekapitalizacji substancji mieszkaniowej”. Zapis pochodzi z projektu Umowy Partnerstwa i mógłby również zostać potwierdzony w projekcie RPO, zwłaszcza, że zdanie informujące o OSI zaczyna się od słów „Ukręglając... zapisy wstępnego projektu Umowy Partnerstwa ...”. Będzie to ważne dla Bytomia przy uzasadnianiu zgodności projektów miasta składanych w ramach OSI z dokumentami strategicznymi.	Urząd Miejski Bytom	Uwaga uwzględniona
192	30. Terytorialny wymiar interwencji	STR.266:W zianiu „Zakreślenia i cele wymiaru terytorialnego będą realizowane poprzez działania w ramach następujących obszarów interwencji RPO WSL 2014-2020, które zostaną objęte ZIT (...) – rozwój zintegrowanej, niskoemisyjnej mobilności miejskiej, w tym transportu zbiorowego obejmującego tabor oraz elementy infrastruktury, m.in. zintegrowane węzły przesiadkowe” wnosiśmy o ujęcie zintegrowanego/poszynowego transportu miejskiego obejmującego tabor oraz elementy infrastruktury tramwajowej - torowiska, sieć trakcyjną oraz infrastrukturę punktową (przystanki).	-	Do rozwoju zintegrowanej, niskoemisyjnej mobilności miejskiej przyczyni się także rozbudowa i modernizacja torowisk tramwajowych i zakup nowoczesnego taboru tramwajowego. Podkreślamy, że zmniejszonym torowiskach nowoczesnymi, ekologicznymi i cichymi tramwajami zwiększy komfort pasażerów, zaś zastosowanie niskiej podłogi pozwoli na dostosowanie taboru do obsługi osób starszych, niepełnosprawnych i rodziców podróżujących z wózkami dziecięcymi.	Tramwaje Śląskie S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Mając na uwadze zapisy Lni demarkacyjnej, budowa/ przebudowa infrastruktury tramwajowej oraz zakup taboru tramwajowego jest możliwy jedynie na poziomie krajowym (w ramach POIS 2014-2020).
193	30. Terytorialny wymiar interwencji	subwencja finansowa w zakresie oferty projektów podejmowanych i koordynowanych zgodnie z celami statutowymi SITPH i mających strategiczny wymiar zgodny z zapisami projektu Horyzont 2020	-		Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Hutniczego w Polsce	Uwaga niezrozumiała. Brak możliwości odniesienia się do uwag.
194	30. Terytorialny wymiar interwencji	Wniosek o rozszerzenie zakresu tematycznego ZIT o działania dotyczące realizacji inwestycji w sektorze wodno-ściekowym, w szczególności obejmujące inwestycje w sieci kanalizacji sanitarnej bądź utworzenie narzędzia umożliwiającego realizację tych zadań w formie bezkonkursowej (na wzrost tzw. projektów kluczowych realizowanych w perspektywie 2007-2013).		Zgodnie z opracowywaną Strategią Rozwoju Subregionu Południowego na lata 2014-2020 niepełna sieć kanalizacji sanitarnej jest nadal problemem dla części gmin subregionu południowego. Wskazane jest, aby umożliwić tym już uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej i doprowadzić do poprawy stanu wód powierzchniowych i podziemnych poprzez realizację tych zadań w formule ZIT. Budowa kanalizacji wpływa na ochronę środowiska nie tylko na obszarze objętym inwestycją, ale także na dalszym stanowiącym zlewisko naturalnych cieków i rowów.	Starostwo Powiatowe w Cieszyne	Uwaga uwzględniona
195	31. Syntezytyczny opis wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	Niezaktualizowane zapisy dotyczące Umowy Partnerstwa	275-	Zapisy dotyczące Umowy Partnerstwa należałoby zakwalifikować o przyjęcie dokumentu „Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020 - Umowa Partnerstwa (wstępny projekt)” z lipca 2013 r.	Urząd Miejski Bytom	Uwaga uwzględniona
196	31. Syntezytyczny opis wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	pkt.4. Przewiduje się również możliwość dofinansowania nie tylko jednego projektu ale cały ich pakiet czy organizowanie bliźniaczych naborów	215-	kowska stwierdziła trzeba tak ukierunkować jednocześnie wydawanie pieniędzy z EFRR i EFS by projekty były wobec siebie komplementarne	Śląskie Stowarzyszenie Menedżerów-GGD Górnośląska Grupa Doradczą	Uwaga uwzględniona
197	32. Plan finansowy	Brak danych w tabeli 29.	285-	Czerwoncy projekt RPO WSL 2014 – 2020 do realizacji w formule ZIT wskazuje priorytety VII Regionalny rynek pracy i VIII Regionalne kadry gospodarki opartej na wiedzy, tymczasem we wskazanej tabeli, kolumnie ZIT brakuje określonego procentu alokacji, jaki przewiduje się przeznaczyć w ścieżce ZIT.	Związek Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego w Rybniku	Uwaga uwzględniona
198	32. Plan finansowy	1. Priorytet I. Beneficjent Centrum Leczenia Oparzeń w Siemianowicach Śląskich Projekt Działalność badawczo-rozwojowa nad innowacyjnymi metodami leczenia ran przewlekłych” Prosimy o dodanie w nazwie przedsięwzięcia sformułowania „i oparzeń”. 2. Wniosekujemy o ujęcie na Liście Projektów Kluczowych RPO WSL 2014-2020 projektu pn. „Utworzenie Wielośrodkowego Zintegrowanego Instytutu Diagnostyki i Leczenia Ran Przewlekłych jednostek opieki zdrowotnej województwa śląskiego” do realizacji w ramach Priorytetu X Rewitalizacji i infrastruktura zdrowotna.	289-291	1. Podtrzymujemy zamiar realizacji przedsięwzięcia i jednocześnie informujemy, że szczegółowy opis projektu „Działalność badawczo-rozwojowa nad innowacyjnymi metodami leczenia ran przewlekłych i oparzeń” został przekazany pismem CL/DON/570/2013 z dnia 31.07.2013r. 2. Przedsięwzięcie jest komplementarne z projektem „Działalność badawczo-rozwojowa nad innowacyjnymi metodami leczenia ran przewlekłych i oparzeń”, znajdującym się na Liście Projektów Kluczowych w ramach Priorytetu I. Szczegółowy opis projektu został przekazany pismem CL/DON/571/2013 z dnia 31.07.2013r. Projekt spełnia cel Priorytetu X Rewitalizacji i infrastruktura zdrowotna. Zwiększenie spójności społecznej poprzez nowe formy pomocy oraz zwiększenie jakości specjalistycznych usług medycznych w ośrodkach regionalnych. Ponadto projekt znajduje się na liście propozycji przedsięwzięć strategicznych (poziom regionalny) w Obszarze Zdrowie w Projekcie Mandatu Negocjacyjnego Województwa Śląskiego z dnia 13.08.2013r.	Centrum Leczenia Oparzeń	1. Uwaga uwzględniona 2. Wszelkie propozycje projektów kluczowych w obszarze zdrowia są obecnie analizowane, a lista zostanie zawarta w trzecim projekcie RPO WSL.
199	32. Plan finansowy	1. Realizacja Priorytetu VI Transport tylko w postaci Projektów kluczowych i pozostawienie alokacji na poziomie 20% lub realizacja projektów dot. dróg powiatowych w ramach ZIT i wówczas przeniesienie alokacji 2% z Konkursów do ZIT. 2. Przeniesienie części alokacji z Konkursów do ZIT w Priorytecie V Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów	285-	1. Budowa autostrady A-1 spowoduje konieczność przebudowy dróg łączących węzły autostradowe z drogami krajowymi i wojewódzkimi. Taką funkcję pełnią również drogi powiatowe stanowiące łącznik między węzłami, w których koncentruje się ruch, a drogami wyższej kategorii (krajowe i wojewódzkie). Wartość takich inwestycji jak również koszty przygotowania dokumentacji technicznej dla samorządów powiatowych są dużym wydatkiem, w związku z czym realizacja tego typu projektów w procedurze pozakonkursowej pozwoliłaby na uniknięcie sytuacji wydatkowania środków na dokumentację dla projektu, który nie zostałby wybrany do dofinansowania w procedurze konkursowej. Dodatkowo dopuszczając kolejnych beneficjentów w postaci samorządów powiatowych do realizacji zadań w procedurze pozakonkursowej przyspieszy się realizację wskaźników produktu i rezultatu. 2. W związku z licznymi uwagami zgłaszanymi przez gminy dot. zmiany sposobu realizacji projektów z zakresu gospodarki wodno-ściekowej tj. postulowana realizacja tego typu projektów w procedurze ZIT, Powiat Częstochowski również stoi na stanowisku, iż tego typu projekty powinny być realizowane w procedurze ZIT. Realizacja tego typu projektów w procedurze pozakonkursowej pozwoliłaby na uniknięcie sytuacji wydatkowania środków na dokumentację dla projektu, który nie zostałby wybrany do dofinansowania w procedurze konkursowej.	Starostwo Powiatowe w Częstochowie	1. Uwaga nieuwzględniona. Wskazane w drugiej wersji wielkości procentowe alokacji w poszczególnych priorytetach stanowią punkt wyjścia do kontynuacji dyskusji nad ostatecznym podziałem środków. Niemniej jednak należy pamiętać, iż zgodnie z rekomendacją KE podstawowym trybem wyboru projektów jest tryb konkursowy. Tryb pozakonkursowy powinien zostać ograniczony do niezbędnego minimum. 2. Uwaga uwzględniona.
200	32. Plan finansowy	Tabela 25. Priorytet Efektywność energetyczna, OZE i gospodarka niskoemisyjna. Proponujemy przenieść część alokacji na konkursy lub projekty kluczowe i dodanie do listy projektów kluczowych inwestycji w zakresie modernizacji i/lub budowy sieci dystrybucyjnych.	282-282	Rozbudowa, modernizacja i doinwestowanie infrastruktury dystrybucyjnej ma istotne znaczenie dla rozwoju energii z OZE. Obecnie istniejące niedostateczne rozwinięta lokalna sieć dystrybucyjna stanowi istotną barierę w rozwoju energii pochodzącej z OZE. Rozwój energetyki odnawialnej wpływa pozytywnie na niezależność energetyczną regionu oraz jego atrakcyjność pod względem możliwości lokalizacji przedsiębiorstw budujących nowe jednostki wytwarzania energii z OZE. Dzięki zwiększeniu możliwości oraz przyłączenia OZE do KSE zmniejszimy się zapotrzebowanie na energię elektryczną pochodzącą ze źródeł konwencjonalnych (zastąpi ją energią z OZE przyłączanych do sieci), dzięki czemu ograniczona zostanie emisja do atmosfery zanieczyszczeń będących nieodłączną częścią procesu wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł konwencjonalnych.	TAURON Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Wskazane w drugiej wersji wielkości procentowe alokacji w poszczególnych priorytetach stanowią punkt wyjścia do kontynuacji dyskusji nad ostatecznym podziałem środków. Niemniej jednak należy pamiętać, iż zgodnie z rekomendacją KE podstawowym trybem wyboru projektów jest tryb konkursowy. Tryb pozakonkursowy powinien zostać ograniczony do niezbędnego minimum.

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział)	Treść uwagi	Strona	Uzasadnienie uwagi	Autor uwagi	Odniesienie się do uwag
201	32. Plan finansowy	Włączenie społeczne i rewitalizacja i infrastruktura zdrowotna	282-282	odwoć proporcje	Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych CHRIS	Uwaga nieuwzględniona. Przy porównywaniu alokacji na priorytety finansowane ze źródeł EFS i EFRR przyjęcie jako jedynego punktu oceny wielkości alokacji dla efektywności - czy racjonalności działań - jest nieadekwatne. Działania finansowane w ramach obu funduszy nie są możliwe do porównywania kwotowego w kontekście ich charakteru i kosztowności działań możliwych do realizacji w EFRR i EFS. Jednym z kryteriów oceny może być np. skala oddziaływania oparta na wskaźnikach produktu i rezultatu w kontekście celów do osiągnięcia.
202	32. Plan finansowy	Zmniejszyć wielkość środków na Pomoc Techniczną z poziomu 4% (2,5 % EFRR + 1,5% EFS) do poziomu 2,5%	282-	W porównaniu z alokacjami przeznaczonymi na inne Priorytety (np. Infrastruktura edukacyjną 2,2%, czy Cyfrowe ślaskie 3%) kwota przeznaczona na pomoc techniczną jest zdecydowanie za wysoka. W aktualnym RPO WSL 2007-2013 na Pomoc Techniczną przeznaczono 2,5 %. Obecnie budżet naszego RPO zawiera łącznie środki EFS i EFRR, dlatego też łączna kwota na Pomoc Techniczną powinna być zdecydowanie pomniejszona. Wysokość środków w ramach pomocy technicznej (łącznie dla EFRR i EFS) nie powinna przekroczyć poziomu 2,5%.	Gmina Cieszyń	Uwaga nieuwzględniona. Należy pamiętać, iż pomoc techniczna w obecnym RPO WSL 2007-2014 uwzględnia tylko interwencje z EFRR. W nowej perspektywie RPO WSL 2014-2020 będzie programem dwufundusowym w związku z czym pomoc techniczna musi uwzględniać zarówno interwencje z EFRR jak i EFS. Wartość alokacji na Pomoc Techniczną została zmniejszona do poziomu 3,5%. Wartość ta wynika z oszacowanych potrzeb w tym zakresie i jest zgodna z dopuszczalnym limitem.
203	32. Plan finansowy	Priorytet I - należy przesunąć około 1 % z projektów kluczowych na konkursowe. Priorytet III, V, VII - należy uwzględnić przesunięcia z priorytetów z pierwszej wersji RPO WSL w zakresie inżynierii finansowej. Należy podnieść alokację na priorytet II. Należy przenieść 0,7 % alokacji z ZIT na projekty konkursowe w ramach III priorytetu.	285-285	Prawdopodobnie pojawił się błąd rachunkowy w zakresie wielkości dofinansowania projektów kluczowych: 6,5 % z ponad 3 miliardów dotacji przy średnim obecnym kursie euro 4,2 PLN daje 845 milionów PLN (obecny kurs jest wyższy). Biorąc pod uwagę kurs średni NBP z końca 2012 roku tj. 4,06 PLN otrzymujemy prawie 800 milionów PLN. Zgodnie z załącznikiem 1 na stronie 289 wartość dofinansowania projektów kluczowych, o które wystąpił beneficjent w ramach priorytetu I to nieco ponad 723 miliony. Niezależnie od wysokości przyjętego kursu jest to znacznie mniej niż 6,5 %. Kurs EUR musiałby zejść do poziomu nieco ponad 3,7 PLN - jest to praktycznie nierealne. Jak już zostało wcześniej opisane: pierwsza wersja przewidywała 10,8 % środków na tego typu działania. Zgodnie z uszczegółowieniem instrumenty zwrotne będą wykorzystywane w 3 działaniach tj. - 3,3, 5,4 i 7,3. Jednak z drugiej wersji RPO WSL nie wynika przesunięcie 10,8 % do poszczególnych priorytetów. III wzrost z 8 do 10,1 % (wzrost o 2,1 %), V z 7 do 8,7 % (1,7 %) a VII z 7 do 8,5 % (1,5 %). Łącznie daje to 5,5 % (zamiast 10,8 %) przesunięć bez uwzględniania zmian wynikających z innych korekt/uwag/przesłanek. Należy więc podnieść przynajmniej o 1 % alokację na priorytety V i VII oraz o 2 % na III. Społeczeństwo informacyjne to jedna z polityk horyzontalnych UE. Wsparcie w ramach priorytetu to 3 % alokacji na nowe RPO WSL. Jest to przedstosł pod względem dofinansowania priorytet, w którym dodatkowo została zawarta pełna tematyka cyfrowo-informacyjna (e-usługi i produkty cyfrowe, b2b, cyfrowe zasoby publiczne, cyfrowe usługi publiczne). Ponadto to w tym działaniu będą powstawać innowacyjne rozwiązania edukacyjne z wykorzystaniem narzędzi ICT (co wpłynie na edukację społeczeństwa). Należałoby podnieść poziom alokacji na priorytet II z 3 do 4 % kosztem priorytetu VII i lub XI (de facto Cyfrowe Śląskie w znacznie szybszy i mniej kosztowny sposób wpłynie np. na rozwój kompetencji ICT pracowników firmy, w której wdrażany jest system CRM, a co ważne - będzie się to odbywało zgodnie z polityką horyzontalną społeczeństwa informacyjnego UE). W ramach priorytetu III zgłaszałem poprzednio uwagę, iż na działania finansowane w formie ZIT wystarczy 1 % alokacji a nie 2 (Ostatni konkurs dotyczący uzbrajania terenów w ramach starego RPO WSL został zamknięty około miesiąca temu, Województwo Śląskie posiada wiele uzbrojonych terenów pod inwestycje, przesunięcie 1 % na projekty konkursowe jest uzasadnione). Przyznał mi Państwo rację, jednak przesunięto zostało jedynie 0,3 % (1 % na projekty typu ZIT to wystarczająca forma wsparcia m.in. w świetle dodatkowych konkursów na uzbrajanie i promocję terenów inwestycyjnych).	Capital Training Szymon Błaszczak	Uwaga nieuwzględniona. Wskazane w drugiej wersji wielkości procentowe alokacji poszczególnych priorytetów stanowią punkt wyjścia do kontynuacji dyskusji nad ostatecznym podziałem środków
204	32. Plan finansowy	Zmniejszyć wielkość środków na Pomoc Techniczną z poziomu 4% (2,5 % EFRR + 1,5% EFS) do poziomu 2,5%	282-	W porównaniu z alokacjami przeznaczonymi na inne Priorytety (np. Infrastruktura edukacyjną 2,2%, czy Cyfrowe ślaskie 3%) kwota przeznaczona na pomoc techniczną jest zdecydowanie za wysoka. W aktualnym RPO WSL 2007-2013 na Pomoc Techniczną przeznaczono 2,5 %. Obecnie budżet naszego RPO zawiera łącznie środki EFS i EFRR, dlatego też łączna kwota na Pomoc Techniczną powinna być zdecydowanie pomniejszona. Wysokość środków w ramach pomocy technicznej (łącznie dla EFRR i EFS) nie powinna przekroczyć poziomu 2,5%.	Powiat Cieszyński	Uwaga nieuwzględniona. Należy pamiętać, iż pomoc techniczna w obecnym RPO WSL 2007-2014 uwzględnia tylko interwencje z EFRR. W nowej perspektywie RPO WSL 2014-2020 będzie programem dwufundusowym w związku z czym pomoc techniczna musi uwzględniać zarówno interwencje z EFRR jak i EFS. Wartość alokacji na Pomoc Techniczną została zmniejszona do poziomu 3,5%. Wartość ta wynika z oszacowanych potrzeb w tym zakresie i jest zgodna z dopuszczalnym limitem.
205	32. Plan finansowy	Uwaga do rozdziału 9, który nie został uwzględniony w formularzu - dotyczy warunkowości ex-ante dla celu tematycznego 6 - w rozdziale tym nie przedstawiono szczegółowej informacji odnośnie do spełnienia warunku ex-ante 6.2 w zakresie gospodarki odpadami.	286	Należy przedstawić szczegółową ocenę spełnienia warunku 6.2 w zakresie WPGO woj. śląskiego, zgodnie z kryteriami tego warunku. Zgodnie z opinią odnośnie do WPGO woj. śląskiego przekazaną na spotkaniu Ministra Środowiska z Marszałkiem Województwa, brakuje w WPGO wskazania w regionach systemu selektywnego zbierania odpadów (jakie działania będą w tym zakresie planowane i jakie będą zakładane efekty tych działań), czy zostaną osiągnięta cele UE i krajowe dotyczące przygotowania do ponownego użycia i recyklingu 4 frakcji (papieru, metalu, plastiku i szkła)	Ministerstwo Środowiska	Uwaga uwzględniona
206	33. Załącznik nr 1. Wstępna lista Projektów Kluczowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	Szacunkowy koszt całkowity oraz szacunkowe dofinansowanie projektu "Budowa Regionalnej Drogi Racibórz-Pszczyna na odcinku od włączenia do drogi krajowej nr 45 w Gminie Rudnik do granicy miasta na prawach powiatu Rybnik"	293-293	Szacunkowy koszt całkowity 900 000 000 (Zgodnie z Uchwałą Nr 806/250 /IV/2013 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 16 kwietnia 2013 r. Szacunkowe dofinansowanie 720 000 000 (Zgodnie z Uchwałą Nr 806/250 /IV/2013 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 16 kwietnia 2013 r. Precyzyjne i adekwatne do aktualnej sytuacji rynkowej koszty zawierają będzie przygotowany kosztorys inwestorski. Ostateczna wartość kosztów całkowitych i wartości dofinansowania znane będą po zakończonym postępowaniu przetargowym.	Miasto Racibórz	Uwaga nieuwzględniona. Zmiana wynika z ustaleń Grupy roboczej ds. transportu i została zaakceptowana przez Zarząd Województwa Śląskiego.
207	33. Załącznik nr 1. Wstępna lista Projektów Kluczowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	W pozycji 29 Przebudowa drogi 793, doposażenie odcinek Św. Anna-Przyrów od km 0+028,0 do km. 1+700,74 i zwiększyć kwotę o 7 mln. zł. W pozycji 18 doposażenie odcinek Pniaki Mokzeskie-Knieja na długości 5km. i zwiększyć kwotę o 10 mln.	-	Ad 20 Gotowa dokumentacja techniczna i kosztorysowa, odcinek przygotowany do realizacji. Duże natężenie ruchu na tym odcinku, stanowi skróty Siewierz Radomsko. Ad 18. Bardzo niebezpieczny odcinek drogi dużo wypadków w tym śmiertelne. Uwaga. Z dużym prawdopodobieństwem wprowadzenie tych odcinków nie spowoduje wzrostu zakłóceń kosztów, gdyż zmniejszą się w oszczędnościach przetargowych.	Gmina Przyrów	Uwaga nieuwzględniona. Kwestia rozszerzenia zakresów projektów była już rozważona w ramach aktualizacji uchwał Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 13.08.2013 r.
208	33. Załącznik nr 1. Wstępna lista Projektów Kluczowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	Szacunkowy koszt całkowity oraz szacunkowe dofinansowanie.	-	Szacunkowy koszt całkowity 900 000 000 (Zgodnie z Uchwałą Nr 806/250 /IV/2013 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 16 kwietnia 2013 r. Szacunkowe dofinansowanie 720 000 000 (Zgodnie z Uchwałą Nr 806/250 /IV/2013 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 16 kwietnia 2013 r. Precyzyjne i adekwatne do aktualnej sytuacji rynkowej koszty zawierają będzie przygotowany kosztorys inwestorski. Ostateczna wartość kosztów całkowitych i wartości dofinansowania znane będą po zakończonym postępowaniu przetargowym.	Związek Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego w Rybniku	Uwaga nieuwzględniona. Zmiana wynika z ustaleń Grupy roboczej ds. transportu i została zaakceptowana przez Zarząd Województwa Śląskiego.
209	33. Załącznik nr 1. Wstępna lista Projektów Kluczowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	pozytywnie odnoszą się do propozycji przebudowy DW 941 na odcinku od Ustronia Polany do Wiatły Dziechinki.	-	Inwestycja jest wysoka zasadna. Należy na w/w odcinku tak przebudować drogę, aby ruch odbywał się bezkolizyjnie, także w kontekście krzyżujących się z drogą linia kolejowa. Wiata boryka się z ogromnym problemem zakorków drogowych, szczególnie w momentach masowego przyjazdu i wyjazdu turystów. Często zdarza się, że samochody stoją w kilkugodzinnych korkach. Obniża to atrakcyjność turystyczną nie tylko dolin wiślańskich, ale także Trójmiasto. Rozwój przemysłu turystycznego, będącego najważniejszym źródłem dochodów mieszkańców wymienionych obszarów, uzależniony jest w dużym stopniu od standardu i przepustowości DW 941.	Janusz Buzek	Przyjęto informację.
210	33. Załącznik nr 1. Wstępna lista Projektów Kluczowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	Proszę o rozszerzenie listy o zakup 10 jednoczyniowych jednostek elektrycznych (ociągów osobowych) o ilości miejsc siedzących – 60, prędkości do 120km/h dla połączeń o niskich natężeniach ruchu.	-	Małe elektryczne pojazdy mogą obsługiwać linie np.: Wodzisław – Żory – Pszczyna – Bielsko, Wadowice – Bielsko, Czerwchowie – Cieszyń, Czerwchowie – Oświęcim, a po reaktywacji linii Bielsko – Cieszyń. Ze względu na wielkość popytu na tych liniach i koszty eksploatacyjne przedmiotowych pojazdów zachodzi ekonomiczne uzasadnienie obsługi ruchu pasażerskiego przez kompaktowe pociągi.	Janusz Buzek	Uwaga do rozważenia przez Grupę roboczą ds. transportu

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział)	Treść uwagi	Strona	Uzasadnienie uwagi	Autor uwagi	Odniesienie się do uwag
211	33. Załącznik nr 1. Wstępna lista Projektów Kluczowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	Uwaga dotyczy projektu pn. Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 913 na odcinku od DK S1 "Węzeł Lohńsko" do skrzyżowania drogi wojewódzkiej nr 913 z ul. Józefa Piłsudskiego w miejscowości Pyrzowice" - gmina Psary wnioskując o zmianę tytułu, rozszerzenie zakresu rzeczowego projektu, zwiększenie całkowitej wartości zadania i szacowanego dofinansowania.	288-291	Droga wojewódzka nr 913 to droga o strategicznym znaczeniu dla całego regionu. Jest to najkrótsza trasa łącząca DK 86 i południową część powiatu będzińskiego z Miastem Łodziem. Katowice w Pyrzowicach i DK 78, zapewnia dojazd do przejścia granicznego, dojazd do węzła przy S1 i oddalono o kilkadziesiąt metrów węzła łączącego drogę S1 z autostradą A1. Jest to jednocześnie alternatywa dla drogi ekspresowej S1. DW 913 odgrywa także ważną rolę jako droga dojazdowa do lotniska dla mieszkańców Bytomia i powiatu łomżyńskiego (pośrednio z dk 78 i północną obwodnicą GOPK). W toku prac nad kształtem RPO WSL w przyszłej perspektywie finansowej, podjęte zostały starania na rzecz ujęcia projektu przebudowy odcinka drogi wojewódzkiej nr 913 od skrzyżowania z DK 86 do Celin (DK 78), na liście projektów kluczowych w ramach RPO WSL na lata 2014-2020. Propozycja w/w projektu została zgłoszona przez gminę Psary, uzyskała aprobatę przedstawicieli gmin i powiatów Podregionu Sosnowieckiego i została zgłoszona przez Subregion Centralny jako wspólna propozycja projektu kluczowego w ramach RPO WSL 2014-2020. Tymczasem, w Projekcie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, przyjętym Uchwałą nr 806/250/IV/2013 Zarządu Województwa Śląskiego w dniu 4 kwietnia br., znalazł się projekt pn. "Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 913 na odcinku od DK S-1 "Węzeł Lohńsko" do skrzyżowania drogi wojewódzkiej nr 913 z ul. Józefa Piłsudskiego w miejscowości Pyrzowice", o wartości 17 mln zł. Wniosek po tytule projektu oraz szacowanym koszcie zadania, uwzględniony na liście projektów swym zakresem nie obejmuje przebudowy odcinka drogi DW 913 od skrzyżowania z DK 86 do Celin. Mając na uwadze zły stan techniczny DW 913 na całej długości, a zwłaszcza brak ciągów pieszych w wielu niewalczących odcinkach drogi na terenie gminy Psary, dostrzegamy pilną potrzebę przebudowy całej drogi wojewódzkiej nr 913. Zasadność kompleksowej przebudowy drogi wojewódzkiej nr 913 potwierdza także opinia Zarządu Dróg Wojewódzkich w Katowicach. Szacowana wartość inwestycji, uwzględniająca koszt przebudowy odcinka od skrzyżowania z DK 86 do Celin to ok. 60 mln zł. Wnoszącym zatem o rozszerzenie zakresu rzeczowego projektu "Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 913 na odcinku od DK S-1 "Węzeł Lohńsko" do skrzyżowania drogi wojewódzkiej nr 913 z ul. Józefa Piłsudskiego w miejscowości Pyrzowice" o prace budowlane na odcinku od skrzyżowania z DK 86 do Celin. Proponujemy, aby na liście projektów kluczowych znalazł się projekt pn. "Kompleksowa przebudowa drogi wojewódzkiej nr 913 jako alternatywnego dojazdu do MPL Katowice w Pyrzowicach", o wartości 60 mln zł	Gmina Psary	Uwaga uwzględniona.
212	33. Załącznik nr 1. Wstępna lista Projektów Kluczowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	Uzupełnienie listy projektów kluczowych o projekty: 1. Przebudowa DW 904 na odcinku DK-46 -Tłezpizury-Aleksandria-Konopiska-Rększowice-Nierada (w kierunku DK-1) 2. Przebudowa DW 793 na odcinku Julianna – Przyrów-Swięta Anna i DW 784 na odcinku DW 786- Święta Anna – Dąbrowa Zielona-granica województwa śląskiego 3. Skomunikowanie węzła autostrady A1 „Rzasaśwa” oraz DK-1 z drogą DW 483 w miejscowości Dudki 4. Przebudowa dróg będących połączeniami węzłów autostradowych z drogami wojewódzkimi i krajowymi tj. połączenia węzła autostrady A1 w m. Kościółce z DW483, DK-1, DK-91 i DW786 oraz węzła w m. Wygoda z DK-1 i DW908	-	1. Droga ta charakteryzuje się bardzo dużym natężeniem ruchu, który oscyluje w granicach 3 – 5 tys. pojazdów na dobę oraz łączy ona region Wielunia i Poznania ze Śląskiem, co skutkuje tworzeniem się w szczycie w centrum Konopiska licznych korków. Droga ta posiada charakter obwodnicy dla miasta Częstochowy przy transporcie materiałów niebezpiecznych i wielkogabarytowych. Warto nadmienić, iż gmina Konopiska dysponuje projektami budowlanymi ciągów pieszo-rowerowych na odcinkach Białochwina – Konopiska oraz rondo Rększowice – Nierada, które sukcesywnie są realizowane. Ponadto w latach poprzednich przeprowadzono kompleksową modernizację DW 904 na odcinku Nierada – Bargły (wraz z wymianą odcinowej) oraz na granicy gmin Konopiska i Poczesna wybudowano nowy most. Natomiast wjeżdżając na teren gminy Konopiska (na odcinku od Nierady do ronda w Rększowicach) mamy do czynienia z najgorszym, o najmniejszej nośności odcinku drogi (wg badań ZDW), który nie został przewidziany do przebudowy. 2. Ciąg dróg wojewódzkich DW 793 i DW 784 stanowi alternatywne dla DK-1 połączenie Katowic z Łodzią i Warszawą. Jest niezwykle ważny dla wyrównywania szans i rozwoju wschodniej części powiatu częstochowskiego. Wskazany odcinek dróg wojewódzkich jest w złym stanie technicznym, zagrażającym bezpieczeństwu ruchu drogowego (występujące przełomy) i wymaga pilnej przebudowy. 3. Wybudowanie nowej drogi wojewódzkiej łączącej DK-1 w m. Rzasaśw z DW483 w m. Dudki usprawni skomunikowanie węzła autostradowego A-1 „Rzasaśwa” i wyprowadzi ruch z Częstochowy w kierunku na Łask. Przyczyni się również do skomunikowania powstałych terenów inwestycyjnych w obrębie autostrady A-1 i DK-1. Dodatkowym niewątpliwym atutem tego projektu jest prowadzenie na terenie miejscowości Lubieńka prac scianowych, dzięki czemu można bezproblemowo wydzielć pas drogowy na potrzeby przyszłej drogi wojewódzkiej. 4. Budowa autostrady A-1 spowoduje konieczność przebudowy dróg łączących węzły autostradowe z drogami krajowymi i wojewódzkimi. Taką funkcję pełnią drogi powiatowe łączące autostradę w węzłach w miejscowościach Wygoda i Kościółce z drogami krajowymi i wojewódzkimi (ciąg drogowy Rybna -DW 483- Mykanów-DK-1-Rudniki-DK-91-Wanczerów-DW 786 oraz ciąg drogowy DK-1-Poczesna-Mazury-Mynek-Wąsosz-DW 908)	Starostwo Powiatowe w Częstochowie	Uwaga uwzględniona częściowo. W przypadku projektu z pkt.1) analizowana jest przez Grupę ds. Transportu. W przypadku projektu z pkt 2. był już rozważony w ramach aktualizacji uchwał zarządu Województwa Śląskiego z dnia 13.08.2013 r. Projekty z pkt 3 i 4 nieuwzględniono z uwagi na lokalny charakter drogi.
213	33. Załącznik nr 1. Wstępna lista Projektów Kluczowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	Poparcie dla zadania:przebudowa DW 941 od obwodnicy m. Ustroni do DW 942	-	Przebudowa DW 941 od obwodnicy m. Ustroni do DW 942 jest niezbędna do zwiększenia dostępności największych i najczęściej odwiedzanych terenów turystycznych województwa śląskiego. Mając na względzie perspektywę czasu oraz nakłady finansowe związane z tym zadaniem należy dochować wszelkiej staranności, aby odpowiednio przygotować ją do realizacji. Dzięki realizacji tego projektu pozycja tego turystycznego terenu znacznie zwiększy swoją dostępność i atrakcyjność wśród turystów oraz mieszkańców naszego całego regionu.	Stowarzyszenie Przyjaciół Miasta Wisły IMKO WISELKA	Przyjęto informację.
214	33. Załącznik nr 1. Wstępna lista Projektów Kluczowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	Zapisy wstępnej listy projektów kluczowych	293-296	Zapis listy projektów kluczowych bez rankinguowania dobry z punktu widzenia miasta (projekt BeCeTi), gdyż każdy dobrze i szybko przygotowany projekt ma szansę na dofinansowanie. W związku z wprowadzeniem do Priorytetu X infrastruktury zdrowotnej wnioskujemy dodatkowo o wpisanie na listę projektów Kluczowych projektu Bytoma pn. „śląskiego Centrum Choroǳi Zakaznych i Gruźlicy”.	Urząd Miejski Bytom	Uwaga nieuwzględniona
215	33. Załącznik nr 1. Wstępna lista Projektów Kluczowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	Dotyczy przebudowy DW 941 na odcinku od Ustronia Polany do Wisły Dziechcinki w kontekście Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020. Na w/w odcinku koniecznym jest tak przebudować drogę, aby ruch samochodów odbywał się bezkolizyjnie, oraz nie był zakłócany ruch kolejowy.	-	Wiola oraz Trójwiel Bieskidka boryka się z ogromnym problemem zatoków drogowych, szczególnie w momentach masowego przyjazdu i wyjazdu turystów. Często zdarza się, że samochody stoją w kilkudziesięciu korkach. Oniż to atrakcyjność turystyczną nie tylko dolin wiślańskich, ale także całych Bieskidów, czyli regionu najbardziej konkurencyjnego dla Zakopanego i Podhala. Rozwój przemysłu turystycznego, będącego najważniejszym źródłem dochodów mieszkańców wymienionych obszarów, uzależniony jest w dużym stopniu od standardu i przepustowości DW 941. Bliisko 75 % turystów odwiedzających Wiślę oraz cały region to mieszkańcy województwa śląskiego.	MKS Istebna	Uwaga częściowo do uwzględnienia. Zgodnie z założeniami projektu kluczowego dot. przebudowy drogi wojewódzkiej nr 941 od obwodnicy m. Ustroni do DW 942, przewiduje się jej realizację w standardzie drogi jednojezdniowej, po jednym pasie w każdą ze stron ruchu (G 1/2). Planowany do realizacji projekt przyniesie w rezultacie poprawę płynności ruchu. Jednocześnie nie przewiduje się w ramach projektu zamiany przebiegów kolejowych na bezkolizyjny. Z uwagi na to ograniczenia w ruchu samochodowym wywołane przez ruch kolejowy nie zostaną zlikwidowane.
216	33. Załącznik nr 1. Wstępna lista Projektów Kluczowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	Projekt: Przebudowa DW 408 na odcinku od m. Sońniczowice do węzła A4 Ostropa w tym: Budowa obwodnicy Sońniczowice w ciągu drogi wojewódzkiej nr 408 jest niezgodny z założeniami Priorytetu VI.Transport oraz z wskazaniami formalnymi w zakresie opracowanej dokumentacji	290-291	Zgodnie z założeniami Priorytetu VI, Transport wsparcie dotyczy inwestycji rozbudowy i przebudowy kluczowej infrastruktury drogowej regionu,natomiast projekt zakłada budowę nowej obwodnicy. Projekt nie uzyskał Decyzji Środowiskowej i jego dokumentacja jest niekompletna.Wyswijanie na listę projektów, których dokumentacja jest wadliwa i niepełna skutkuje zagrożeniem płynności realizacji i jest niegodzie z wytycznymi UE. Dodatkowo zaplanowane inwestycje w obszarze Priorytetu VI powinny mieć charakter kompleksowy i gwarantować osiągnięcie celu przedstawionego w opisie Priorytetu. Aktualnie odpowiedzialni listę realizacji prac intencyjnych prowadzonych w obszarze sieci dróg przez GDDKiA i nie zaplanowaną strategię dla potrzeb rozwoju województwa w obszarze Transportu kolejowego i drogowego.	Marzena Kordas	Uwaga nieuwzględniona. Rozbudowa kluczowej infrastruktury oznaczać może budowę nowych odcinków dróg, które przyczynią się do poprawy spójności systemu. Siąg też budowa obwodnic nie stoi w sprzeczności z założeniami Priorytetu VI projektu RPO WSL 2014-2020. Projekt został uwzględniony na liście projektów kluczowych, która nie jest listą ostateczną. Gotowość do realizacji, kompletność dokumentacji oraz wszystkich wymaganych prawem opinii i pozwoleń, będzie jednym z kryteriów, które ostatecznie przesądzić będzie o realizacji projektu w ramach RPO WSL 2014-2020.
217	33. Załącznik nr 1. Wstępna lista Projektów Kluczowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	Proszę o dopisanie do projektów kluczowych projektu pn.:" Wzrost dostępności komunikacyjnej mieszkańców powiatów lublińskiego i łomżyńskiego do autostrad A1 i A2 poprzez: przebudowę drogi wojewódzkiej nr 906 w celu poprawy jej nośności oraz zwiększenia przepustowości i bezpieczeństwa" - wartość projektu 200 mln zł.	269-274	Korzyści są okres programowania UE 2007-2013. Jest to kolejny okres programowania w ramach, którego nie były realizowane żadne kluczowe inwestycje drogowe na terenach Ziemi Lublińskiej. To nierówne traktowanie potrzeb inwestycyjnych w zakresie realizacji inwestycji drogowych jest zaprzeczeniem głównej unijnej zasady „równowazonego rozwoju”. Od wielu lat na kapitalny remont czeka wiadukt kolejowy przy ul. Powstańców ŚL w Lublińcu (ciąg drogi wojewódzkiej nr 906). Co roku remont tego obiektu jest przekładany ze względu na brak środków finansowych a stan techniczny zaczyna budzić coraz większe obawy. Nasze obawy o przyszły stan nawierzchni drogi wojewódzkiej nr 906, budzą zapowiedź wprowadzenia odpłatności za przejazd autostradami, które spowodują, że część kierowców chęć zaoszczędzić na opłatach zacznie skraćć sobie drogę w obrębie autostrad A1 i A4 właśnie poprzez ww. drogi wojewódzkie. Spowoduje to szybszą degradację nawierzchni oraz obniżenie ich nośności.	Urząd Miejski w Lublińcu	Uwaga do rozważenia przez Grupę roboczą ds. transportu
218	33. Załącznik nr 1. Wstępna lista Projektów Kluczowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	"Poprawa funkcjonowania systemu bezpieczeństwa na terenie powiatów: cieszyńskiego, raciborskiego i wodzisławskiego oraz miast: Bytom, Mysłowice i Ruda Śląska poprzez budowę nowych strażnic PSP", beneficjent: Komenda Wojewódzka PSP w Katowicach, priorytet V, szacunkowy koszt całkowity 129 mln zł, wartość dofinansowania: 109 mln zł	-	Propozycja projektu kluczowego wynika z szeregu analiz przeprowadzonych przez Komendę Wojewódzką PSP w Katowicach w zakresie funkcjonowania Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego w województwie śląskim. Stan bazy lokalowej jednostek PSP: stare, wyeksploatowane, wymagające pilnych, kosztownych (a często nieopłacalnych już) remontów budynki i zaplecze logistyczne, zlokalizowane w miejscach utrudniających skuteczną interwencje na całym obszarze operacyjnym czy będących uciążliwymi dla okolicznych mieszkańców (np. centrum miast), stan niektórych budynków nie zapewnia nado pożądanego poziomu bezpieczeństwa i higieny służby. Niniejszy projekt charakteryzuje się systemowym oraz spójnym podejściem wpływającym na wizerunek całego regionu, wzmacniającym jego konkurencyjność, przyczyniającym się równocześnie do poprawy warunków życia mieszkańców i osób odwiedzających nasz województwo. Ponadto Komenda Wojewódzka PSP w Katowicach, mając duże doświadczenie w zakresie realizacji projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, z uwagi na zaawansowanie prac nad przedmiotowym przedsięwzięciem, gwarantuje pełną wykonalność projektu i gotowość do jego kompleksowej realizacji.	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach	Uwaga nieuwzględniona Z uwagi na zapisy Unii Demarkacyjnej, wsparcie dla PSP kierowane będzie z poziomu krajowego.

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział)	Treść uwagi	Strona	Uzasadnienie uwagi	Autor uwagi	Odniesienie się do uwag
219	33. Załącznik nr 1. Wstępna lista Projektów Kluczowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	Do listy projektów kluczowych (priorytet V) wnioskujemy dopisać projekt pn.: "Od historii ziemi do przyszłości Zagłębia - podróż przez dwa światy".	289-289	Proponujemy ująć na liście projektów kluczowych projekt pn.: "Od historii ziemi do przyszłości Zagłębia - podróż przez dwa światy". Projekt realizowany będzie na terenie haldy usypanej z osadów poeksploatacyjnych KWK Porąbka-Kłomontów w Sosnowcu i polegać będzie na utworzeniu Ośrodka Ochrony Bioróżnorodności i Dziedzictwa Naturalnego, obejmującego kompleks edukacyjno-muzealny- turystyczny. W Ośrodku eksponowane będzie stanowisko paleontologiczne i cenne wykopaliska dokonane na w/w haldzie przed kilku laty przez pracowników Muzeum Przyrodniczego Instytutu Systematyki Ewolucji Zwierząt PAN w Krakowie. Wykopaliska datowane są na okres sprzed 320 milionów lat (era karbonu) i należą do jednych z najstarszych na świecie. W postaci dioramy pod kopułą otworzony zostanie, w postaci Parku Karbońskiego, świat roślin sprzed 320 milionów lat, które rosły na terenie obecnego Sosnowca i dąły początek tutajszym pokładom węgla. W Parku zaprezentowana zostanie również ówczesna fauna lądowa (modele w skal 1:1 z wykorzystaniem najnowszych dostępnych technologii) oraz odwzorzone zostaną charakterystyczne dla tego okresu elementy środowiska naturalnego. Na terenie Ośrodka znajdować się będą się galerie, wystawy stałe i czasowe poświęcone bioróżnorodności i dziedzictwu naturalnemu Sosnowca, sale edukacyjne, sala konferencyjna, przestrzeń do prezentacji multimedialnych i pokazów oraz pomieszczenia dla paleontologów, biologów i innych naukowców, pomieszczenia techniczne, pomieszczenia socjalne dla stałych pracowników ośrodka. Zagospodarowane zostanie również otoczenie Ośrodka w postaci m.in. ogrodu „Cztery pory roku” prezentującego rodzime gatunki roślin i zisk. Utworzone odpowiednio ścieżki dydaktyczne umożliwią poznanie prezentowanych gatunków także osobom niedowidzącym, niedosłyszącym i z dysfunkcją ruchu. Utworzony zostanie również interaktywny portal poświęcony ochronie bioróżnorodności i ochronie dziedzictwa naturalnego w Sosnowcu oraz założona zostanie elektroniczna baza danych. Liderem projektu będzie Gmina Sosnowiec. Partnerami w projekcie będą: • Uniwersytet Śląski – Wydział Nauk o Ziemi i Wydział Radia i Telewizji • Muzeum Przyrodnicze Instytutu Systematyki i Ewolucji Zwierząt Polskiej Akademii Nauk w Krakowie • Oddział PTTK im. A. Janowskiego w Sosnowcu • Śląski Uniwersytet Medyczny • Politechnika Śląska • Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe Koszt całkowity projektu: ok. 100 mln zł	Urząd Miejski w Sosnowcu	Uwaga nieuwzględniona
220	33. Załącznik nr 1. Wstępna lista Projektów Kluczowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	Beneficjent zgłasza nowy projekt kluczowy do Priorytetu I "Nowoczesna gospodarka" pn. "Utworzenie 3 samowystarczalnych wysp energetycznych w Katowicach i Chelmnie Śląskim". Celem projektu jest podniesienie innowacyjności Województwa Śląskiego, poprzez inwestycje w infrastrukturę naukowo-badawczą 3 lokalnych wysp energetycznych na terenie gminy Chelm Śląski, campusu Uniwersytetu Śląskiego oraz Euro-Centrum w Katowicach. Projekt ma charakter naukowo-wdrożeniowy. W fazie badawczej (program badawczy) zostaną przeprowadzone: • inwentaryzacja oraz analiza możliwości zastosowania w danej lokalizacji odnawialnych źródeł energii, źródeł autogeneracyjnych, mikroinstalacji prosumenckich, • opracowanie 4 modelowych rozwiązań lokalnych wysp energetycznych (pokazowy dom jednorodzinny, Zielona Uczelnia, gmina samowystarczalna energetycznie i przedsiębiorstwo samowystarczalne energetycznie), które zostaną włączone do laboratorium inteligentnych sieci elektroenergetycznych w celu wszechstronnego badania (testowania) • analiza możliwości współpracy 3 lokalnych wysp energetycznych z Krajowym Systemem Elektroenergetycznych (KSE) W fazie wdrożeniowej zostaną przeprowadzone następujące prace: • budowa zasobników energii, • budowa podwójnego zasilania w energię elektryczną dla budynków Parku Przemysłowego i Parku Naukowo-Technologicznego • budowa demonstracyjnej instalacji odnawialnych źródeł energii (fotowoltaika, mikrowiatłaki, mikrobiogazownie, kolektory słoneczne, pompy ciepła) • budowa energoszczędnych żaluzji fasadowych • budowa laboratorium energii biemnej • budowa źródeł trngeneracyjnych • budowa demonstracyjnych (pokazowych) mieszkalnych budynków pasywnego oraz plusenergetycznego • budowa niskoenergetycznej hali montażowo-usługowej. Beneficjentami projektu będą: Euro-Centrum S.A. Park Przemysłowy, Park Naukowo-Technologiczny Euro-Centrum sp. z o.o., gmina Chelm Śląski oraz Uniwersytet Śląski. W dniu 09.09.2013 roku została wysłana wersja elektroniczna fiszki projektu na adres: programowanie@slaskie.pl	288-291	Tworzone lokalnie, na terenie gminy Chelm Śląski oraz miasta Katowice, „wyspy energetyczne” pozwolą na minimalizowanie przepływów między tymi wyspami i KSE (Krajowy System Elektroenergetyczny). Takie działanie uchroni system elektroenergetyczny przed przeciążeniami i pozwoli uruchomić rynek „regulatorów”. Park Naukowo-Technologiczny Euro-Centrum będzie świadczyć specjalistyczne usługi badawczo-rozwojowe, doradcze i szkoleniowe. Odbiorcami oferty będą firmy technologiczne działające w branży ekologicznej. Dzięki inwestycji, na terenie Katowic i Chelmu Śląskiego, powstaną pilotżowe w skali kraju 3 instalacje demonstracyjno-badawcze o charakterze słurowanym (living lab). Instalacje W połączeniu z projektami już realizowanymi ze środków UE, realizacja projektu umożliwi uniajkalizowanie się m. in. części kompleksu campusu akademickiego Uniwersytetu Śląskiego, 6 ha powierzchni Euro-Centrum od zewnętrznych dostaw energii elektrycznej (mikro-grid). Efektem realizacji projektu będzie zwiększenie liczby przedsiębiorstw w województwie śląskim wprowadzających innowacje w zakresie technologii ekologicznych. Infrastruktura będzie przeznaczona dla firm oraz ośrodków naukowych, badawczo-rozwojowych zainteresowanych powołaniem działalności innowacyjnej w obszarze technologii ekologicznych. Wyspy energetyczne będą wyposażone w najnowsze technologie: solane (kolektory słoneczne oraz fotowoltaika), ogrzewania (pompy ciepła, system BKT), klimatyzacji i wentylacji (gruntowy wymiennik powietrza), automatyki budynkowej i BMS. Infrastruktura zostanie włączona w inteligentną sieć informatyczną pilotżowych instalacji energetyki prosumenckiej w województwie śląskim. Na terenie Euro-Centrum zostało już wybudowane 21 tys. m2 powierzchni biurowej, 10 budynków, które stanowią siedzibę dla ponad 90 firm, ponad 1000 miejsc pracy, Centrum Szkoleniowe Nowoczesnych Technik Grzewczych, Centrum Testowania Systemów Solarnych, Euro-Centrum posiada już wybudowane oraz funkcjonujące budynki biurowe, niskoenergetyczny i pasywny. Euro-Centrum posiada już wieloletnie doświadczenie w zakresie zarządzania energią w budynkach. Ponadto budowane są: Laboratorium Właściwości Ciepłych Budynków, Laboratorium Procesów w Budownictwie Energoszczędnym oraz Laboratorium Inteligentnych Sieci Energetycznych.	Park Naukowo-Technologiczny Euro-Centrum	Uwaga nieuwzględniona
221	33. Załącznik nr 1. Wstępna lista Projektów Kluczowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	dziedzictwo narodowe muzeum techniki polskiego hutnictwa, inicjatywa środowiskowa SITPH i władz miasta Chorzów jako istotne i będące inicjatywą od przeszło 30 lat nadal czekającą na realizację	-		Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Hutniczego w Polsce	Uwaga o charakterze stwierdzenia. Bez rozpatrzenia.
222	33. Załącznik nr 1. Wstępna lista Projektów Kluczowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	Szpital Wojewódzki w Bielsku-Białej zwrócił się z prośbą o wpisanie na listę projektów kluczowych projektu pt. "Poprawa dostępności i jakości diagnostyki w zakresie: w stacjach zagrożenia zdrowia (SOR), diagnostyki obrazowej (ZDO), intensywnej terapii (OICM), dializoterapii (Stacja Dializ) oraz utworzenia Centrum Geriatry i Rehabilitacji", Szpital im. Stanisława Leszczyńskiego w Katowicach przedłożył projekt utworzenia Katowickiego Centrum Onkologii.			Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej	Wszystkie propozycje projektów kluczowych w obszarze zdrowia są obecnie analizowane, a lista zostanie zawarta w trzecim projekcie RPO WSL.
223	33. Załącznik nr 1. Wstępna lista Projektów Kluczowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	Wniosek o wpisanie na listę projektów kluczowych i uwzględnienie dofinansowania projektu pt. "Poprawa dostępności i jakości diagnostyki oraz terapii chorób płuc i gruźlicy w Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii w Bystrzy w ramach regionalnej sieci centrów medycznych Województwa Śląskiego".			Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii w Bystrzy	Wszystkie propozycje projektów kluczowych w obszarze zdrowia są obecnie analizowane, a lista zostanie zawarta w trzecim projekcie RPO WSL.
224	33. Załącznik nr 1. Wstępna lista Projektów Kluczowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	Wniosek o wpisanie na listę projektów kluczowych projektu pt. "Budowa akwenu wodnego z pomieszczeniami dla uchatek (fok) oraz stacją uzdatniania wody" z kwotą 15 000 000,00 zł netto do realizacji w latach 2015 i 2016.		Rozwój ścieżki edukacyjnej w Śląskim Ogrodzie Zoologicznym jest niezmierznie istotny dla zwiedzających, którzy nawet wyjeżdżając nad morze nie mają okazji zapoznania się ze zwyczajami tych ssaków tak istotnych dla naszego ekosystemu a wyniszczanych przez działania człowieka chociażby dla cennego futra.	Śląski Ogród Zoologiczny	Uwaga nieuwzględniona. Z uwagi na ograniczoną ilość środków w ramach priorytetu XII podjęto decyzję o koncentracji działań na infrastrukturze kształcenia zawodowego i wychowania przedszkolnego. Jest to zgodne z priorytetami Strategii EU 2020 i strategii krajowych w zakresie edukacji.
225	33. Załącznik nr 1. Wstępna lista Projektów Kluczowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	Wniosek o wpisanie na listę projektów kluczowych projektu pt. "Nowoczesna straż pożarna - wsparcie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych województwa śląskiego"		Zrealizowanie tego projektu pozwoli na uzupełnienie podstawowych braków w potencjale operacyjnym w jednostkach ochotniczych straży pożarnych.	Oddział Wojewódzki Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP województwa śląskiego	Uwaga częściowo do uwzględnienia. W zakresie CT 5 wsparcie zostanie ukierunkowane na wyposażenie jednostek OSP w sprzęt ratowniczo-gaśniczy, jednakże w procedurze konkursowej
226	33. Załącznik nr 1. Wstępna lista Projektów Kluczowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	W dokumencie brakuje opisów projektów kluczowych i informacji o ich wpływie na osiągnięcie wskazanych celów szczegółowych w poszczególnych priorytetach.			Śląski Związek Gmin i Powiatów	Uwaga nieuwzględniona. Docelowo RPO WSL nie będzie posiadał opisów projektów kluczowych, co wynika z dokumentu pn.: "Szablon programu operacyjnego 2014 w Polsce".
227	4. Uwagi ogólne	1. Mapa nr 133 Obszary funkcjonalne województwa i ich ośrodki centralne nie zawiera nazwy Miasta Racibórz. 2. Brak celu tematycznego nr 5. 3. Usunięcie dwóch priorytetów. 4. Precyzyjne określenie zakresu zadań w ramach poszczególnych priorytetów dedykowanych ZIT.	-	1. Gminy sąsiadujące zostały wymienione. Największe miasto powiatu raciborskiego i jedno z większych na terenie Subregionu Zachodniego winno zostać wymienione. Jest to odczytny błąd popełniony przez Urząd Marszałkowski i już po raz kolejny zgłaszany przez Miasto Racibórz. 2. Brak celu tematycznego wiąże się z brakiem możliwości realizacji interwencji w zakresie m.in malej retencji, organizacji systemów wczesnego reagowania i ratownictwa w sytuacjach nagłego wystąpienia zjawisk katastrofalnych. Dokument „Podział interwencji pomiędzy poziom krajowy i regionalny” dopuszcza możliwość realizacji interwencji z poziomu regionalnego. 3. Usunięcie dwa priorytety: Kapitał na start oraz Instrumenty finansowe EFRR. 4. Konieczne jest określenie w sposób precyzyjny i wyczerpujący, zakresu zadań jakie samorządy będą mogły realizować w ścieżce ZIT.	Związek Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego w Rybniku	1. Część diagnostyczna zostanie znacznie przeformułowana zgodnie z wymogami dokumentu pn. "Szablon programu operacyjnego 2014 w Polsce". Uwagi zostaną uwzględnione w takim zakresie w jakim to będzie możliwe według nowego wzoru. 2. Uwaga częściowo uwzględniona. W zakresie CT 5 wsparcie zostanie ukierunkowane na wyposażenie jednostek OSP w sprzęt ratowniczo-gaśniczy. Z uwagi na zapisy Lini Demarkacyjnej, wsparcie dla PSP kierowane będzie z poziomu krajowego. 3. Uwaga nieuwzględniona. Działania związane z IF zostały przesunięto do priorytetów odpowiadających im tematycznie. Ponadto wciąż brak jest rozwiązań legislacyjnych na poziomie krajowym co uniemożliwia prawidłowe zaprogramowanie IF w RPO. 4. Uwaga uwzględniona

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział)	Treść uwagi	Strona	Uzasadnienie uwagi	Autor uwagi	Odniesienie się do uwag
228	34. Uwagi ogólne	Uwaga dotycząca Uszczegółowienia RPO WSL na lata 2014-2020: Działanie 5.1. Gospodarka wodno - ściekowa: wnioskujemy o dodanie w ramach w/w działania, oprócz trybu konkursowego, również trybu przeprowadzenia naboru wniosków w ramach siecię pozakonkursowej: Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.	85-85	Uzasadnieniem uwagi jest konieczność wypełnienia zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego Polski do Unii Europejskiej w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych.	Gmina Zebrzydowice	Uwaga uwzględniona
229	34. Uwagi ogólne	1. Tabela skródtów nie odpowiadała skródtów faktycznie używanych w tekście(podobną uwagę zgłaszano wcześniej)(3-4) 2. Uwagi techniczne, błędy stylistyczne, interpunkcyjne, ortograficzne	-	1. W tabeli brak wyjaśnienia skródtów występujących w tekście, np. str. 37 NTS, str. 40 GERD oraz skródtów dotyczących nowych programów operacyjnych (PO KL, jest więc konsekwentnie powinny być wszystkie, także nowe stosowane w tekście: PO WER, POIR, PO PC, PO IS). Ponadto w tabeli występuje różne justowanie (tylko do lewej lub oustronnie). 2. - pojedyncze literki na końcu wierszy do przeniesienia, - np. str. 21, ostatnia linijka, niepotrzebny odstępn przed przecinkiem po słowie „Założeniach”; str. 24, II akapit, 6 linijka, niepotrzebny przecinek po „Ponadto”; - str. 38, ostatni akapit, druga linijka, „z pozycji 4, na 2.” – „Na” z małej litery; - str. 43 w ostatniej linijce przed tabelą zmieniła się członka.	Urząd Miejski Bytom	Uwaga uwzględniona
230	34. Uwagi ogólne	formularz konsultacyjny jest dosyć trudny do używania zwłaszcza w przypadku dużej liczby uwag do jednego priorytetu	-		Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych CRIS	Uwaga techniczna - przyjęto do wiadomości, do uwzględnienia w kolejnej turze konsultacji, w porozumieniu z podmiotem, obsługującym serwis internetowy Urzędu.
231	34. Uwagi ogólne	Uzupełnić Program o opis sposobu podziału środków przeznaczonych na ZIT pomiędzy poszczególne subregiony, uwzględniając zarówno środki z rezerwy programowej (skierowane do subregionu centralnego) oraz środki będące bezpośrednio w ramach RPO	-	II wersja RPO nie zawiera informacji o środkach skierowanych na ZIT w obszarze subregionu centralnego. Wiadomo, że środki te zostaną „wprowadzone” do RPO, dlatego też wskazane byłoby już na tym etapie umieścić w dokumencie informacje na ten temat. Nie ma również, co jest już bezwzględnie konieczne do ujęcia, sposobu rozdziału środków na ZITy, które to środki mają być wygospodarowane w ramach podstawowego budżetu RPO. We wszystkich subregionach trwają prace nad opracowaniem stosownych Strategii. Brak jest natomiast wskazania wielkości środków skierowanych do poszczególnych subregionów, co znacznie utrudnia prace nad Strategiami. Zgodnie z „Zasadami realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Polsce” (MRR, lipiec 2013r.) podobnie jak i w odpowiednim dokumencie ze stycznia 2013r., mowa jest o ZIT miast wojewódzkich oraz ZIT innych miastach o charakterze regionalnym i subregionalnym, a środki na drugi rodzaj ZIT mają pochodzić z budżetu RPO, a wolę o realizacji takich ZIT podejmuje Instytucja Zarządzająca RPO. Interpretując tę treść dokumentu MRR, środki z RPO przeznaczone na ZIT powinny być kierowane na inne obszary funkcjonalne niż obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego (tenże obszar otrzymuje wsparcie z rezerwy krajowej w wysokości 434,3 mln euro, co stanowi prawie 17% podstawowej kwoty środków w ramach RPO – 2,558 mln euro). Należy również wziąć fakt, że wskazane projekty kluczowe RPO w zdecydowanym zakresie wspierają rozwój subregionu centralnego. Dlatego też należy uwzględnić fakt skierowania dużych środków z rezerwy krajowej na obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego, przeznaczając całość środków RPO na ZIT pozostałych obszarów funkcjonalnych. Można ewentualnie stosować taki podział środków, aby uzyskać jednakową kwotę wsparcia w przeliczeniu na mieszkańca subregionu.	Gmina Cieszyń	Uwaga nieuwzględniona. Sposób podziału środków wraz z poszczególnymi alokacjami został przedstawiony liderom subregionów w piśmie z dn. 20 września 2013 r.
232	34. Uwagi ogólne	Ważne dla powodzenia realizacji założonych celów przy zachowaniu najwyższych standardów obsługi Beneficjentów programów pożyczkowych/pożyczkowo-dotacyjnych: 1. ustalenie standardu zakresu obowiązków (ilościowo-zadaniowego) w ramach planowanych stanowisk w projektach oraz standardu wymagań kwalifikacyjno-kompetencyjnych, 2. zaprojektowanie w ramach przyszłych konkursów, projektu zarządzania/rozdziania IIF w ramach jednego zespołu pracowniczego (podział ról, wystandardy zowane i uzupełniające szczegółowe zakresy obowiązków obejmujące całość zagadnienia do terminowej realizacji (bieżące działania front office i back office, w tym okresowe obowiązki niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania, w tym obsługi już zawartych umów z Pożyczkobiorcami) oraz odpowiednio oszacowana, optymalna liczba osób personelu projektów z uwzględnieniem wymaganych kwalifikacji i kompetencji, wymaganej ilości i jakości działań, wymogów czasowych zadań), dla zapewnienia spójnej merytorycznie, terminowej i zaplanowanej budżetowo w ramach trwających kilka lat projektów profesjonalnej obsługi modelu zwrótnego lub zwrotno-bezwrotnego (pożyczkowo-dotacyjnego), z udziałem jednego zespołu pracowniczego, z zapewnieniem odpowiedniej dostępności i dyspozycyjności dla Klienta – obieg i znajomość dokumentacji, skrócenie czasu trwania ewentualnej decyzyjności, kontakt bezpośredni z Pożyczkobiorcą w całym okresie obsługi, w tym w zakresie ewentualnego umorzenia kapitału (część dotacyjna); 3. zwrócenie uwagi na nie motywujący zespoły projektowe model zapisu dotyczący kosztów kwalifikowanych wynagrodzeń dla personelu projektów unijnych (do wysokości przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku aplikacyjnego) – który ma uzasadnienie tylko i wyłącznie w krótkoterminowych projektach (do jednego roku realizacji), z podkreśleniem, iż realizowane dotychczas projekty zwrotnych IF projektowane były w kilkuletniej perspektywie oraz faktu, iż personel projektów z zakresu zwrotnych IF musi posiadać wysokie kwalifikacje i kompetencje zawodowe dla prawidłowej i skutecznej realizacji zadań w obszarze praktycznie konkurencyjnych działań sektora bankowego - - priorytetowe uwzględnienie możliwości korekty finansowej na wynagrodzenia w budżetach projektów ponad jednorocznych;	-	Verte	Anna Bedkowska/ARR w Częstochowie S.A.	Uwagi przyjęte jednak nie możliwe jest wpisanie takich szczegółowych rozwiązań do Programu. Zostaną wykorzystane na etapie wdrażania Programu. Ponadto uwagi odnoszą się do funkcjonowania funduszy pożyczkowych/pożyczkowo-poręczeniowych więc będą pomocne na etapie formułowania kryteriów wyboru funduszy.
233		4. stworzenie systemu premiowego w ramach kwalifikowalności wydatków, umożliwiającego nagradzanie osiągniętych wyników związanych z monitoringiem kluczowych wskaźników, a także wypłaty związane z dodatkową wykonywaną pracą w ramach zastępstw (UW, L4, inne nieobecności) oraz z pracą wykonywaną w okresach szczególnego natężenia ilości obowiązków i zadań terminowych, ponad standard działań związanych z m.in. z bieżącą pracą informacyjną, nad pozyskaniem kolejnych klientów, codzienną obsługą i monitoringiem oraz oceną i analizą przedsięwzięć w ramach złożonych wniosków (ponadto: kwartalne i miesięczne sprawozdania z działalności, zmiany stóp procentowych, rozliczenia udzielonych pożyczek i spłaconych zobowiązań, wnioski/zawiadomienia obsługiwanych pożyczkobiorców) – mające na celu ograniczenie rotacji i demotywacji wśród niedocenionego finansowo personelu, zaangażowanego w wymagające stałych działań i nadzoru procesy w obszarze praktycznie identyfikowalnych z zakresem łącznym obowiązków odpowiedzialnych z różnych wydziałów funkcyjnych/departamentów banku komercyjnego, służące budowaniu stabilnej, budzącej zaufanie i gromadzącej wiedzę organizacji przyszłych programów pożyczkowych i pożyczkowo-dotacyjnych, w ramach Instrumentów Inżynierii Finansowej perspektywy 2014 – 2020.			Anna Bedkowska/ARR w Częstochowie S.A.	Uwagi przyjęte jednak nie możliwe jest wpisanie takich szczegółowych rozwiązań do Programu. Zostaną wykorzystane na etapie wdrażania Programu. Ponadto uwagi odnoszą się do funkcjonowania funduszy pożyczkowych/pożyczkowo-poręczeniowych więc będą pomocne na etapie formułowania kryteriów wyboru funduszy.
234	34. Uwagi ogólne	Na liście projektów kluczowych powinny pojawić się projekty, w stosunku do których została opracowana dokumentacja. Część ze wskazanych projektów jest nie opracowana pod względem dokumentacji i przeprowadzonych analiz. Wartość wsparcia i wybór ścieżki poza konkursowej determinuje dobór projektów perfekcyjnie opracowanych i gwarantujących realizację zaplanowanych założeń. Aktualnie proponowane projekty nie tworzą spójnej koncepcji, wykazują bardzo wysokie koszty realizacji przy niepewnym celu.	-		Marzena Kordas	Do uwzględnienia ale nie na tym etapie. Stopień gotowości projektu kluczowego do realizacji będzie oceniany w 2014 roku.
235	34. Uwagi ogólne	Uzupełnić Program o opis sposobu podziału środków przeznaczonych na ZIT pomiędzy poszczególne subregiony, uwzględniając zarówno środki z rezerwy programowej (skierowane do subregionu centralnego) oraz środki będące bezpośrednio w ramach RPO.	-	II wersja RPO nie zawiera informacji o środkach skierowanych na ZIT w obszarze subregionu centralnego. Wiadomo, że środki te zostaną „wprowadzone” do RPO, dlatego też wskazane byłoby już na tym etapie umieścić w dokumencie informacje na ten temat. Nie uwzględniono także sposobu rozdziału środków na ZIT-y, które to środki mają być wygospodarowane w ramach podstawowego budżetu RPO. We wszystkich subregionach trwają prace nad opracowaniem stosownych Strategii. Brak jest natomiast wskazania wielkości środków skierowanych do poszczególnych subregionów, co znacznie utrudnia prace nad Strategiami. Zgodnie z „Zasadami realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Polsce” (MRR, lipiec 2013r.), podobnie jak i w odpowiednim dokumencie ze stycznia 2013r., mowa jest o ZIT miast wojewódzkich oraz ZIT innych miastach o charakterze regionalnym i subregionalnym, a środki na drugi rodzaj ZIT mają pochodzić z budżetu RPO; wolę o realizacji takich ZIT podejmuje Instytucja Zarządzająca RPO. Interpretując tę treść dokumentu MRR, środki z RPO przeznaczone na ZIT powinny być kierowane na inne obszary funkcjonalne niż obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego (tenże obszar otrzymuje wsparcie z rezerwy krajowej w wysokości 434,3 mln euro, co stanowi prawie 17% podstawowej kwoty środków w ramach RPO – 2,558 mln euro). Należy również wziąć pod uwagę fakt, iż wskazane projekty kluczowe RPO w zdecydowanym zakresie wspierają rozwój subregionu centralnego. Dlatego też należy uwzględnić fakt skierowania dużych środków z rezerwy krajowej na obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego i w związku z tym przeznaczyć całość środków RPO na ZIT pozostałych obszarów funkcjonalnych. Można ewentualnie stosować taki podział środków, aby uzyskać jednakową kwotę wsparcia w przeliczeniu na mieszkańca subregionu.	Powiat Cieszyński	Uwaga nieuwzględniona. Sposób podziału środków wraz z poszczególnymi alokacjami został przedstawiony liderom subregionów w piśmie z dn. 20 września 2013 r.

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział)	Treść uwagi	Strona	Uzasadnienie uwagi	Autor uwagi	Odniesienie się do uwag
236	34. Uwagi ogólne	Uzupełnić Program o opis sposobu podziału środków przeznaczonych na ZIT pomiędzy poszczególne subregiony, uwzględniając zarówno środki z rezerwy programowej (skierowane do subregionu centralnego) oraz środki będące bezpośrednio w ramach RPO .	-	II wersja RPO nie zawiera informacji o środkach skierowanych na ZIT w obszarze subregionu centralnego. Wiadomo, że środki te zostaną „wprowadzone” do RPO, dlatego też wskazane byłoby już na tym etapie umieścić w dokumencie informacje na ten temat. Nie ma również, co jest już bezwzględnie konieczne do ujęcia, sposobu rozdziału środków na ZITy, które to środki mają być wygospodarowane w ramach podstawowego budżetu RPO. We wszystkich subregionach trwają prace nad opracowaniem stosownych Strategii. Brak jest natomiast wskazania wielkości środków skierowanych do poszczególnych subregionów, co niezmienne utrudnia prace nad Strategiami. Zgodnie z „Zasadami realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Polsce” (MHR, lipiec 2013r.), podobnie jak i w odpowiednim dokumencie ze stycznia 2013r., mowa jest o ZIT miast wojewódzkich oraz ZIT innych miastach o charakterze regionalnym i subregionalnym, a środki na drugi rodzaj ZIT mają pochodzić z budżetu RPO, a wóje o realizacji takich ZIT podejmuje Instytucja Zarządzająca RPO. Interpretując tę treść dokumentu MHR, środki z RPO przeznaczone na ZIT powinny być kierowane na inne obszary funkcjonalne niż obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego (tenże obszar otrzymuje wsparcie z rezerwy krajowej w wysokości 434,3 mln euro, co stanowi prawie 17% podstawowej kwoty środków w ramach RPO – 2.558 mln euro). Należy również wziąć fakt, że wskazane projekty kluczowe RPO w zdecydowanym zakresie wspierają rozwój subregionu centralnego. Dlatego też należy uwzględnić fakt skierowania dużych środków z rezerwy krajowej na obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego, przeznaczając całość środków RPO na ZIT pozostałych obszarów funkcjonalnych. Można ewentualnie stosować taki podział środków, aby uzyskać jednakową kwotę wsparcia w przeliczeniu na mieszkańca subregionu.	Gmina Brenna	Uwaga nieuwzględniona. Sposób podziału środków wraz z poszczególnymi alokacjami został przedstawiony liderom subregionów w piśmie z dn. 20 września 2013 r.
237	34. Uwagi ogólne	Postuluje się by, w gronie beneficjentów priorytetów II, IV i V znalazły się jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych nie posiadające osobowości prawnej. Takie sformułowanie pozwoli na zaliczenie do grona beneficjentów jednostek organizacyjnych PSP woj. śląskiego.	-		Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach	Uwaga nieuwzględniona W ramach RPO WSL 2014-2020 wsparcie mogą uzyskać wyłącznie podmioty posiadające osobowość prawną. Wymóg posiadania osobowości prawnej (lub przynajmniej zdolności prawnej) jest wymogiem ustawowym i wynika z definicji beneficjenta zawartej w art. 5 pkt 1 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, zgodnie z którym beneficjent oznacza osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, realizującą projekty finansowane z budżetu państwa lub ze źródeł zagranicznych na podstawie decyzji lub umówy o dofinansowanie projektu. W ramach CT5 z uwagi na zapisy Lini Demarkacyjnej, wsparcie dla PSP kierowane będzie z poziomu krajowego.
238	34. Uwagi ogólne	Z uznaniem można wyrazić się o tempie przygotowania przez Województwo Śląskie dokumentów niezbędnych do wydatkowania środków w nowej perspektywie budżetowej. Z perspektywy instytucji zajmującej się ponad 20 lat problematyką efektywności energetycznej i czystych przyjaznych środowisku metod zaspakajania potrzeb energetycznych społeczeństwa cieszy deklaracja: „Analizując sytuację w województwie śląskim w obszarze energetyki i wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych, w kontekście wymogów w tym zakresie stawianych przez Strategię Europa 2020 (w tym ch kraju zawartych Krajowym Programie Reform), w ramach Programu, nastąpi koncentracja wsparcia na efektywności energetycznej, odnawialnych źródłach energii oraz gospodarce niskoemisyjnej, w ramach Priorytetu IV.” Niemniej wydaje się, że przedstawiony projekt RPO dla Województwa śląskiego nie stawia wystarczająco jasnych wymogów dla maksymalizacji efektów w zakresie ograniczenia emisji (zarówno tzw. niskiej emisji jak i emisji gazów cieplarnianych), zmniejszenia energochłonności gospodarki i rozwoju odnawialnych źródeł energii. RPOWS w obecnej wersji sprawia wrażenie dokumentu, którego głównym celem jest łatwe wydatkowanie środków i zaspokojenie rozbudzonych apetytów głównie dotychczasowych „dużych” beneficjentów, bez troski o maksymalizację efektów środowiskowych, społecznych, gospodarczych. Projekt w obecnym kształcie nie gwarantuje optymalnego wydatkowania środków, przynajmniej w zakresie wprowadzania gospodarki niskoemisyjnej i priorytetu IV.	-		Fundacja na rzecz Elektrywnego Wykorzystania Energii	Przyjęto informację.
239	34. Uwagi ogólne	W żadnym z działań realizowanych w ramach priorytetów RPO czy też założeń ZIT mimo mowy o wsparciu niskoemisyjnego transportu publicznego nie uwzględnia się wsparcia dla podstawowego elementu tego transportu jakim jest komunikacja szynowa.	-		Tramwaje Śląskie S.A.	Uwaga nieuwzględniona z uwagi na zapisy projektu Lini Demarkacyjnej
240	34. Uwagi ogólne	1. Wnioskujemy, aby w przyszłej perspektywie finansowej 2014-2020 możliwe było finansowanie inwestycji punktowych, w tym komplementarnych z innymi funduszami oraz inwestycjami stanowiącymi kontynuację przedsięwzięć realizowanych w perspektywie 2007-2013. 2. Wnioskujemy, aby możliwe było finansowanie projektów z Europejskiego Funduszu Społecznego komplementarnych z projektami zrealizowanymi w perspektywie 2007-2013 (m.in. projekty infrastrukturalne).	-	Określenie „inwestycja punktowa” bywa mylące, ponieważ projekty poziomie niezwiązane z innymi działaniami, a przez to postrzegane jako „punktowe”, często jednak stanowią kontynuację bądź nawiązanie do projektów realizowanych w perspektywie 2007-2013 i pozostają wobec nich komplementarne.	Gmina Mikołów	Uwaga do rozważenia na etapie prac nad SZOP.
241	34. Uwagi ogólne	Stanowisko Zarządu Śląskiego Związku Gmin i Powiatów z dnia 23 sierpnia 2013 r. w sprawie finansowania działań przeciwpowodziowych i bezpieczeństwa publicznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego WSL na lata 2014 - 2020 1. Dla sprawnego prowadzenia działań ratowniczych i zapewnienia bezpieczeństwa lokalnego istotne znaczenie ma wsparcie przedsięwzięć przeciwpowodziowych i na rzecz bezpieczeństwa publicznego środkami unijnymi. Jednak jak się okazało na etapie opiniowania założeń do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 wiele elementów przewidzianych pierwotnie do wsparcia zostało wyeliminowanych z kolejnych projektów RPO na etapie zatwierdzania, przy czym niektórych istotnych elementów w ogóle nie uwzględniono. 2. W dokumencie pn. Założenia do przyszłego Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, finansowanego z EFRR przyjętym w dniu 5 czerwca 2012 roku przez Zarząd Województwa Śląskiego uwzględniony był cel tematyczny 5 pn. „Promowanie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem”. W ramach powyższego celu zidentyfikowano możliwe do realizacji typy projektów, których głównym zamierzeniem miała być ochrona przed skutkami klęsk żywiołowych, a także dostosowanie do zmian klimatu, a mianowicie: 1) budowa, rozbudowa infrastruktury przeciwpowodziowej (w tym zakup sprzętu) - wsparcie ograniczenia negatywnych skutków powodzi poprzez minimalizowanie ryzyka powodziowego, odbudowę naturalnej retencji wodnej, wdrożenie programów małej retencji wodnej na obszarach szczególnie zagrożonych powodzią (zabezpieczenie przed podtopieniem terenów, budowa systemu odprowadzania wód nawałowych); 2) budowa, rozbudowa infrastruktury (w tym zakup sprzętu), chroniącej przed skutkami klęsk żywiołowych (w postaci: suszy, gwałtownych opadów, huraganowych wiatrów, pożarów). Jednakże po ustaleniu dokonanych na poziomie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, wsparcie infrastruktury przeciwpowodziowej możliwe będzie jedynie w ramach Programów Operacyjnych wdrażanych na poziomie krajowym (w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020), zatem dofinansowanie ww. inwestycji w ramach RPO WSL 2014-2020 nie będzie możliwe. W związku z powyższym we wspólnym projekcie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, przyjętym przez Zarząd Województwa Śląskiego w dniu 21 grudnia 2012 r. działania te nie zostały już uwzględnione. Jednocześnie w trakcie zgłaszania uwag i komentarzy dotyczących dokumentu pn. Założenia do przyszłego Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, jest proponowany dodanie zadań wpływających na skuteczne prowadzenie działań ratowniczych, np. na budowę miejsc tymczasowego pobytu dla osób poszkodowanych, z którymi dzisiaj boryka się większość gmin. Rozwiązanie polegające na umieszczeniu poszkodowanych w hal sportowej lub jakieś świetlicy, na dłuższy okres, nie jest najlepszym rozwiązaniem.			Śląski Związek Gmin i Powiatów	Uwaga częściowo do uwzględnienia. W zakresie CT 5 wsparcie zostanie ukinierowane na wyposażenie jednostek OSP w sprzęt ratowniczo-gaśniczy. Działania przeciwpowodziowe rekomendowane są do wsparcia z poziomu krajowego.
242	34. Uwagi ogólne	3. Doświadczenia ostatnich lat potwierdzają, że poza działalnością inwestycyjną Państwa w zakresie budowy m.in. wałów przeciwpowodziowych czy urządzeń wodnych, wiele przedsięwzięć pozostaje do zrealizowania na poziomie lokalnym. Wynika to także ze specyfiki licznych obszarów w Polsce, a w tym w szczególności w województwie śląskim, mianowicie m.in. ze specyfiki terenów objętych eksploatacją górnictwa, która powoduje częste zmiany ukształtowania terenu, wpływające na lokalne podtopienia czy powodzie. Właśnie w tych przypadkach niezbędne wręcz staje się zaprogramowanie możliwości wsparcia w Programie Operacyjnym na poziomie regionalnym, m.in. po to, aby umożliwić samorządom dokonanie zakupu mobilnego sprzętu przeciwpowodziowego, który pozwoli na wypompowywanie wody z tzw. niekz bezodpływowych lub wspomaganie niewydolnego bądź uszkodzonego systemu odprowadzania wód. Przy rozpatrywaniu sytuacji powodziowych nie wolno również zapominać o tworzeniu i utrzymaniu, systemów odwadniających, w tym rowów melioracyjnych, które nie znajdują się w dyspozycji Śląskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych. Uwzględnienie powyższego celu pozwoliłoby również na realizację innych, niezbędnych na skuteczne prowadzenie działań ratowniczych, np. na budowę miejsc tymczasowego pobytu dla osób poszkodowanych, z którymi dzisiaj boryka się większość gmin. Rozwiązanie polegające na umieszczeniu poszkodowanych w hal sportowej lub jakieś świetlicy, na dłuższy okres, nie jest najlepszym rozwiązaniem.			Śląski Związek Gmin i Powiatów	Uwaga częściowo do uwzględnienia. W zakresie CT 5 wsparcie zostanie ukinierowane na wyposażenie jednostek OSP w sprzęt ratowniczo-gaśniczy. Działania przeciwpowodziowe rekomendowane są do wsparcia z poziomu krajowego.

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział)	Treść uwagi	Strona	Uzasadnienie uwagi	Autor uwagi	Odniesienie się do uwag
243	34. Uwagi ogólne	4. Zasadnicze wątpliwości budzi również nie uwzględnienie w nowszych redakcjach projektu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 celu, który obejmowałby zadania w zakresie poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego w stopniu posiadającym wpływ na skuteczność pracy służb. Powszechnie znanym faktem jest to, iż od lat samorządy wspomagały Policję i Państwową Straż Pożarną, realizując lub wspierając różnego rodzaju inwestycje, obejmujące m.in. budowę, modernizację komend czy komisariatów oraz doposażenie ich w niezbędny sprzęt. Dzisiejsza sytuacja finansowa gmin nie pozwala na udzielenie tego wsparcia na poziomie wcześniejszym, co wpłynie negatywnie na poziom bezpieczeństwa lokalnego, jak i regionalnego. Uważamy, że tego rodzaju przedsięwzięcia winny być również wspomagane ze środków unijnych z poziomu regionalnego.			Śląski Związek Gmin i Powiatów	Uwaga częściowo do uwzględniona. W zakresie CT 5 wsparcie zostanie ukierunkowane na wyposażenie jednostek OSP w sprzęt ratowniczo-gaśniczy. Działania przeciwpowodziowe rekomendowane są do wsparcia z poziomu krajowego.
244	34. Uwagi ogólne	Należy wskazać w dokumencie (w diagnozie lub w opisie priorytetów), że inwestycje w obszarze gospodarki wodno-ściekowej będą zgodne z Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych, a w obszarze gospodarki odpadami z Planem gospodarki odpadami dla województwa śląskiego 2014		Biorąc pod uwagę zobowiązania Polski w obszarze środowiska oraz konieczność zaplanowania wsparcia w sposób, który umożliwi spełnienie norm acquis communautaire, w pierwszej kolejności, powinny być finansowane zadania wynikające ze zobowiązań akcesyjnych Polski oraz z dyrektyw unijnych, tj. wyposażenie aglomeracji od 2000 RLM w systemy zbierania ścieków komunalnych: budowa, rozbudowa lub modernizacja oczyszczalni ścieków w aglomeracjach od 2000 RLM, inwestycje w gospodarce odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, aby wypełnić cele roku 2020 (przygotowanie do ponownego użycia i recykling odpadów, przynajmniej takich frakcji jak: papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło z gospodarstw domowych wagiowo na poziomie minimum 50% oraz innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiorówkowych na poziomie minimum 70%; redukcja udziału odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania, do poziomu 35% w roku 2020 w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.)	Ministerstwo Środowiska	Uwaga uwzględniona